NORMA
иқтисодий-ҳуқуқий нашриёт

3000 та бухгалтерия ўтказмаси

Ҳисобварақлар режаси бўйича боғланишлар

2-жилд

4

«НОРМА МАСЛАҲАТЧИ» ГАЗЕТАСИ КУТУБХОНАСИ

2011

65.7
Г-95

«НОРМА МАСЛАҲАТЧИ»
ГАЗЕТАСИ КУТУБХОНАСИ

Ф. Г. ГУЛЯМОВА
У. Т. ФАЙЗИЕВА

3000 та БУХГАЛТЕРИЯ ЎТКАЗМАСИ
ҲИСОБВАРАҚЛАР РЕЖАСИ БЎЙИЧА БОҒЛАНИШЛАР

2-жилд

УЖ 7211

Тошкент — «NORMA» — 2011

УДК: 657.2(076)
ББК 65.052(5Ў)
Г95

Ф. Г. Гулямова, У. Т. Файзиева

Г95 3000 та бухгалтерия ўтказмаси. Ҳисобварақлар режаси бўйича боғланишлар. 2-жилд. — Тошкент: «NORMA», 2011. — 216-бет. («Норма маслаҳатчи» газетаси кутубхонаси, 4-чиқарилиш).

ISBN 978–9943–21–018–9

Китоб бухгалтерия ҳисоби тизимини тартибга солувчи амалдаги меъёрий ҳужжатлар эътиборга олинган Ҳисобварақлар режаси асосидаги хўжалик операциялари нуқтаи назаридан асосий бухгалтерлик ўтказмаларини ўз ичига олган. Энг кўп учрайдиган хўжалик операцияларини акс эттиришнинг батафсил чизмалари берилган, мазкур операциялар расмийлаштирилиши лозим бўлган бошланғич ҳужжатлар кўрсатилган.

Бухгалтерия ва молия хизматлари мутахассислари, аудиторлар, солиқ органлари ходимлари, олий ўқув юртларининг талабалари ва аспирантлари, коллежлар ўқувчилари учун мўлжалланган. Малакали бухгалтер ва аудитор сертификатларини олиш учун малака имтиҳонларини топширишга тайёргарлик кўришда фойдаланиш мумкин.

УДК 657.2(076)
ББК 65.052(5Ў)

ISBN 978–9943–21–018–9 © «NORMA» нашриёти, 2011

III ҚИСМ. МАЖБУРИЯТЛАР

Ҳисобварақлар режаси III қисмининг счётлари мажбуриятларнинг барча турлари бухгалтерия ҳисобини тартибга солиш учун қўлланилади.

Молиявий ҳисоботни тайёрлаш ва тақдим этиш учун концептуал асосга мувофиқ (Молия вазирлиги томонидан 1998 йил 26 июлда 17–07/86-сон билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 1998 йил 14 августда 475-сон билан рўйхатдан ўтказилган) мажбуриятларнинг асосий тавсифи шундан иборатки, бунда хўжалик юритувчи субъект бошқа юридик ва жисмоний шахслар олдида жорий мажбуриятларга эга бўлади.

Мажбуриятлар — бу ҳисобот ёки олдинги даврларда вужудга келган кредиторлик қарзидир ва унинг қопланиши (тартибга солиниши) иқтисодий нафни камайтиришга олиб келиши мумкин, яъни амалдаги активлар камайиши тўғрисида ишонч мавжуддир. Мажбуриятда қопланиши лозим бўлган аниқ белгиланган қарз ёки муайян ҳаракат қилиш, масалан, сотилган маҳсулотнинг яроқсизлигини тузатиш ёки олдиндан ҳақи тўланган ишни бажариш мажбурияти (ниманидир бажариш) мужассамланади.

Мол етказиб бериш ёхуд олди-сотди шартномасининг тузилиши мажбурият вужудга келганлигини англатмайди. У тайёр маҳсулот етказиб берилгандан кейин ёки унга эгалик қилиш ҳуқуқи расмий равишда ўтказиб берилгандан кейин вужудга келади. Хизматларни истеъмол қилиш, бажарилган ишни қабул қилиш мажбуриятлар вужудга келишига ва улар учун олдиндан тўлов амалга оширилмаган тақдирда, бунинг учун ҳақ тўланиши лозимлигига олиб келади.

Муайян ҳуқуқий чекловларда, масалан, бекор қилиниши кўзда тутилмаган мол етказиб бериш тўғрисидаги шартнома тузилганда, мол етказиб берилишидан қатъи назар ҳам мажбуриятлар вужудга келади. Молни қабул қилишдан воз кечиш катта миқдордаги пул суммаси (боқимонда)нинг тўланишини талаб қилади ва тегишли мажбуриятлар вужудга келишига олиб келади.

Мажбуриятларни қоплаш одатда муайян активларни кредиторга ўтказиш ёки бошқа усуллар билан амалга оши-

рилади. Хусусан, мажбуриятларни қоплаш мажбуриятларнинг қийматини пул маблағлари билан тўлаш ёки уни қоплаш учун шунга мос келадиган қийматдаги бошқа активларни ўтказиб бериш; мажбуриятга тенг бўлган суммага хизматларни кўрсатиш ёки ишларни бажариш; бир мажбуриятни бошқа мажбурият билан алмаштириш; ўзаро келишув бўйича қопланган мажбуриятларга тенг суммада акцияларни ёки бошқаришда ва фойдада иштирок этиш бошқа ҳуқуқларини тақдим этиш йўли билан корхона капиталига мажбуриятни киритиш орқали тартибга солиниши мумкин. Кредитор томонидан ўз талабларини бекор қилиш ёки талаб қилиш ҳуқуқини йўқотиш ҳам мажбуриятларни қоплаш усулларидан бири бўлиб ҳисобланади.

Мажбуриятларни қоплаш активларни камайтирувчи муайян харажатларни талаб қилганда ёхуд бошқа йўл билан келгуси иқтисодий нафларни камайтиради деган тахмин қилишга асос мавжуд бўлган тақдирдагина мажбуриятлар ҳисобга олиниши мумкин. Бу тўловни талаб қиладиган битимни ижро этиш, ижро учун қабул қилинган суд қарорлари, боқимондани тўлаш ёки бюджетга солиқни тўлаш ниятига эга бўлишдир.

Чет эл валютасида ифодаланган мажбуриятлар чет эл валютасини қонун ҳужжатлари билан белгиланган тартибда қайта ҳисоблаш йўли билан счётларда миллий валютада ҳисобга олинади.

Мажбуриятларни ҳисобга олиш тартиби қуйидаги асосий қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади:

— Молиявий ҳисоботни тайёрлаш ва тақдим этиш учун концептуал асос (Молия вазирлиги томонидан 1998 йил 26 июлда 17—07/86-сон билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 1998 йил 14 августда 475-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Ўзбекистон Республикасида нақд пулсиз ҳисоб-китоблар тўғрисидаги низом (ЎзР МБ бошқарувининг 2002 йил 12 апрелдаги 60(1/4)-сон қарори билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 2002 йил 15 апрелда 1122-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Чет эл валютасидаги операцияларни бухгалтерия ҳисоби, статистика ва бошқа ҳисоботларда акс эттириш тартиби тўғрисидаги низом (2004 йил 2 сентябрдаги ЎзР

МВнинг 98-сон; ИВнинг 41-сон, ДСҚнинг 2004–57-сон, МББнинг 257–В-сон ва Давстатқўмнинг 8-сон қарори билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 2004 йил 17 сентябрда 1411-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Бухгалтерия ҳисобида ижара операцияларини акс эттириш тартиби тўғрисидаги низом (молия вазирининг 2009 йил 11 майдаги 54-сон буйруғи билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 2009 йил 1 июнда 1961-сон билан рўйхатдан ўтказилган) ва б.

Ҳисобварақлар режасининг III қисми VI бўлим «Жорий мажбуриятлар» ва VII бўлим «Узоқ муддатли мажбуриятлар»дан иборат.

VI БЎЛИМ. ЖОРИЙ МАЖБУРИЯТЛАР

VI бўлимнинг счётлари корхонанинг юридик ва жисмоний шахслар олдидаги жорий, яъни қайтарилиши 12 ойдан ошмаган мажбуриятлар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётларни ҳисобга олувчи счётларнинг (6000) боғланиши

Олинган товар-моддий қийматликлар, қабул қилинган бажарилган ишлар ва истеъмол қилинган хизматлар, жумладан электр энергияси, газ, буғ, сув етказиб берилганлиги учун, шунингдек қабул қилинган ва тўланиши лозим бўлган ҳисобварақ-фактуралар бўйича моддий қийматликлар етказиб берганлиги ёки қайта ишлов берганлиги учун корхонанинг мол етказиб берувчилар ва пудратчилар олдидаги қарзлари тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш қуйидаги счётларда амалга оширилади:

6010 «Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётлар»;

6020 «Берилган векселлар».

Қурилиш пудрати шартномасини, илмий-тадқиқот, тажриба-конструкторлик ва бошқа ишларни амалга ошириш шартномасини бажаришда бош пудратчи вазифаси-

ни амалга оширадиган корхоналар ўзларининг субпудратчилари олдидаги мажбуриятларини шунингдек мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётларда акс эттирадилар.

Ушбу счётларнинг кредитида, моддий қийматликларни ҳисобга олувчи счётлар (ёхуд 1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётини қўллаган ҳолда) ёки тегишли харажатларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда, бухгалтерия ҳисобида ҳисобга қабул қилинган товар-моддий қийматликлар, хизматлар ва ишларнинг қиймати акс эттирилади. Материаллар ёки товарларни етказиб бериш, шунингдек уларга четда қайта ишлов бериш бўйича хизматлар учун, мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётларнинг кредити бўйича ёзувлар, ишлаб чиқариш захиралари, товарлар, ишлаб чиқариш харажатлари ва ҳоказоларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда амалга оширилади. Мол етказиб берувчилар сони катта миқдорда бўлиб, мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётлар кўп банд бўлганда мол етказиб бериш бўйича хизматларнинг ҳисоби 6990 «Бошқа мажбуриятлар» счётида олиб борилиши мумкин.

Агар мол етказиб берувчининг ёки пудратчининг счёти мол етказиб берилгунга қадар тўланган тақдирда, мол етказиб берувчига пул ўтказилган пайтда қуйидаги ўтказма берилиши лозим:

Дебет 4310 «ТМҚлар учун мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга бериладиган бўнаклар»

Кредит 5110 «Ҳисоб-китоб счёти» ёки 5210 «Мамлакат ичкарисидаги валюта счётлари».

Агар келиб тушган моддий қийматликлар омборга кирим қилинаётган пайтда уларнинг камомади аниқланса ёки уларнинг сифати, миқдори, шунингдек баҳоси шартномада келтирилган баҳоларга мувофиқ бўлмаган тақдирда, 6010 «Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётлар» счёти 4860 «Даъволар бўйича олинадиган счётлар» счёти билан боғланган ҳолда тегишли суммага кредитланади.

Ҳужжатлар билан тасдиқланмаган моллар мол етказиб берувчи томонидан берилганда 6010 «Мол етказиб

берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётлар» счёти келиб тушган моддий қийматликларнинг шартномада кўзда тутилган баҳо ва шартлардан келиб чиқиб аниқланган қийматига кредитланади.

Ушбу гуруҳ счётлари, пул маблағлари ва ҳоказоларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда, мажбуриятлар ижроси суммасига (счётлар тўланишига), жумладан бўнаклар ва олдиндан тўловларга дебетланади. Бунда илгари берилган бўнак суммасига қуйидаги ёзув берилади:

Дебет 6010 «Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётлар»

Кредит 4310 «ТМҚлар учун мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга бериладиган бўнаклар».

6010 «Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётлар» счёти бўйича таҳлилий ҳисоб ҳар бир тақдим этилган счёт бўйича ҳар бир мол етказиб берувчи ва пудратчи бўйича юритилиши лозим. Бунда таҳлилий ҳисоб тузилиши тўлов муддати етиб келмаган ҳисоб-китоб ҳужжатлари бўйича мол етказиб берувчилар ҳақида, муддатида тўланмаган ҳисоб-китоб ҳужжатлари бўйича мол етказиб берувчилар ҳақида керакли маълумотни олишга имконият яратиши керак. 6020 «Берилган векселлар» счёти бўйича ҳам таҳлилий ҳисоб худди шундай тамойилга асосан юритилиши лозим.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Келиб тушган ва кирим қилинган ўрнатиладиган асбоб-ускуналар (жумладан ташиш ва ҳоказо хизматлар) учун мол етказиб берувчиларнинг ҳисобварақ-фактуралари тўлов учун қабул қилинган	0710, 0720	6010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
2	Капитал қурилиш учун бажарган ишлари ва кўрсатган хизматлари бўйича мол етказиб берувчилар ва пудратчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	0810	6010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
3	Ўрнатишни талаб қилмайдиган асосий воситалар ва асбоб-ускуналар бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	0820	6010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
4	Келиб тушган номоддий активлар бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	0830	6010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
5	Келиб тушган ҳайвонлар бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	0840	6010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
6	Ерни ободонлаштириш учун капитал қўйилмалар бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	0850	6010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
7	Молиявий ижара шартномасига асосан асосий воситаларга капитал қўйилмалар бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	0860	6010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
8	Келиб тушган ва кирим қилинган материаллар; транспорт хизматлари, ортиш ва тушириш ишлари, шунингдек ҳужжатлар билан тасдиқланмаган мол етказиб берилганлиги учун мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган (1510 счётдан фойдаланмаган ҳолда)	1010-1090	6010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
9	Ўстириш ва бўрдоқига боқиш учун харид қилинган ҳайвонлар бўйича мол етказиб берувчиларнинг ҳисобварақ-фактуралари тўлов учун қабул қилинган (1510 счётдан фойдаланмаган ҳолда)	1110	6010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
10	Турли товар-моддий қийматликлар харид қилинганлиги; мол етказиб бериш бўйича турли харажатлар учун мол етказиб берувчиларнинг ҳисобварақ-фактуралари тўлов учун қабул қилинган (1510 ҳисобварақдан фойдаланилганда)	1510	6010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
11	Асосий ишлаб чиқариш цехлари учун ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги, шу жумладан энергия, газ, буг, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар тақдим этилганлиги учун мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	2010	6010	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
12	Ёрдамчи ишлаб чиқариш цехлари учун ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги, шу жумладан энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар тақдим этилганлиги учун мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	2310	6010	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
13	Умумий ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги, шу жумладан энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар тақдим этилганлиги учун мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	2510	6010	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
14	Ташқи яроқсизлик аниқланганлиги муносабати билан мол етказиб берувчилар томонидан	2610	6010	Тижорат далолатномаси, даъво хати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	турли хизматлар кўрсатилиши; уни тузатиш бўйича хизматлар ва кафолатли таъмирлаш бўйича операциялар акс эттирилган			
15	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар учун ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги, шу жумладан энергия, газ, буғ, алоқа хизматлари ва ҳоказолар тақдим этилганлиги учун мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	2710	6010	Чипта, ҳисобварақ-фактура
16	Харид қилинган товарлар учун мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	2910, 2990	6010	Юкхат, ҳисобварақ-фактура
17	Келгуси давр харажатларига тааллуқли харажатлар бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	3190	6010	Юкхат, ҳисобварақ-фактура
18	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан кредиторлик қарзи бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	6010	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
19	ҚҚС тўловчилари томонидан харид қилинган моддий ресурслар бўйича ҚҚС суммаси ҳисобланган	4410	6010	Ҳисобварақ-фактура
20	Келиб тушган моддий қийматликлар кирим қилинишида мол етказиб берувчиларга даъво тақдим қилинган	4860	6010	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
21	Хизматлар кўрсатилганлиги ва ишлар бажарилганлиги (транспорт, энергия, таъмирлаш ва	8810, 8890	6010	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	ҳоказолар) учун мақсадли тушумлар бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган			
22	Имтиёзлар қўлланилиши натижасида бўшаган маблағлар жорий мажбуриятлар ҳосил бўлишига олиб келувчи жорий харажатларни қоплаш учун йўналтирилган	8840	6010	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
23	Маҳсулотни сотишда хизматлар кўрсатилганлиги ва ишлар бажарилганлиги (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳоказолар) учун мол етказиб берувчилар ва пудратчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	9410	6010	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
24	Савдо корхоналарида хизматлар кўрсатилганлиги ва ишлар бажарилганлиги (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳоказолар) учун мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	9410	6010	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
25	Маъмурий эҳтиёжлар учун хизматлар кўрсатилганлиги ва ишлар бажарилганлиги (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳоказолар) учун мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	9420	6010	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
26	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан тўланадиган счётлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	6010	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
27	Табиий офатларнинг олдини олиш ёки оқибатларини бартараф этишда хизматлар кўрсатганлиги учун мол етказиб берувчилар ва пудратчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	9720	6010	Ҳисобварақ-фактура, сертификат
28	Турли товар-моддий қийматликлар келиб тушишида табиий камайиш чегарасида камомад аниқланган (кирим қилингунга қадар)	9430	6010	Ташиш жараёнида моддий қийматликлар йўқотилишининг ҳисоб-китоб жадвали, даъво ҳужжатлари, маҳсулот бўйича счётлар
29	Келиб тушган ва кирим қилинган ўрнатиладиган асбоб-ускуна учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган (жумладан, транспорт ва ҳоказо хизматлар)	0710, 0720	6020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, вексель
30	Капитал қурилиш учун бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	0810	6020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, вексель
31	Келиб тушган асосий воситалар ва ўрнатилишни талаб қилмайдиган асбоб-ускуна учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	0820	6020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, вексель
32	Келиб тушган номоддий активлар бўйича мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	0830	6020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, вексель
33	Келиб тушган ҳайвонлар бўйича мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	0840	6020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, вексель

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
34	Ерни ободонлаштириш учун капитал қўйилмалар бўйича мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	0850	6020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, вексель
35	Молиявий ижара шартномасига асосан олинган асосий воситаларга капитал қўйилмалар бўйича мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	0860	6020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, вексель
36	Келиб тушган ва кирим қилинган материаллар учун (1510 счётдан фойдаланилмаган ҳолда); транспорт хизматлари, ортиш-тушириш ишлари, шунингдек фактурланмаган мол етказиб берилиши учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	1010-1090	6020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, вексель
37	Ўстириш ва бўрдоқига боқиш учун (1510 счётдан фойдаланилмаган ҳолда) харид қилинган ҳайвонлар учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	1110	6020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, вексель
38	Харид қилинган турли товар-моддий қийматликлар учун (1510 счётдан фойдаланилган ҳолда); турли харажатлар учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	1510	6020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, вексель
39	Асосий ишлаб чиқариш цехлари учун ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги, шу жумладан энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар тақдим этилганлиги учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	2010	6020	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси, вексель

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
40	Ёрдамчи ишлаб чиқариш цехлари учун ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги, шу жумладан энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар тақдим этилганлиги учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	2310	6020	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси, вексель
41	Умумишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги, шу жумладан энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар тақдим этилганлиги учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	2510	6020	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси, вексаль
42	Ташқи яроқсизлик аниқланганлиги муносабати билан мол етказиб берувчилар томонидан турли хизматлар кўрсатиш; уни тузатиш бўйича хизматлар ва кафолатли таъмирлаш бўйича мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	2610	6020	Тижорат далолатномаси, даъво хати, вексель
43	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар учун ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги, шу жумладан энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар тақдим этилганлиги учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	2710	6020	Чипта, ҳисобварақ-фактура, вексель
44	Харид қилинган товарлар учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	2910, 2990	6020	Юкхат, ҳисобварақ-фактура, вексель
45	Келгуси давр харажатларига тааллуқли харажатлар бўйича мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	3190	6020	Юкхат, ҳисобварақ-фактура, вексель

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
46	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан берилган вексел-лар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	6020	Бухгалтерия-нинг ҳисоб-китоб маълу-мотномаси, вексель
47	Маҳсулот сотилишида хизматлар кўрсатилган-лиги ва ишлар бажарил-ганлиги (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳоказолар) учун мол ет-казиб берувчига тўлана-диган вексель берилган	9410	6020	Товар-транс-порт юкхати, чипта, ҳисоб-варақ-фактура, вексель
48	Савдо корхоналарида хизматлар кўрсатилган-лиги ва ишлар бажарил-ганлиги (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳоказолар) учун мол ет-казиб берувчига тўлана-диган вексель берилган	9410	6020	Товар-транс-порт юкхати, чипта, ҳисоб-варақ-фактура, вексель
49	Маъмурий эҳтиёжлар учун хизматлар кўрса-тилганлиги ва ишлар бажарилганлиги (транс-порт, энергия, таъмир-лаш ва ҳоказолар) учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	9420	6020	Товар-транс-порт юкхати, чипта, ҳисоб-варақ-фактура, вексель
50	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан берилган вексел-лар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	6020	Бухгалтерия-нинг ҳисоб-китоб маълу-мотномаси, вексель
51	Мол етказиб берувчилар ёки пудратчилар олдида-ги қарзни қоплаш учун ҳисоб-китоб счётидан пул маблағлари тўланган	6010, 6020	5110	Тўлов топши-риқномаси, банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма, далолатнома, ишончнома
52	Мол етказиб берувчилар ёки пудратчилар олдида-ги қарзни қоплаш учун валюта ҳисоб-китоб счё-тидан пул маблағлари тўланган	6010, 6020	5210, 5220	Тўлов топши-риқномаси, банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма, далолатнома, ишончнома

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
53	Мол етказиб берувчилар ёки пудратчиларнинг счётлари банкдаги махсус ҳисоб-китоб счётларидан (аккредитивлар, чек дафтарчалари ва б.) тўланган	6010, 6020	5510, 5520, 5530	Тўлов топшириқномаси, банк махсус счётларидан кўчирмалар
54	Кредиторлик қарзини қоплаш учун мол етказиб берувчиларга оддий вексель берилган	6010	6020	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси, индоссамент
55	Ҳисобварақ-фактуралар тўлаш пайтида мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга олдиндан берилган бўнаклар, тўланган счётлар ва берилган векселлар бўйича ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	6010, 6020	4310	Юкхат, бажарилган ишлар далолатномаси
56	Харидорларнинг қарз суммалари мол етказиб берувчилар олдидаги қарзлар билан қопланган	6010, 6020	4010	Солиштирма далолатнома
57	Даъво муддати ўтиб кетган кредиторлик қарзи суммасининг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган	6010, 6020	9360	Инвентарлаш комиссиясининг қарори, корхона раҳбарининг буйруғи
58	Курс фарқини ҳисобдан чиқаришнинг жамлаш усули билан тўланадиган счётлар бўйича мусбат валюта курс фарқлари акс эттирилган	6010	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
59	Курс фарқини ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули билан тўланадиган счётлар бўйича мусбат валюта курс фарқлари акс эттирилган	6010	9540	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
60	Курс фарқини ҳисобдан чиқаришнинг жамлаш усули билан берилган векселлар бўйича мусбат валюта курс фарқлари акс эттирилган	6020	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
61	Курс фарқини ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули билан мол етказиб берувчиларга берилган векселлар бўйича мусбат валюта курс фарқлари акс эттирилган	6020	9540	Банк кўчирмаси
62	Мол етказиб берувчилар ва пудратчилар олдидаги қарз банклардан олинган қисқа муддатли ёки узоқ муддатли қарзлар ҳисобига қопланган (тўлаш учун қабул қилинган тўлов ҳужжатлари бўйича тўлов амалга оширилган)	6010, 6020	6810, 7810	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк счётларидан кўчирмалар
63	Узоқ муддатли қарзнинг жорий қисмга ўтказилиши акс эттирилган	7010, 7020	6950	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига тўланадиган счётларнинг (6100) боғланиши

Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига тўланадиган счётларда ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига жорий мажбуриятлар тўғрисидаги ахборот умумлаштирилади. Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

6110 «Ажратилган бўлинмаларга тўланадиган счётлар»;

6120 «Шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига тўланадиган счётлар».

Ушбу счётларнинг кредитида, моддий қийматликларни ҳисобга олувчи счётлар (ёхуд 1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счёти қўлланган ҳолда) ёки тегишли харажатларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда, ажратилган бўлинмалардан, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан олинган товар-моддий қийматликлар, хизматлар ва ишларнинг қиймати бухгалтерия ҳисобига қабул қилинганлиги акс эттирилади.

ЧК 7211

Ушбу гуруҳ счётлари, пул маблағларини ва ҳоказоларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда, ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятлари олдидаги бажарилган мажбуриятлар (счётлар тўланиши), шу жумладан бўнаклар ва олдиндан тўлов суммаларига дебетланади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Келиб тушган ва кирим қилинган ўрнатиладиган асбоб-ускуна (жумладан транспорт ва ҳоказо хизматлар) учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан ҳисобварақ-фактуралар тўлов учун қабул қилинган	0710, 0720	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
2	Капитал қурилиш учун ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	0810	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
3	Келиб тушган асосий воситалар ва ўрнатишни талаб қилмайдиган асбоб-ускуналар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	0820	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
4	Келиб тушган номоддий активлар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	0830	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
5	Келиб тушган ҳайвонлар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	0840	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
6	Ерни ободонлаштириш учун капитал қўйилмалар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	0850	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
7	Молиявий ижара шартномасига асосан олинган асосий воситаларга капитал қўйилмалар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	0860	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
8	Келиб тушган ва кирим қилинган материаллар (1510 счётдан фойдаланмаган ҳолда) учун; транспорт хизматлари, ортиш ва тушириш ишлари, шунингдек ҳужжатлар билан тасдиқланмаган мол етказиб берилганлиги учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан ҳисобварақ-фактуралар тўлов учун қабул қилинган	1010-1090	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
9	Ўстириш ва бўрдоқига боқиш учун харид қилинган ҳайвонлар учун (1510 счётдан фойдаланмаган ҳолда) ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан ҳисобварақ-фактуралар тўлов учун қабул қилинган	1110, 1120	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
10	Турли товар-моддий қийматликлар харид қилинганлиги учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан ҳисобварақ-фактуралар тўлов учун қабул қилинган (1510 счётдан фойдаланилганда)	1510	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
11	Асосий ишлаб чиқариш цехлари учун ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги, шу жумладан энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар тақдим этилганлиги учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	2010	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
12	Ёрдамчи ишлаб чиқариш цехлари учун ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги, шу жумладан энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар тақдим этилганлиги учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	2310	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
13	Умумий ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги, шу жумладан энергия, газ, алоқа хизматлари ва ҳоказолар тақдим этилганлиги учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	2510	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
14	Ташқи яроқсизлик аниқланганлиги муносабати билан ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятлари томонидан турли хизматлар кўрсатилиши; уни тузатиш бўйича хизматлар ва кафолатли таъмирлаш бўйича операциялар акс эттирилган	2610	6110, 6120	Тижорат далолатномаси, даъво хати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
15	Харид қилинган товарлар учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	2910, 2990	6110, 6120	Юкхат, ҳисобварақ-фактура
16	Келгуси давр харажатларига тааллуқли харажатлар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	3190	6110, 6120	Юкхат, ҳисобварақ-фактура
17	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига кредиторлик қарзи бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	6110, 6120	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
18	ҚҚС тўловчилари томонидан ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан харид қилинган моддий ресурслар бўйича ҚҚС суммаси ҳисобланган	4410	6110, 6120	Ҳисобварақ-фактура
19	Келиб тушган моддий қийматликларни кирим қилиш пайтида ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига даъво тақдим этилган	4860	6110, 6120	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
20	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан нақд пул маблағлари келиб тушган	5010, 5020	6110, 6120	Кассир ҳисоботи, кирим касса ордери
21	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан ҳисоб-китоб счётига пул маблағлари келиб тушган	5110	6110, 6120	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
22	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан валюта ҳисоб-китоб счётига пул маблағлари келиб тушган	5210, 5220	6110, 6120	Банк валюта счётларидан кўчирмалар
23	Мақсадли тушумлар бўйича хизматлар кўрсатилганлиги ва ишлар бажарилганлиги (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳоказолар) учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	8810, 8890	6110, 6120	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
24	Маҳсулотни сотиш пайтида хизматлар кўрсатилганлиги ва ишлар бажарилганлиги (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳоказолар) учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	9410	6110, 6120	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
25	Маъмурий эҳтиёжлар учун хизматлар кўрсатилганлиги ва ишлар бажарилганлиги (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳоказолар) учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	9420	6110, 6120	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
26	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усул билан ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига тўланадиган счётлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	6110, 6120	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операцияеининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
27	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан турли товар-моддий қиймат-ликлар келиб тушиши пайтида табиий ка-майиш меъёрлари чега-расида камомад аниқ-ланган (кирим қилин-гунга қадар)	9430	6110, 6120	Моддий қий-матликларнинг ташиш пайтида камайиши бўйича ҳисоб-китоб жадвали, даъво ҳужжат-лари, маҳсулот бўйича счётлар
28	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятлари олдидаги қарзни қоплаш учун ҳисоб-китоб счётидан пул тўланган	6110, 6120	5110	Тўлов топши-риқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, далолатнома, ишончнома
29	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятлари олдидаги қарзни қоплаш учун валюта ҳисоб-китоб счётидан пул тўланган	6110, 6120	5210, 5220	Тўлов топши-риқномаси, банк валюта счётларидан кўчирмалар, далолатнома, ишончнома
30	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларининг счёт-лари банкдаги махсус ҳисоб-китоб счётидан тўланган (аккредитив-лар, чек дафтарчалари ва ҳоказолар)	6110, 6120	5510, 5520, 5530	Тўлов топши-риқномаси, банк махсус счётларидан кўчирмалар
31	Ҳисобварақ-фактуралар тўлаш пайтида ажра-тилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига олдиндан берилган бўнаклар ва тўланган счётлар ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	6110, 6120	4310	Юкхат, бажа-рилган ишлар далолатномаси
32	Харидорларнинг қарзлар бўйича суммалари ажра-тилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятлари олдидаги қарзни қоплаш учун ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	6110, 6120	4010	Солиштирма далолатнома

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
33	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятлари олдидаги даъво муддатлари ўтиб кетган кредиторлик қарзи суммасининг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган	6110, 6120	9360	Инвентарлаш комиссиясининг қарори, корхона раҳбарининг буйруғи
34	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига тўланадиган счётлар бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	6110, 6120	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
35	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усул билан ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига тўланадиган счётлар бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	6110, 6120	9540	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
36	Узоқ муддатли қарзнинг жорий қисмига ўтказилиши акс эттирилган	7110, 7120	6110, 6120	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
37	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятлари олдидаги қарз банкдан олинган узоқ муддатли ёки қисқа муддатли кредитларнинг ҳисобига қопланган	6010, 6020	6810, 7810	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк счётларидан кўчирмалар

Кечиктирилган мажбуриятларни ҳисобга олувчи счётларнинг (6200) боғланиши

Кечиктирилган мажбуриятларни ҳисобга олувчи ҳисобварақлар жорий кечиктирилган, жумладан вақтинчалик фарқлари оқибатида вужудга келган мажбуриятлар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги ҳисобварақларда амалга оширилади:

6210 «Дисконт (чегирма)лар кўринишидаги кечиктирилган даромадлар»;

6220 «Мукофот (устама)лар кўринишидаги кечиктирилган даромадлар»;

6230 «Бошқа кечиктирилган даромадлар»;

6240 «Солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича кечиктирилган мажбуриятлар»;

6250 «Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи бўйича мажбуриятлар»;

6290 «Бошқа кечиктирилган мажбуриятлар».

6210 «Дисконт (чегирма)лар кўринишидаги кечиктирилган даромадлар» счётида қопланиш даври давомида даромадга тақсимланадиган облигацияларнинг дисконт (чегирма)лари бўйича корхонанинг кечиктирилган узоқ муддатли даромадларининг жорий қисми акс эттирилади. Ушбу счёт фақат облигацияларни сотиб олувчи томонидан чегирма билан харид қилинганда, яъни номинал қийматидан арзон олинганда қўлланилади. Облигациялар дисконт билан сотиб олинганда, дисконт суммаси мазкур счётнинг кредитида, тўланган сумма эса пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг кредитида ва қисқа муддатли инвестицияларни ҳисобга олувчи счётлар ёки узоқ муддатли инвестицияларни ҳисобга олувчи счётларнинг дебетида акс эттирилади. Облигациялар дисконт (чегирма)ларининг жорий қисмини даромадларга ўтказишда 9530 «Фоизлар кўринишидаги даромадлар» счёти кредитланади ва 6210 «Дисконт (чегирма)лар кўринишидаги кечиктирилган даромадлар» счёти дебетланади.

6220 «Мукофот (устама)лар кўринишидаги кечиктирилган даромадлар» счёти қопланиш даври давомида даромадга тақсимланадиган облигациялар мукофоти (устамаси) бўйича корхонанинг кечиктирилган даромадларининг жорий қис.ини акс эттиради. Ушбу счёт фақат облигация сотувчиларда қўлланилади. Облигациялар мукофот билан сотилганда, мукофот (устама) суммаси 6220 «Мукофот (устама)лар кўринишидаги кечиктирилган даромадлар» счёти, облигациянинг номинал қиймати эса 6830 «Тўланадиган облигациялар» (қисқа муддатли) ёки 7830 «Тўланадиган облигациялар» (узоқ муддатли) счётининг кредитида пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан

боғланган ҳолда акс эттирилади. Облигацияларнинг мукофот (устама)лари жорий қисмини даромадларга ўтказишда 9530 «Фоизлар кўринишидаги даромадлар» счёти кредитланади ва 6220 «Мукофот (устама)лар кўринишидаги кечиктирилган даромадлар» счёти дебетланади.

6230 «Бошқа кечиктирилган даромадлар» счётида ҳисобот даврида бўнак сифатида олинган (ҳисобланган), аммо келгуси даврларга тегишли бўлган даромадлар акс эттирилади. Кечиктирилган даромадлар ижара тўловлари, чипталарнинг сотилиши, журналларга обуна тўлови ва бошқа кўринишларда бўлиши мумкин. Ҳали етказиб берилмаган тайёр маҳсулотлар, товарлар, бажарилмаган ишлар ва кўрсатилмаган хизматлар учун пул маблағлари келиб тушганда 6230 «Бошқа кечиктирилган даромадлар» счёти пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда кредитланади. Келгуси ҳисобот даврига тегишли даромадлар тайёр маҳсулотлар, товарлар сотилганда, ишлар бажарилганда ва хизматлар кўрсатилганда даромад сифатида тан олинади ва 6230 «Бошқа кечиктирилган даромадлар» счётининг дебетидан 9010 «Тайёр маҳсулотларни сотишдан даромадлар», 9020 «Товарларни сотишдан даромадлар» ва 9030 «Ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатишдан даромадлар» счётларининг кредитига ҳисобдан чиқарилади.

6240 «Солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича кечиктирилган мажбуриятлар» счётида ваколатли ҳокимият органларининг қарори бўйича қонунчиликка мувофиқ тўланиши кечиктирилишига рухсат этилган солиқлар бўйича бюджет олдидаги қарзлар ва мажбурий тўловларнинг жорий қисми акс эттирилади. 6240 «Солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича кечиктирилган мажбуриятлар» счётининг кредитида кечиктирилган жорий тўловлар суммаси бюджетга тўловлар бўйича қарзларни ҳисобга олувчи счётлар (6400), суғурта ва мақсадли давлат жамғармаларига тўловлар бўйича қарзларни ҳисобга олувчи счётлар (6500) билан богланган ҳолда ҳисобга олинади.

6250 «Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи бўйича мажбуриятлар» счётида вақтинчалик фарқлар натижасида юзага келган кечиктирилган фойда солиғи суммаси акс эттирилади.

Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғига доир мажбуриятларнинг тегишли жорий қисми 7250 «Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи бўйича узоқ муддатли мажбуриятлар» счётидан 6250 «Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи бўйича мажбуриятлар» счётига ўтказилади. Кейинчалик вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи вужудга келишига қараб 6250 «Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи бўйича мажбуриятлар» счёти 6410 «Бюджетга тўловлар бўйича қарзлар (турлари бўйича)» счёти билан боғланади.

6290 «Бошқа кечиктирилган мажбуриятлар» счётида корхонанинг 6210–6250 счётларда кўрсатилмаган бошқа кечиктирилган мажбуриятлари акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
1	Узоқ муддатли облигациялар чегирма билан харид қилинганда дисконт суммаси акс эттирилган	0610	6210, 5110-5530	Облигация келишуви, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
2	Қисқа муддатли облигациялар чегирма билан харид қилинганда дисконт суммаси акс эттирилган	5810	6210	Облигация келишуви, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
3	Жорий облигация дисконти ҳисобдан чиқарилган	6210	9530	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
4	Узоқ муддатли кечиктирилган дисконт қисмини жорий қисмга ўтказиш акс эттирилган	7210	6210	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
5	Облигациялар мукофот билан сотилганда мукофот суммаси акс эттирилган	5110-5530	6220	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
6	Жорий облигация мукофоти ҳисобдан чиқарилган	6220	9530	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
7	Узоқ муддатли кечиктирилган мукофот қисми жорий қисмга ҳисобдан чиқарилган	7220	6220	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
8	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан кредиторлик қарзи бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
9	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан бошқа кечиктирилган даромадлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
10	Келгусида товар-моддий қийматликларни етказиб бериш, хизматларни кўрсатиш, ишларни бажариш учун пул маблағлари келиб тушган	5110	6230	Банк кўчирмаси, шартнома
11	Келгусида товар-моддий қийматликларни етказиб бериш, хизматларни кўрсатиш, ишларни бажариш учун валюта маблағлари келиб тушган	5210, 5220	6230	Банк счётларидан кўчирма, шартнома
12	Келгусида товар-моддий қийматликларни етказиб бериш, хизматларни кўрсатиш, ишларни бажариш учун пул маблағлари банкдаги бошқа счётларга келиб тушган	5530	6230	Банк счётларидан кўчирма, шартнома
13	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган бошқа кечиктирилган даромадлар бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	6230	6231	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
14	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган бошқа кечиктирилган даромадлар бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	6230	9540	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
15	Кечиктирилган даромад тайёр маҳсулотнинг сотилишига қараб даромад таркибига киритилади	6230	9010	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
16	Кечиктирилган даромад товарларнинг сотилишига қараб даромад таркибига киритилади	6230	9020	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
17	Кечиктирилган даромад хизматлар кўрсатилиши ва ишлар бажарилиши даврида даромад таркибига киритилади	6230	9030	Ҳисобварақ-фактура, ишлар бажарилганлиги, хизматлар кўрсатилганлиги ҳақида далолатнома
18	Оператив ижара бўйича кечиктирилган даромад тегишли давр келганда даромад таркибига киритилади	6230	9350	Шартнома, ҳисобварақ-фактура
19	Молиявий ижара бўйича кечиктирилган даромад тегишли давр келганда даромад таркибига киритилади	6230	9550	Шартнома, ҳисобварақ-фактура
20	Ваколатли ҳокимият органлари томонидан қонунчиликка мувофиқ тўлов муддати кечиктирилишига рухсат этилган солиқлар бўйича кечиктирилган мажбуриятлар акс эттирилган	6410	6240	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
21	Ваколатли ҳокимият органлари томонидан қонунчиликка мувофиқ тўлов муддати кечиктирилишига рухсат этилган давлат мақсадли, жамғармаларига тўлов-	6520	6240	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	лар бўйича кечиктирилган мажбуриятлар акс эттирилган			
22	Ҳисобот даврида бюджетга тўланиши лозим бўлган солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича узоқ муддатли кечиктирилган мажбуриятларнинг жорий қисми ҳисобдан чиқарилган	7240	6240	Ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби
23	Тўлов муддати келиши муносабати билан солиқлар бўйича кечиктирилган мажбуриятлар тўланган	6240	5110	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
24	Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғига оид мажбуриятлар акс эттирилган	9810	6250	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
25	Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғига оид узоқ муддатли мажбуриятларнинг жорий қисмга ўтказилиши акс эттирилган	7250	6250	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
26	Кечиктирилган фойда солиғи вужудга келиши жараёнида мажбуриятларнинг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган	6250	6410	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Олинган бўнакларни ҳисобга олувчи счётларнинг (6300) боғланиши

Олинган бўнакларни ҳисобга олувчи счётлар буюртмачиларга қисман тайёр ҳолдаги товар-моддий қимматликларни етказиб беришга ёки ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатиш, шунингдек акцияга обуначилардан олинган бўнақлар бўйича жорий мажбуриятлар тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

6310 «Харидорлар ва буюртмачилардан олинган бўнаклар»;

6320 «Акцияга обуначилардан олинган бўнаклар»;

6390 «Бошқа олинган бўнаклар».

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 12 майдаги ПФ—1154-сон «Халқ хўжалигида ҳисоб-китоблар ўз вақтида ўтказилиши учун корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг масъулиятини ошириш борасида чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонига мувофиқ маҳсулотлар ва товарларни етказиб беришда, шунингдек ишларни бажаришда ёки хизматларни кўрсатишда корхона харидорлардан ва буюртмачилардан бўнак тўловини ташкил этадиган энг камида 15 % олдиндан тўловни талаб қилиши лозим. Бундай ҳолатда бўнак товар-моддий қийматликларни етказиб бериш, ишларни бажариш ва хизматларни кўрсатиш бўйича шартноманинг бажарилиши ҳамда харидор ва буюртмачилардан келгусидаги тўловларнинг келиб тушишига кафолат сифатида хизмат қилади. Бундай бўнаклар пул маблағини олган корхона учун маҳсулот ва товарларни етказиб бериш ҳамда ишларни бажариш ёки хизматларни кўрсатиш амалга оширилишига қадар мажбурият бўлиб ҳисобланади. Олинган бўнакларга қуйидагилар мисол бўлади: корхона томонидан газ, сув, ёритиш ва бошқа маиший хизматлар, шунингдек товар-моддий қийматликларни ва бошқаларни етказиб бериш учун олдиндан олинган тўловлар.

Олинган бўнак суммалари, шунингдек қисман тайёр ҳолдаги маҳсулот (иш, хизмат) учун қабул қилинган тўловлар суммаси олинган бўнакларни ҳисобга олувчи счётлар (6300)нинг кредити ва пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг дебетида акс эттирилади. Буюртмачиларга ишлар тугатиб топширилганда ва хизматлар кўрсатилганда, шунингдек харидорларга маҳсулот юклаб жўнатилганда олинган бўнаклар харидор ва буюртмачиларнинг мажбуриятларини камайтиради ҳамда олинган бўнакларни ҳисобга олувчи счётлар (6300)нинг дебети ва олинадиган счётлар (4000) ҳамда дебиторлик қарзини ҳисобга олувчи бошқа счётлар кредитига олиб борилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган олинган бўнаклар юзасидан кредиторлик қарзи бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	6310-6390	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
2	Буюртмачилар учун маҳсулот етказиб берилганлиги, ишлар амалга оширилганлиги учун қисман тўлов бўйича товар-моддий қимматликлар етказиб берилганлиги, ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги учун нақд пул билан бўнак олинган	5010	6310-6390	Банк кўчирмаси, шартнома, касса ордери
3	Буюртмачилар учун маҳсулот етказиб берилганлиги, ишлар амалга оширилганлиги учун қисман тўлов бўйича товар-моддий қийматликлар етказиб берилганлиги, ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги учун ҳисоб-китоб счётига бўнак олинган	5110	6310-6390	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, шартнома
4	Буюртмачилар учун маҳсулот етказиб берилганлиги, ишлар амалга оширилганлиги учун қисман тўлов бўйича товар-моддий қийматликлар етказиб берилганлиги, ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги учун валюта счётига бўнак олинган	5210, 5220	6310-6390	Банк валюта счётларидан кўчирмалар, шартнома
5	Буюртмачилар учун маҳсулот етказиб берилганлиги, ишлар амалга оширилганлиги учун қисман тўлов бўйича товар-моддий қийматликлар етказиб берилганлиги, ишлар бажарил-	5530	6310-6390	Банк махсус счётларидан кўчирмалар, шартнома

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	ганлиги ва хизматлар кўрсатилганлиги учун махсус счётга бўнак олинган			
6	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган олинган бўнаклар юзасидан кредиторлик қарзи бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	6310-6390	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
7	Акцияларга обуначилардан бўнак тариқасида нақд пул олинган	5010	6320	Кирим касса ордери, шартнома
8	Акцияларга обуначилардан ҳисоб-китоб счётига бўнак олинган	5110	6320	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, шартнома
9	Акцияларга обуначилардан валюта счётига бўнак олинган	5210, 5220	6320	Банк валюта счётларидан кўчирмалар, шартнома
10	Акцияларга обуначилардан махсус счётга бўнак олинган	5530	6320	Банк махсус счётларидан кўчирмалар, шартнома
11	Тўлиқ ортиб жўнатилган маҳсулотлар, товарлар, кўрсатилган хизматлар, бажарилган ишлар учун харидорлар (буюртмачилар)га счётлар тақдим этишда илгари олинган бўнаклар суммаси ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	6310-6390	4010	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар, бажарилган ишлар далолатномаси
12	Тўлиқ ортиб жўнатилган асосий воситалар ва бошқа активлар учун бошқа дебиторлар (буюртмачилар)га счётлар тақдим этишда илгари олинган бўнаклар суммаҫи ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	6310-6390	4890	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар, бажарилган ишлар далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
13	100 % олдиндан тўлов шарти билан ортиб жўнатилган маҳсулот учун харидорлар (буюртмачилар)га счётлар тақдим этишда илгари олинган бўнаклар суммаси ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	6310-6390	9010	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар
14	100 % олдиндан тўлов шарти билан ортиб жўнатилган товарлар учун харидорлар (буюртмачилар)га счётлар тақдим этишда илгари олинган бўнаклар суммаси ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	6310-6390	9020	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар
15	100 % олдиндан тўлов шарти билан бажарилган ишлар, кўрсатилган хизматлар учун харидорлар (буюртмачилар)га счётлар тақдим этишда илгари олинган бўнаклар суммаси ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	6310-6390	9030	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар, бажарилган ишлар далолатномаси
16	Тўлиқ ортиб жўнатилган (берилган) асосий воситалар учун харидорлар (буюртмачилар)га счётлар тақдим этишда илгари олинган бўнаклар суммаси ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	6310-6390	9210	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар
17	Тўлиқ ортиб жўнатилган (берилган) бошқа активлар учун харидорлар (буюртмачилар)га счётлар тақдим этишда илгари олинган бўнаклар суммаси ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	6310-6390	9220	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар
18	Илгари олинган бўнакларнинг нақд пул билан қайтарилиши акс эттирилган	6310-6390	5010	Чиқим касса ордери, даъво ҳужжатлари
19	Илгари олинган бўнакларнинг ҳисоб-китоб счётидан қайтарилиши акс эттирилган	6310-6390	5110	Тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
20	Илгари олинган бўнакларнинг валюта счётидан қайтарилиши акс эттирилган	6310-6390	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, банк валюта счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари
21	Илгари олинган бўнакларнинг банк махсус счётидан қайтарилиши акс эттирилган	6310-6390	5530	Тўлов топшириқномаси, банк махсус счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари
22	Олинган бўнакларнинг пул ўтказиш йўли билан қайтарилиши акс эттирилган (бунгача суммалар йўлда деб ҳисобланган)	6310-6390	5710	Тўлов топшириқномаси, банк счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари
23	Олинган бўнакларнинг банкларнинг қисқа муддатли кредити ҳисобидан қайтарилиши акс эттирилган	6310-6390	6810	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари
24	Олинган бўнакларнинг банкларнинг узоқ муддатли кредити ҳисобидан қайтарилиши акс эттирилган	6310-6390	7810	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари
25	Олинган бўнакларнинг бошқа корхоналарнинг қисқа муддатли кредити ҳисобидан қайтарилиши акс эттирилган	6310-6390	6820	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк кўчирмаси, даъво ҳужжатлари
26	Олинган бўнакларнинг бошқа корхоналарнинг узоқ муддатли кредити ҳисобидан қайтарилиши акс эттирилган	6310-6390	7820	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
27	Даъво муддати давомида фойдаланилмаган бўнаклар ҳисобдан чиқарилган (бўнак суммалари 5 йил давомида балансдан ташқари счётда ҳисобга олинади)	6310-6390	9390	Инқирозга учраганлик тўғрисида қарор, тугатиш тўғрисида қарор, инвентарлаш комиссиясининг қарори, буйруқ
28	Жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган олинган бўнаклар бўйича мусбат валюта курс фарқи акс эттирилган	6310-6390	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
29	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган бошқа олинган бўнаклар бўйича манфий валюта курс фарқи акс эттирилган	6310-6390	9540	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Бюджетга тўловлар бўйича қарзни ҳисобга олувчи счётларнинг (6400) боғланиши (турлари бўйича)

6410 «Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)» счёти корхонанинг бюджетга тўловлари бўйича жорий мажбуриятлари тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Мазкур счётнинг кредитида бюджетга тўланиши керак бўлган мажбуриятлар суммаси олинадиган счётлар, давр харажатлари, солиқлар ва йиғимларни тўлаш учун фойданинг ишлатилиши, меҳнат ҳақи бўйича ходимлар билан ҳисоб-китобларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади. Якуний ҳисоб-китобда, солиқлар ва йиғимлар бўйича бюджетга илгари ўтказилган бўнак тўловлари 6410 «Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)» счётининг дебет томонида бюджетга бўнак тўловларини ҳисобга олувчи счётлар (4400) билан

боғланган ҳолда акс эттирилади. Бюджетга ҳақиқатда ўтказилган суммалар 6410 «Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)» счётининг дебет томонида пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Таҳлилий ҳисоб ҳар бир солиқ турлари бўйича алоҳида юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ўрнатиладиган асбоб-ускунани харид қилишда унинг сотиб олиш қийматига киритиладиган солиқлар ва божхона тўловлари ҳисобга олинган	0710, 0720	6410	Солиқлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоблар
2	Асосий воситаларни харид қилишда унинг сотиб олиш қийматига киритиладиган солиқлар ва божхона тўловлари ҳисобга олинган	0820	6410	Солиқлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоблар
3	Номоддий активларни харид қилишда унинг сотиб олиш қийматига киритиладиган солиқлар ва божхона тўловлари ҳисобга олинган	0830	6410	Солиқлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоблар
4	Ҳайвонларни харид қилишда унинг сотиб олиш қийматига киритиладиган солиқлар ва божхона тўловлари ҳисобга олинган	0840	6410	Солиқлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоблар
5	Материалларни харид қилишда унинг сотиб олиш қийматига киритиладиган солиқлар ва божхона тўловлари ҳисобга олинган (ҚҚС тўловчилари учун ҚҚС-дан, шунингдек қонунчиликка мувофиқ ўзаро ҳисоб-китоб қилинадиган акциз солиғидан ташқари)	1010-1090	6410	Солиқлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоблар. ҳисобварақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
6	1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланган ҳолда материалларни харид қилишда унинг сотиб олиш қийматига киритиладиган солиқлар ва божхона тўловлари ҳисобга олинган (ҚҚС тўловчилари учун ҚҚСдан, шунингдек қонунчиликка мувофиқ ўзаро ҳисоб-китоб қилинадиган акциз солиғидан ташқари)	1510	6410	Солиқлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоблар, ҳисобварақ-фактура
7	Товарларни харид қилишда унинг сотиб олиш қийматига киритиладиган солиқлар ва божхона тўловлари ҳисобга олинган	2910	6410	Солиқлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоблар
8	Тайёр маҳсулотни, товарларни сотишда, ишларни бажаришда ва хизматларни кўрсатишда ҚҚС ва акциз суммаси ҳисобга олинган	4010	6410	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
9	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига тайёр маҳсулотни, товарларни сотишда, ишларни бажаришда ва хизматларни кўрсатишда ҚҚС ва акциз суммаси ҳисобга олинган	4110	6410	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
10	Ортиқча тўланган солиқлар ҳисобига бюджетдан маблағлар қайтарилган (якуний ҳисоб-китобларда ва ҳоказоларда)	5110, 5210, 5530	4410	Солиқ ва йиғимлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоб жадваллари
11	Жисмоний шахсларнинг меҳнат ҳақидан даромад солиғини ушлаб қолиш бўйича суммалар ҳисобга олинган	6710	6410	Солиқ ва йиғимлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоб жадваллари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
12	Ҳисобланган дивидендлардан фойда солиги суммалари ҳисобга олинган	6610	6410	Солиқ ва йиғимлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоб жадваллари
13	Асосий воситалар сотилишида ва чиқиб кетишида ҚҚС ва акциз суммалари ҳисобга олинган	9210	6410	Солиқ ва йиғимлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоб жадваллари
14	Бошқа активлар сотилишида ва чиқиб кетишида ҚҚС ва акциз суммалари ҳисобга олинган	9220	6410	Солиқ ва йиғимлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоб жадваллари
15	Давр харажатларига киритиладиган турли ажратмалар, солиқлар ва йиғимлар бўйича бюджет олдидаги қарз акс эттирилган	9430	6410	Солиқ ва йиғимлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоб жадваллари
16	Фойда солиги ҳисобга олинган	9810	6410	Солиқ ва йигимлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоб жадваллари
17	Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш учун солиқ ҳисобга олинган	9820	6410	Солиқ ва йиғимлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоб жадваллари
18	Ягона солиқ тўлови, ягона ер солиғи ҳисобга олинган	9820	6410	Солиқ ва йиғимлар суммасини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоб жадваллари
19	Йил давомида амалда бюджетга тўловлар ўтказилиши; тўловлар қўшимча равишда ўтказилиши акс эттирилган	6410	5010, 5110	Тўлов топшириқномаси, банк счётларидан кўчирмалар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
20	Солиққа тортишнинг қабул қилинган тизимидан келиб чиққан ҳолда, моддий ресурслар ишлаб чиқариш (ишлар, хизматлар)га ҳисобдан чиқарилиб борилишига қараб, уларга тааллуқли ҚҚС суммалари акс эттирилган	6410	4410	Жорий ойда ҚҚСни ҳисобга олиш қайдномаси
21	Банклардан қисқа муддатли қарз олиш йўли билан бюджет олдидаги қарз қопланган	6410	6810	Кредит шартномаси, банк счётларидан кўчирмалар
22	Банклардан узоқ муддатли қарз олиш йўли билан бюджет олдидаги қарз қопланган	6410	7810	Кредит шартномаси, банк счётларидан кўчирмалар
23	Бошқа корхоналардан қисқа муддатли қарз олиш йўли билан бюджет олдидаги қарз қопланган	6410	6820	Кредит шартномаси, банк счётларидан кўчирмалар
24	Бошқа корхоналардан узоқ муддатли қарз олиш йўли билан бюджет олдидаги қарз қопланган	6410	7820	Кредит шартномаси, банк счётларидан кўчирмалар
25	Имтиёзни қўллаш натижасида бўшаган маблағлар акс эттирилган	6410	8840	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб қайдномаси

Суғурта ва мақсадли давлат жамғармаларига тўловлар бўйича қарзни ҳисобга олувчи счётларнинг (6500) боғланиши

Суғурта ва мақсадли давлат жамғармаларига тўловлар бўйича қарзни ҳисобга олувчи ҳисобварақлар корхона мулки ва ходимларини суғурта қилиш, давлат ижтимоий суғуртаси, корхона ходимларининг пенсия таъминоти ва тиббий суғуртаси, мақсадли давлат жамғармаларига аж-

ратмалар, шунингдек учинчи шахслар мулкий манфаатларига келтирилган зарарлар учун фуқаролик жавобгарлигини суғурта қилиш бўйича қарзлар тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

6510 «Суғурта бўйича тўловлар»;

6520 «Мақсадли давлат жамғармаларига тўловлар».

Мазкур счётларнинг кредитида ягона ижтимоий тўлов бўйича суғурта тўловлари ва мақсадли давлат жамгармаларига ажратмалар бўйича қарз суммалари харажатларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади. Суғурта тўловлари ва мақсадли давлат жамғармаларига ажратмалар бўйича қарз суммаларининг тўланиши суғурта ва мақсадли давлат жамғармалари бўйича қарзларни ҳисобга олувчи счётларнинг дебети томонида пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Капитал қурилишга оид суғурта тўловлари бўйича қарз суммалари акс эттирилган	0810	6510	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, суғурта шартномаси
2	Харид қилинган асосий воситаларга оид суғурта тўловлари бўйича қарз суммалари акс эттирилган	0820	6510	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, суғурта шартномаси
3	Харид қилинган номоддий активларга оид суғурта тўловлари бўйича қарз суммалари акс эттирилган	0830	6510	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, суғурта шартномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
4	Асосий подани шакллантиришга оид суғурта тўловлари бўйича қарз суммалари акс эттирилган	0840	6510	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, суғурта шартномаси
5	Материалларни харид қилиш билан боғлиқ суғурта тўловлари бўйича қарз суммалари акс эттирилган	1010-1090	6510	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, суғурта шартномаси
6	Ҳайвонларни ўстириш ва бўрдоқига боқиш учун харид қилиш билан боғлиқ суғурта тўловлари ҳисобга олинган	1110, 1120	6510	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, суғурта шартномаси
7	1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилган ҳолда материалларни харид қилиш билан боғлиқ суғурта тўловлари ҳисобга олинган	1510	6510	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, суғурта шартномаси
8	Асосий ишлаб чиқариш харажатлари билан боғлиқ суғурта тўловлари ҳисобга олинган	2010	6510	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, суғурта шартномаси
9	Ёрдамчи ишлаб чиқариш харажатлари билан боғлиқ суғурта тўловлари ҳисобга олинган	2310	6510	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, суғурта шартномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
10	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларнинг мол-мулки ва ходимлари суғуртаси бўйича қарз ҳисобга олинган	2710	6510	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, суғурта шартномаси
11	Товарларни харид қилишда суғурта бўйича қарз акс эттирилган	2910	6510	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, суғурта шартномаси
12	Ходимларнинг шахсий мол-мулки суғуртаси учун уларнинг меҳнат ҳақидан суммалар ушлаб қолинган	6710	6510	Бўлинмалар бўйича меҳнат ҳақидан ушлаб қолишни ҳисобга олувчи қайднома
13	Суғурта шартномаси бўйича корхона ходимларига тегишли суғурта бўйича қоплаш суммаси акс эттирилган	6510	6710	Банк счётларидан кўчирмалар, суғурта тўловлари суммаси кўрсатилган ҳолда суғурта ҳолатлари бўйича хабарнома
14	Тижорат фаолиятида ёки савдо корхоналарида банд бўлган ходимларга ва мол-мулкига тааллуқли суғурта тўловлари бўйича қарз акс эттирилган	9410	6510	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларини ҳисоблаш жадвали, суғурта шартномаси
15	Мол-мулк ҳамда маъмурий ходимларга тааллуқли суғурта тўловлари бўйича қарз акс эттирилган	9420	6510	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларини ҳисоблаш жадвали, суғурта шартномаси
16	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан корхонанинг чет эл валютасида ифодаланган суғурта муассасалари олдидаги қарзи	3290	6510	Банк счётларидан кўчирмалар, ЎзР МБ томонидан белгиланган валюта курси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	бўйича манфий валюта курс фарқи акс эттирилган			
17	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан корхонанинг чет эл валютасида ифодаланган суғурта муассасалари олдидаги қарзи бўйича манфий валюта курс фарқи акс эттирилган	9620	6510	Банк счётларидан кўчирмалар, ЎзР МБ томонидан белгиланган валюта курси
18	Суғурта ҳолатлари бўйича йўқотишлар (захиралар, тайёр буюмлар, ҳайвонлар, товарлар ва ҳоказоларнинг йўқотилиши ва бузилиши) тегишли счётлардан ҳисобдан чиқарилган	6510	1010-1090, 1100, 2810, 2820, 2910-2990	Харажатлар ўрни, суғурта тури бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, суғурта шартномаси, инвентарлаш комиссиясининг қарори
19	Мол-мулк ва шахсий суғурта бўйича ҳисобланган суғурта тўловлари суммаси ҳисоб-китоб счётидан ўтказилган	6510	5110	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, тўлов топшириқномаси
20	Мол-мулк ва шахсий суғурта бўйича ҳисобланган суғурта тўловлари суммаси валюта счётидан ўтказилган	6510	5210, 5220	Банк валюта счётларидан кўчирмалар, тўлов топшириқномаси
21	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан корхонанинг чет эл валютасида ифодаланган суғурта муассасалари олдидаги қарзи бўйича мусбат валюта курс фарқи акс эттирилган	6510	6230	Банк счётларидан кўчирмалар, ЎзР МБ томонидан белгиланган валюта курси
22	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан корхонанинг чет эл валютасида ифодаланган суғурта муассасалари олдидаги қарзи бўйича мусбат валюта курс фарқи акс эттирилган	6510	9540	Банк счётларидан кўчирмалар, ЎзР МБ томонидан белгиланган валюта курси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
23	Ўрнатиладиган асбоб-ускунани харид қилиш билан банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолинадиган ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	0710-0720	6520	Меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
24	Капитал қурилишда банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолинадиган ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	0810-0890	6520	Меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
25	Материалларни харид қилиш билан банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолинадиган ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	1010-1090	6520	Меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
26	Ҳайвонларни харид қилиш билан банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолинадиган ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	1110-1120	6520	Меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
27	1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланган ҳолда материалларни харид қилиш билан банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолинадиган ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	1510	6520	Меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
28	Товарларни харид қилиш билан банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолинадиган ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	2910	6520	Меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
29	Асосий цехлар ишчиларининг меҳнат ҳақи суммалари бўйича ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	2010	6520	Суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
30	Ёрдамчи цехлар ишчиларининг меҳнат ҳақи суммалари бўйича ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	2310	6520	Суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби
31	Умумишлаб чиқариш харажатларига киритилган меҳнат ҳақи суммалари бўйича ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	2510	6520	Харажатлар ўрни бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
32	Яроқсизликни тузатиш билан боғлиқ бўлган меҳнат ҳақи суммаларига оид ягона ижтимоий тўлов бўйича қарз акс эттирилган	2610	6520	Харажатлар ўрни бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
33	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларда банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақи суммалари бўйича ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	2710	6520	Харажатлар ўрни бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
34	Келгуси давр харажатларига киритиладиган ишларни амалга оширишда банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақи суммалари бўйича ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	3190	6520	Харажатлар ўрни бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
35	Сарф-харажатлари мақсадли молиялаштириш харажатларига киритиладиган ишларни амалга оширишда банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақи суммалари бўйича ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	8810-8890	6520	Харажатлар ўрни бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
36	Маҳсулотни етказиб бериш ва сотиш билан банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақи суммалари бўйича ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	9410	6520	Харажатлар ўрни бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
37	Маъмурий ходимларнинг меҳнат ҳақи суммалари бўйича ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	9420	6520	Харажатлар ўрни бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
38	Асосий воситалар чиқиб кетишида банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақи суммалари бўйича ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	9210	6520	Харажатлар ўрни бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
39	Бошқа активлар чиқиб кетишида банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақи суммалари бўйича ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	9220	6520	Харажатлар ўрни бўйича суғурта тўловларининг ҳисоб-китоби, меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
40	Тегишли харажатлар ажратмалардан ортиқ бўлган тақдирда суғурта идораларидан банкдаги счётларга тушумлар келиб тушиши акс эттирилган	5110, 5210	6520	Банк счётларидан кўчирмалар, солиштирма далолатнома, ҳисоб-китоблар
41	Корхона ходимлари ҳисобига ижтимоий суғурта бўйича ҳисоблашлар амалга оширилган	6710	6520	Ижтимоий суғурта бўйича ажратмалар ҳисоб-китоби, меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
42	Келгуси харажатлар ва тўловлар резерви ҳисобига киритилган меҳнат ҳақи суммалари бўйича қарз акс эттирилган (мавсумий соҳаларда, таъмирлаш ишларида ва ҳ.к.)	8910	6520	Ушлаб қолишлар қайдномаси, меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
43	Ягона ижтимоий тўлов амалда ўтказилганлиги акс эттирилган	6520	5110, 5010	Банк счётларидан кўчирмалар, тўлов топшириқномаси

Таъсисчиларга бўлган қарзни ҳисобга олувчи счётларнинг (6600) боғланиши

Таъсисчиларга бўлган қарзни ҳисобга олувчи счётлар корхонанинг таъсисчилар олдида дивидендлар ва чиқиб кетаётган таъсисчиларнинг улушлари бўйича жорий мажбуриятлари тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

6610 «Тўланадиган дивидендлар»;

6620 «Чиқиб кетаётган таъсисчиларга улушлари бўйича қарз».

Корхона раҳбарияти томонидан дивидендлар тўлаш тўғрисида қарор эълон қилингандан сўнг, дивиденд суммаси жорий мажбурият сифатида акс эттирилади. Дивидендлар устав бўйича ва қонунчиликка мувофиқ тақсимланади.

6610 «Тўланадиган дивидендлар» счёти ҳисобланган дивиденд суммасига 8710 «Ҳисобот даврининг тақсимланмаган фойдаси (қопланмаган зарари)» счёти билан боғланган ҳолда кредитланади. Дивидендлар кўринишидаги даромадлардан фойда бўйича солиқ ҳисобланиши тўлов манбаида, 6410 «Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)» счёти билан боғланган ҳолда, 6610 «Тўланадиган дивидендлар» счётининг дебетида акс эттирилади.

Ушбу счётнинг дебетида, пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда, дивидендларнинг тўланиши акс эттирилади.

6620 «Чиқиб кетаётган таъсисчиларга улушлари бўйича қарз» счётининг кредит томонида корхонанинг чиқиб кетаётган таъсисчиси улушлари бўйича ҳисобланган мажбуриятлари суммаси 8330 «Пай ва улушлар», 8610 «Сотиб олинган хусусий акциялар — оддий», 8620 «Сотиб олинган хусусий акциялар — имтиёзли» счётлари билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Ушбу счётнинг дебетида, активлар счётлари билан боғланган ҳолда, таъсисчилар олдидаги улушлари бўйича қарзнинг қопланиши акс эттирилади.

Мазкур счётлар бўйича таҳлилий ҳисоб ҳар бир таъсисчи бўйича алоҳида юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Акциядорларга дивидендлар ҳисобланган	8710	6610	Бошқарув мажлиси баённомасидан кўчирма ёки корхона бўйича фармойиш, дивидендлар ҳисоб-китоби
2	Дивидендлардан солиқ ҳисобланган	6610	6410	Дивидендлардан солиқ ҳисоб-китоби
3	Курс фарқини ҳисобдан чиқаришнинг жамлаш усули билан валютада ҳисобланган дивидендлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	6610	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
4	Курс фарқини ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули билан валютада ҳисобланган дивидендлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	6610	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
5	Ҳисобланган дивидендларнинг нақд пул билан тўланиши акс эттирилган	6610	5010	Касса ҳисоботлари, банк счётларидан кўчирмалар
6	Ҳисобланган дивидендларнинг ҳисоб-китоб счёти орқали тўланиши акс эттирилган	6610	5110	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
7	Ҳисобланган дивидендларнинг валюта счёти орқали тўланиши акс эттирилган	6610	5210, 5220	Банк валюта счётларидан кўчирмалар
8	Курс фарқини ҳисобдан чиқаришнинг жамлаш усули билан валютада ҳисобланган дивидендлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	6610	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
9	Курс фарқини ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули билан валютада ҳисобланган дивидендлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	6610	9540	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
10	Устав капиталини ошириш учун йўналтирилган дивидендлар ҳисобланган	6610	8310-8330	Таъсисчилар мажлисининг баённомаси
11	Тайёр маҳсулот билан тўланадиган дивидендлар ҳисобланган	6610	9010	Таъсисчилар мажлисининг баённомаси, ҳисобварақ-фактуралар
12	Кўрсатилган хизматлар, бажарилган ишлар билан тўланадиган дивидендлар ҳисобланган	6610	9030	Таъсисчилар мажлисининг баённомаси, ҳисобварақ-фактуралар
13	Товарлар билан тўланадиган дивидендлар ҳисобланган	6610	9020	Таъсисчилар мажлисининг баённомаси, ҳисобварақ-фактуралар
14	Чиқиб кетаётган таъсисчиларга улушлари бўйича қарз ҳисобланган	8310-8330, 8720	6620	Таъсисчилар мажлиси баённомасидан кўчирма, корхона раҳбарининг фармойиши
15	Корхона таъсисчиларига улушлари қайтарилиши акс эттирилган	8310-8330	6620	Таъсисчилар мажлиси баённомасидан кўчирма, корхона раҳбарининг фармойиши
16	Чиқиб кетаётган таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи асосий воситаларни бериш йўли билан қопланган	6620	9210	Таъсисчилар мажлиси баённомасидан кўчирма, корхона раҳбарининг фармойиши, юкхатлар
17	Чиқиб кетаётган таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи бошқа активларни бериш йўли билан қопланган	6620	9220	Таъсисчилар мажлиси баённомасидан кўчирма, корхона раҳбарининг фармойиши, юкхатлар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
18	Чиқиб кетаётган таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи нақд пул маблағларини бериш йўли билан қопланган	6620	5010	Касса ҳисоботлари, банк счётларидан кўчирмалар
19	Чиқиб кетаётган таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи ҳисоб-китоб счёти орқали қопланган	6620	5110	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
20	Чиқиб кетаётган таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи валюта счёти орқали қопланган	6620	5210, 5220	Банк валюта счётларидан кўчирмалар

Меҳнат ҳақи бўйича ходимлар билан ҳисоблашишларни ҳисобга олувчи счётларнинг (6700) боғланиши

Меҳнат ҳақи бўйича ходимлар билан ҳисоблашишларни ҳисобга олувчи счётлар корхона рўйхатида бўлган ва рўйхатда турмаган ходимларга меҳнатга ҳақ тўлаш (меҳнат ҳақининг ҳамма турлари, мукофотлар, нафақалар, ишлайдиган пенсия олувчиларга ҳисобланган пенсия ва бошқа тўловлар) бўйича жорий қарзлар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

6710 «Меҳнат ҳақи бўйича ходимлар билан ҳисоблашишлар»;

6720 «Депонентланган меҳнат ҳақи».

6710 «Меҳнат ҳақи бўйича ходимлар билан ҳисоблашишлар» счётининг кредит томонида, харажатларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда, меҳнат ҳақи бўйича ҳисоблашишлар; 4520 «Мақсадли давлат жамғармаларига бўнак тўловлари» счёти билан боғланган ҳолда, давлат ижтимоий суғуртаси бўйича нафақалар, пенсиялар ва ҳоказо суммалар; 8910 «Келгуси харажатлар ва тўловлар резервлари» счёти билан боғланган ҳолда,

ходимларнинг меҳнат таътилига ҳақ тўлаш, корхонада кўп йил хизмат қилганлигига тақдирлаш учун белгиланган тартибда ташкил этилган резервлар ҳисобидан ҳисобланган ҳақ ва таъмирлаш резерви ҳисобидан ҳисоблашлар суммалари акс эттирилади.

6710 «Меҳнат ҳақи бўйича ходимлар билан ҳисоблашишлар» счётининг дебет томонида, ҳисобланган суммадан даромад солиғини ушлаб қолиш, ижро варақалари бўйича тўловлар ва бошқа ушлаб қолишлар, шунингдек меҳнат ҳақини, меҳнат таътили бўйича тўловларни, мукофотларни, пенсияларни, нафақаларни ва ҳоказоларни тўлаш ва улардан ушланмалар акс эттирилади.

Ҳисобланган, бироқ белгиланган муддатларда тўланмаган меҳнат ҳақи, меҳнат таътили бўйича тўловлар, мукофотлар, пенсиялар, нафақалар ва ҳоказо суммалар 6710 «Меҳнат ҳақи бўйича ходимлар билан ҳисоблашишлар» счётининг дебетида, 6720 «Депонентланган меҳнат ҳақи» счётининг кредитида акс эттирилади.

Мазкур счётлар бўйича таҳлилий ҳисоб корхонанинг ҳар бир ходими бўйича алоҳида юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ўрнатиладиган асбоб-ускунани харид қилиш ва сақлаш билан боғлиқ операциялар бўйича меҳнат ҳақи ҳисобланган	0710, 0720	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
2	Капитал қурилиш соҳасида банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	0810	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
3	Асбоб-ускунани ўрнатиш ва созлаш билан банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	0820	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
4	Номоддий активларни харид қилиш билан банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	0830	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
5	Асосий подани шакллантириш билан банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	0840	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
6	Материалларни харид қилиш билан банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	1010-1090	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
7	Ҳайвонларни харид қилиш билан банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	1110, 1120	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
8	1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланган ҳолда материалларни харид қилиш билан банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	1510	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
9	Асосий ишлаб чиқаришда банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	2010	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
10	Ёрдамчи ишлаб чиқаришда банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	2310	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
11	Цехлар ва таркибий бўлинмалар маъмуриятига меҳнат ҳақи ҳисобланган	2510	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
12	Яроқсизликни тузатиш билан банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	2610	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
13	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларда банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	2710	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
14	Товарларни харид қилиш билан банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	2910-2990	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
15	Келгуси давр харажатларига киритиладиган ишлар учун меҳнат ҳақи ҳисобланган	3190	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
16	Меҳнат ҳақини тўлаш жамғармаси таркибига киритиладиган мукофотлар, тақдирлашлар ҳисобланган	Харажатларни ҳисобга олувчи счётлар	6710	Мукофотлар, қўшимча тўловлар, устама тўловлар, тақдирлашларнинг ҳисоб-китоби
17	Меҳнат таътили учун тўловлар ҳисобланган	Харажатларни ҳисобга олувчи счётлар	6710	Меҳнат таътили ҳақи бўйича ҳисоб-китоб
18	Ижтимоий суғурта маблағлари ҳисобидан вақтинчалик меҳнатга қобилиятсизлик бўйича нафақалар, корхонада ишлайдиган пенсионерларга пенсиялар ва ҳоказолар ҳисобланган	4520	6710	Меҳнатга қобилиятсизлик варақалари, пенсия ва нафақалар бўйича ҳисоб-китоблар
19	Корхонанинг ўз маблағлари ҳисобидан вақтинчалик меҳнатга қобилиятсизлик бўйича нафақалар, пенсиялар ва ҳоказолар ҳисобланган	9430	6710	Меҳнатга қобилиятсизлик варақалари, пенсия ва нафақалар бўйича ҳисоб-китоблар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
20	Суғурта шартномаси бўйича корхона ходимларига тегишли бўлган суғурта бўйича қоплаш суммаси акс эттирилган	6510	6710	Банкдаги счётлардан кўчирмалар, суғурта суммаси қайд этилган суғурта ҳолатлари юзасидан хабарномалар
21	Нотижорат ташкилотларида ёки мақсадли молиялаштириш маблағлари ҳисобидан меҳнат ҳақи ҳисобланган	8810-8890	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
22	Келгуси харажатлар ва тўловлар бўйича резерв ҳисобидан меҳнат таътили учун тўловлар ҳисобланган	8910	6710	Меҳнат таътили бўйича ҳақнинг ҳисоб-китоби
23	Асосий воситалар чиқиб кетиши билан боглиқ операциялар бўйича меҳнат ҳақи ҳисобланган	9210	6710	Меҳнат ҳақини ҳисоблаш қайдномаси
24	Бошқа активлар чиқиб кетиши билан боғлиқ операциялар бўйича меҳнат ҳақи ҳисобланган	9220	6710	Меҳнат ҳақини ҳисоблаш қайдномаси
25	Маҳсулотни етказиб бериш ва сотиш билан банд бўлган ходимларга, шунингдек савдо ходимларига (савдо корхоналари) меҳнат ҳақи ҳисобланган	9410	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
26	Корхонанинг маъмурий-бошқарув ходимларига меҳнат ҳақи ҳисобланган	9420	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
27	Ишчининг айбисиз узрли ишда бўлмаган кунлар учун ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	9430	6710	Меҳнат ҳақини ҳисоблаш қайдномаси
28	2710 «Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар» счётидан фойдаланилмаган тақдирда хизмат кўрсатувчи хўжаликларда банд бўлган ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	9430	6710	Меҳнат ҳақини ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича тақсимлаш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
29	Ишдан ажралган холда ўқишда бўлган ишчиларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	9430	6710	Меҳнат ҳақини ҳисоблаш қайдномаси
30	Янги ишлаб чиқаришларни ўзлаштириш, бошқарув тизимини барпо этиш ва такомиллаштириш билан банд бўлган ишчиларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	9440	6710	Меҳнат ҳақини ҳисоблаш қайдномаси
31	Табиий офатларни, ёнғинларни олдини олиш ёки бартараф этиш билан боғлиқ ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	9720	6710	Меҳнат ҳақини ҳисоблаш қайдномаси
32	Яроқсизликдан йўқотишларнинг бир қисми ушбу йўқотишларга айбдор бўлган ходимлардан ушлаб қолинган	6710	2610	Яроқсизлик далолатномаси, меҳнат ҳақини ҳисоблаш қайдномаси
33	Хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришлар ва хўжаликлар томонидан ходимларга берилган маҳсулот ёки кўрсатилган хизматлар қиймати ушлаб қолинган	6710	2710	Меъёрий вақтни ва меҳнат ҳақини харажатлар моддалари бўйича тақсимлаш қайдномаси
34	Меҳнат ҳақи бўйича берилган бўнаклар меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	4210	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси
35	Ҳисобдор шахсларнинг қайтарилмаган бўнаклари ушлаб қолинган	6710	4220-4230	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси
36	Ходимларга берилган бошқа бўнаклар меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	4290	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси
37	Акцияларга обуна бўйича қарз меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	4610	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
38	Кредитга сотилган товарлар бўйича ходимлар қарзи меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	4710	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси
39	Берилган қарзлар бўйича ходимлар қарзи меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	4720	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси
40	Моддий зарарни қоплаш бўйича қарз меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	4730	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси
41	Ходимларнинг бошқа қарзи меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	4790	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси
42	Берилган қарзлар бўйича ҳисобланган фоизларга оид ходимлар қарзи меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	4830	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси
43	Ходимларга ҳисобланган суммалар (меҳнатга ҳақ тўлаш, мукофотлар, қўшимча ҳақлар, устама ҳақлар ва ҳоказолар) кассадан тўланган	6710	5010	Чиқим касса ордерлари, касса ҳисоботлари
44	Ходимларга меҳнат ҳақи бўйича қарз ҳисоб-китоб счётидан жорий ҳисоб-китоб счётларига, шахсий пластик карточкаларга ўтказилган	6710	5110	Банкнинг ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
45	Ходимларга меҳнат ҳақи бўйича қарз махсус ҳисоб-китоб счётидан жорий ҳисоб-китоб счётларига, шахсий пластик карточкаларга ўтказилган	6710	5530	Банкнинг махсус счётидан кўчирма
46	Меҳнатга ҳақ тўлаш алоҳида балансларга ажратилган ички бўлинмалар томонидан амалга оширилган	6710	6110	Бўлинмалар бўйича меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
47	Шахсий мол-мулк суғуртаси учун ходимларнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	6510	Бўлинмалар бўйича меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси
48	Ижтимоий суғурта бўйича ҳисоблашлар корхона ходимлари ҳисобидан амалга оширилган	6710	6520	Ижтимоий суғурта ажратмалари бўйича ҳисоб-китоб, меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
49	Муддатида берилмаган меҳнат ҳақи депонентланган	6710	6720	Депонентланган меҳнат ҳақи бўйича қайднома
50	Депонентланган меҳнат ҳақи нақд пул билан берилган	6720	5010	Депонентланган суммалар бўйича қайднома, чиқим касса ордери
51	Депонентланган меҳнат ҳақи пластик карточкасига ўтказилган	6720	5110	Банкнинг ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
52	Корхона ходимига қисқа муддатли қарз берилган	6710	6820	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси
53	Алиментларни, коммунал хизмат учун, истиқомат қилиш учун ва ҳоказоларни меҳнат ҳақидан ушлаб қолиш амалга оширилган	6710	6990	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси
54	Корхона ходимига узоқ муддатли қарз берилган	6710	7820	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси
55	Меҳнат интизомини бузганлиги учун жарима ушлаб қолинган	6710	9330	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси
56	Корхона ошхонасида овқатланганлиги учун меҳнат ҳақидан ушлаб қолинган	6710	9370	Меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси

Қисқа муддатли кредитлар ва қарзларни ҳисобга олувчи счётларнинг (6800) боғланиши

Қисқа муддатли кредитлар ва қарзларни ҳисобга олувчи счётлар корхона томонидан Ўзбекистон Республикаси ва чет элдаги банклар ва қарз берувчилардан сўмда ва чет эл валютасида олинган турли қисқа муддатли (12 ой муддатгача) кредит ва қарзларнинг ҳолатлари тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

6810 «Қисқа муддатли банк кредитлари»;

6820 «Қисқа муддатли қарзлар»;

6830 «Тўланадиган облигациялар»;

6840 «Тўланадиган векселлар».

6810 «Қисқа муддатли банк кредитлари» счётида корхонанинг банклардан олган турли қисқа муддатли кредитлари ҳисобга олинади.

Олинган қисқа муддатли банк кредитларининг суммалари 6810 «Қисқа муддатли банк кредитлари» счётининг кредитида ва пул маблағларини ҳисобга олувчи тегишли счётларнинг дебетида акс эттирилади. Қайтарилган қисқа муддатли банк кредитлари суммаси 6810 «Қисқа муддатли банк кредитлари» счётининг дебет томонида пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

6820 «Қисқа муддатли қарзлар» счётида Ўзбекистон Республикаси ва чет элдаги қарз берувчилардан — бошқа корхона ва ташкилотлардан (банкдан ташқари) 12 ойдан кўп бўлмаган муддатга олинган қарзлар ҳисобга олинади.

Қарз берувчилардан (банкдан ташқари) тушган маблағлар пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг дебети ва 6820 «Қисқа муддатли қарзлар» счётининг кредити бўйича қайд қилиб борилади. Олинган қарзларни қайтариш 6820 «Қисқа муддатли қарзлар» счётининг дебетида ва пул маблагларини ҳисобга олувчи счётларнинг кредитида акс эттирилади.

6830 «Тўланадиган облигациялар» счётида тўлов муддати 12 ойдан ортиқ бўлмаган облигацияларни муомалага чиқариш ҳисобига корхонага жалб этилган маблағлар ҳисобга олинади. Агар маблағларни жалб қилиш облига-

цияларни номинал қийматидан юқори баҳога сотиш йўли билан амалга оширилса, унда облигацияларни сотиш баҳоси билан номинал қиймати ўртасидаги фарқ 6220 «Мукофот (устама)лар кўринишидаги кечиктирилган даромадлар» счётининг кредитида ҳисобга олинади.

6840 «Тўланадиган векселлар» счётида қоплаш муддати 12 ойдан ортиқ бўлмаган берилган векселлар ҳисобга олинади. Корхонада берилган векселларни ҳисобга олиш операциялари 6840 «Тўланадиган векселлар» счётининг кредити ва пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг дебетида акс эттирилади. Вексель бўйича операциялар натижасида қарз берувчидан олинган пул маблағларининг корхона томонидан қайтарилиши 6840 «Тўланадиган векселлар» счётининг дебетида пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Банкнинг қисқа муддатли кредити ҳисобига олинган ва ўрнатиладиган асбоб-ускуна кирим қилинган	0710, 0720	6810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси
2	Банкнинг қисқа муддатли кредити ҳисобига капитал қурилиш бўйича ишлар амалга оширилган	0810	6810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси
3	Банкнинг қисқа муддатли кредити ҳисобига асосий воситаларни ўрнатиш ва созлаш бўйича ишлар амалга оширилган	0820	6810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси
4	Банкнинг қисқа муддатли кредити ҳисобига олинган материаллар кирим қилинган	1010-1090	6810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси
5	Банкнинг қисқа муддатли кредити ҳисобига олинган ҳайвонлар кирим қилинган	1110, 1120	6810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
13	Курс фарқини акс эттиришнинг тўғри усули билан чет эл валютасида олинган қисқа муддатли банк кредитлари бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	6810	9540	Кредит шартномалари, тўлов топширикномаси, курс фарқининг ҳисоб-китоби
14	Кредит шартномасига мувофиқ кредитга оид фоизлар кредит бўйича қарзлар таркибига киритилган	9610	6810	Кредит шартномаси, фоизлар ҳисоб-китоби
15	Бошқа корхона томонидан берилган қисқа муддатли кредит ҳисобига олинган ўрнатиладиган асбоб-ускуна кирим қилинган	0710, 0720	6820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси
16	Бошқа корхонадан олинган қисқа муддатли кредит ҳисобига капитал қурилиш бўйича ишлар амалга оширилган	0810	6820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси
17	Бошқа корхонадан олинган қисқа муддатли кредит ҳисобига асосий воситаларни ўрнатиш ва созлаш бўйича ишлар амалга оширилган	0820	6820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси
18	Бошқа корхонадан олинган қисқа муддатли кредит ҳисобига олинган материаллар кирим қилинган	1010-1090	6820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси
19	Бошқа корхонадан олинган қисқа муддатли кредит ҳисобига олинган ҳайвонлар кирим қилинган	1110, 1120	6820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси
20	1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилган ҳолда бошқа корхонадан олинган қисқа муддатли кредит ҳисобига олинган материаллар кирим қилинган	1510	6820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
21	Бошқа корхонадан олинган қисқа муддатли кредит ҳисобига олинган товарлар кирим қилинган	2910	6820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юк-хати, тўлов топшириқномаси
22	Бошқа корхонадан олинган қисқа муддатли кредитлар ҳисоб-китоб счётига кирим қилинган	5110	6820	Кредит шартномалари, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
23	Бошқа корхонадан олинган қисқа муддатли кредитлар валюта счётига кирим қилинган	5210, 5220	6820	Кредит шартномалари, тўлов топшириқномаси, банк валюта счётларидан кўчирмалар
24	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан бошқа корхонадан чет эл валютасида олинган қисқа муддатли кредит бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	6820	Кредит шартномалари, тўлов топшириқномаси, курс фарқининг ҳисоб-китоби
25	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан бошқа корхонадан чет эл валютасида олинган қисқа муддатли кредит бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	6820	Кредит шартномалари, тўлов топшириқномаси, курс фарқининг ҳисоб-китоби
26	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан бошқа корхонадан чет эл валютасида олинган қисқа муддатли кредит бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	6820	6230	Кредит шартномалари, тўлов топшириқномаси, курс фарқининг ҳисоб-китоби
27	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан бошқа корхонадан чет эл валютасида олинган қисқа муддатли кредит бўйича мусбат курс фарқи акс. эттирилган	6820	9540	Кредит шартномалари, тўлов топшириқномаси, курс фарқининг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
28	Кредит шартномасига мувофиқ кредит бўйича фоизлар қарзлар таркибига киритилган	9610	6820	Кредит шартномалари, фоизлар ҳисоб-китоби
29	Тўланадиган счётлар қисқа муддатли қарзлар ҳисобидан қопланган	6010	6820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси
30	Узоқ муддатли қарз бўйича узоқ муддатли қарзнинг жорий қисмга ўтказилиши акс эттирилган	7820	6820	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
31	Тўланадиган қисқа муддатли облигациялар чиқарилганлиги учун нақд пул олинган	5010	6830	Кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
32	Тўланадиган қисқа муддатли облигациялар чиқарилганлиги учун ҳисоб-китоб счётига суммалар олинган	5110	6830	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
33	Тўланадиган қисқа муддатли облигациялар чиқарилганлиги учун валюта счётига суммалар олинган	5210, 5220	6830	Банк валюта счётларидан кўчирмалар
34	Тўланадиган қисқа муддатли облигациялар чиқарилганлиги учун махсус ҳисоб-китоб счётига суммалар олинган	5530	6830	Банк махсус ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
35	Курс фарқини акс эттиришнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган тўланадиган облигациялар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	6830	Кредит шартномалари, курс фарқини белгилаш ҳисоб-китоби, курс фарқининг ҳисоб-китоби
36	Курс фарқини акс эттиришнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган тўланадиган облигациялар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	6830	Кредит шартномалари, курс фарқини белгилаш ҳисоб-китоби, курс фарқининг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
37	Курс фарқини акс эттиришнинг жамлаш усули билан тўланадиган облигациялар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	6830	6230	Кредит шартномалари, тўлов топшириқномалари, курс фарқининг ҳисоб-китоби
38	Курс фарқини акс эттиришнинг тўғри усули билан тўланадиган облигациялар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	6830	9540	Кредит шартномалари, тўлов топшириқномалари, курс фарқининг ҳисоб-китоби
39	Тўланадиган облигациялар бўйича узоқ муддатли қарзнинг жорий қисмга ўтказилиши акс эттирилган	7830	6830	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
40	Қисқа муддатли вексель бўйича суммалар ҳисоб-китоб счётига ўтказилган	5110	6840	Вексель, ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
41	Тўланадиган вексель бўйича суммалар қайтарилган	6840	5110	Вексель, ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
42	Вексель бўйича узоқ муддатли қарзнинг жорий қисмга ўтказилиши акс эттирилган	7840	6840	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Турли кредиторларга бўлган қарзларни ҳисобга олувчи счётларнинг (6900) боғланиши

Турли кредиторларга бўлган қарзларни ҳисобга олувчи счётлар турли кредиторлар билан амалга оширилган операциялар бўйича қарзлар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

6910 «Тўланадиган оператив ижара»;

6920 «Ҳисобланган фоизлар»;

6930 «Роялти бўйича қарз»;

6940 «Кафолатлар бўйича қарз»;

6950 «Узоқ муддатли мажбуриятлар — жорий қисми»;
6960 «Даъволар бўйича тўланадиган счётлар»;
6970 «Ҳисобдор шахсларга бўлган қарз»;
6990 «Бошқа мажбуриятлар».

6910 «Тўланадиган оператив ижара» счётининг кредитида корхонанинг оператив ижара бўйича ижарага берувчи олдидаги ҳисобланган мажбурияти, ижарага берувчига тўланган сумма эса ушбу счётнинг дебет томонида акс эттирилади.

6920 «Ҳисобланган фоизлар» счётининг кредитида банкларнинг кредитлари, кредиторлар томонидан берилган қарзлар бўйича ҳисобланган фоизлар, фоизлар бўйича қарзларни тўлаш эса ушбу счётнинг дебет томонида акс эттирилади.

6930 «Роялти бўйича қарз» счётининг кредитида корхонанинг бошқа хўжалик юритувчи субъектлардан фойдаланиш учун активларнинг олиниши натижасида вужудга келган роялти тўловлари бўйича ҳисобланган мажбуриятлари, роялти тўловлари харажатларни ҳисобга олувчи тегишли счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади, дебетида ушбу мажбуриятларнинг қопланиши кўрсатилади.

6940 «Кафолатлар бўйича қарз» счётида корхонанинг сотилган маҳсулотларга кафолатли хизмат кўрсатиш бўйича харидорлар олдидаги мажбуриятлари акс эттирилади. Агар корхона маҳсулотини сотиш вақтида харидорга кафолатли муддат берса, ушбу мажбурият бутун кафолат муддати давомида мавжуд бўлади. Кафолат суммаси маҳсулот сотиш амалга оширилган даврда харажатларни ҳисобга олувчи счётларнинг дебетида акс эттирилади. Корхона ўз тажрибасидан келиб чиққан ҳолда, келгуси даврларга бериладиган кафолат суммаси қанчага тўғри келиши, яъни товар ёки хизматнинг бирлигига тўғри келадиган ўртача хизмат қийматини ҳисоблаб чиқиши ва ушбу суммани 6940 «Кафолатлар бўйича қарз» счётининг кредит томонида, харажатларни ҳисобга олувчи тегишли счётлар дебетида акс эттириши мумкин. 6940 «Кафолатлар бўйича қарз» счётининг дебетида, моддий қийматликлар, меҳнат ҳақи бўйича мажбуриятлар ёки пул маб-

лағлари счётлари билан боғланган ҳолда, кафолатлар бўйича қарз суммалари қопланганлиги акс эттирилади.

6950 «Узоқ муддатли мажбуриятлар — жорий қисми» счётида мазкур ҳисобот даврида тўланиши лозим бўлган узоқ муддатли қарз мажбуриятлари, яъни олинган кредитлар, ссудалар, қарзлар, молиявий ижара (лизинг)нинг жорий қисми акс эттирилади. Узоқ муддатли мажбуриятлар жорий қисмга ўтказилганда 6950 «Узоқ муддатли мажбуриятлар — жорий қисми» счёти тўланадиган суммага узоқ муддатли мажбуриятларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда кредитланади ва узоқ муддатли мажбуриятларнинг бошланғич суммасини камайтиради. Шунингдек, ушбу счётнинг дебетида, пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг кредити билан боғланган ҳолда, узоқ муддатли қарзнинг жорий қисми қопланиши акс эттирилади.

6960 «Даъволар бўйича тўланадиган счётлар» счёти харидорлар, буюртмачилар ва бошқа корхоналар томонидан билдирилган даъволар, шунингдек тан олинган (ёки тайинланган) жарималар, неустойкалар ва пенялар бўйича корхонанинг қарзи тўғрисидаги маълумотларни умумлаштириш учун мўлжалланган. 6960 «Даъволар бўйича тўланадиган счётлар» счётининг кредитида, харажатларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган даъволар бўйича тан олинган ва ҳисобланган мажбуриятлар, дебетида уларнинг қопланиши акс эттирилади.

6970 «Ҳисобдор шахсларга бўлган қарз» счёти корхона ишчиларига маъмурий-хўжалик ва операцион харажатлар, шунингдек хизмат сафарлари учун берилган ҳисобдорлик суммалари билан ҳақиқий сарфланган суммалари ўртасидаги фарқ натижасида келиб чиқадиган қарзлар тўғрисидаги маълумотларни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Агар сарфланган сумма ҳисобдорлик бўйича берилган суммадан ошса, корхонанинг ҳисобдор шахс олдида қарзи вужудга келади ва ушбу сумма 6970 «Ҳисобдор шахсларга бўлган қарз» счётининг кредит томонида кўрсатилади. Ушбу қарз тўланганда мазкур счёт пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан богланган ҳолда дебетланади.

6990 «Бошқа мажбуриятлар» счётида турли нотижорат операциялари бўйича жисмоний ва юридик шахслар (ўқув юртлари, илмий корхоналар ва ҳ.к.) олдидаги; суд органларининг ижроия ҳужжатлари ёки қарорлари асосида корхона ишчиларининг меҳнат ҳақидан турли корхона ва алоҳида шахслар фойдасига ушлаб қолинган суммалар бўйича корхонанинг жорий мажбуриятлари акс эттирилади. Ушбу счётнинг кредитида турли кредиторларга мажбуриятларни ҳисоблаш, дебетида эса — қарз қопланиши акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ишлаб чиқариш асосий воситаларининг оператив ижараси бўйича қарз ҳисобланган	2010	6910	Оператив ижара шартномаси, ҳисобварақ-фактура
2	Ёрдамчи ишлаб чиқариш цехларида ишлатилаётган асосий воситаларнинг оператив ижараси бўйича қарз ҳисобланган	2310	6910	Оператив ижара шартномаси, ҳисобварақ-фактура
3	Умумишлаб чиқариш мақсадларида ишлатилаётган асосий воситаларнинг оператив ижараси бўйича қарз ҳисобланган	2510	6910	Оператив ижара шартномаси, ҳисобварақ-фактура
4	Маҳсулотларни, товарларни сотиш билан боглиқ бўлган асосий воситаларнинг оператив ижараси бўйича қарз ҳисобланган	9410	6910	Оператив ижара шартномаси, ҳисобварақ-фактура
5	Маъмурий мақсадларда ишлатилаётган асосий воситаларнинг оператив ижараси бўйича қарз ҳисобланган	9420	6910	Оператив ижара шартномаси, ҳисобварақ-фактура
6	Оператив ижара бўйича қарз ҳисоб-китоб счётидан қопланган	6910	5110	Оператив ижара шартномаси, ҳисобварақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
7	Қисқа муддатли ва узоқ муддатли кредит бўйича ҳисобланган фоизлар капитал қурилишнинг бошланғич қийматига киритилган	0810	6920	Фоизларнинг турлари бўйича ҳисоб-китоби
8	Қисқа муддатли ва узоқ муддатли кредит бўйича ҳисобланган фоизлар номоддий активларнинг бошланғич қийматига киритилган	0830	6920	Фоизларнинг турлари бўйича ҳисоб-китоби
9	Қисқа муддатли ва узоқ муддатли кредит бўйича фоизлар ҳисобланган	9610	6920	Фоизларнинг турлари бўйича ҳисоб-китоби
10	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган ҳисобланган фоизлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	6920	Кредит шартномалари, курс фарқини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоблар
11	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган ҳисобланган фоизлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	6920	Кредит шартномалари, курс фарқини аниқлаш бўйича ҳисоб-китоблар
12	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган ҳисобланган фоизлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	6920	6230	Кредит шартномалари, тўлов топшириқномалари, курс фарқи ҳисоб-китоби
13	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули бўйича чет эл валютасида ифодаланган ҳисобланган фоизлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	6920	9540	Кредит шартномалари, тўлов топшириқномалари, курс фарқи ҳисоб-китоби
14	Фоизлар бўйича қарзларни тўлаш акс эттирилган	6920	5110	Банк счётларидан кўчирмалар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
15	Роялти ва гонорарлар бўйича қарзлар ҳисобланган	9430	6930	Шартнома, қарзларни турлари ва олувчилар бўйича ҳисоблашнинг ҳисоб-китоби
16	Роялти ва гонорарларни тўлаш акс эттирилган	6930	5110	Банк кўчирмаси
17	Кафолатли хизмат кўрсатиш бўйича қарз ҳисобланган	9410	6940	Чипта, кафолатли хизмат кўрсатиш талони
18	Кафолатли хизмат кўрсатиш бўйича амалдаги харажатлар ҳисобдан чиқарилган	6940	1010-1090, 6710, 6990	Чипта, моддий қийматликларни, меҳнат ҳақини ҳисобга олиш қайдномаси
19	Банкнинг узоқ муддатли кредити бўйича қарзнинг жорий қисми ажратилган	7810	6950	Қарзни ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби
20	Бошқа корхонадан олинган узоқ муддатли қарз бўйича қарзнинг жорий қисми ажратилган	7820	6950	Қарзни ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби
21	Молиявий ижара (лизинг) бўйича қарзнинг жорий қисми ажратилган	7910	6950	Молиявий ижара (лизинг) бўйича қарзни ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби
22	Молиявий ижара (лизинг) бўйича қарз қопланган	6950	5110	Банк счётларидан кўчирмалар
23	Узоқ муддатли кредит бўйича қарз қопланган	6950	5110	Банк счётларидан кўчирмалар
24	Етказиб берилган ўрнатиладиган асбоб-ускунага оид аниқланган нархларнинг, тарифларнинг	0710, 0720	6960	Даъво ҳужжатлари, ҳисобварақ-фактура, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	номутаносиблиги, счётлардаги янглиш ёзувлар бўйича (тўлов учун қабул қилингандан кейин) даъволар тақдим қилинган			
25	Капитал қурилиш бўйича ҳажмларни ошириш, илгари олинган счётлардаги нархларнинг номутаносиблиги ва арифметик хатолар (тўлов учун қабул қилингандан кейин) натижасида тақдим этилган даъволар бўйича қарз акс эттирилган	0810-0890	6960	Даъво хужжатлари, ҳисобварақ-фактура, юкхат
26	Илгари олинган асосий воситалар бўйича ҳажмларни ошириш, олинган счётлардаги нархларнинг номутаносиблиги ва арифметик хатолар натижасида тақдим этилган даъволар бўйича қарз акс эттирилган	0820	6960	Даъво хужжатлари, ҳисобварақ-фактура, юкхат
27	Илгари олинган номоддий активлар бўйича ҳажмларни ошириш, олинган счётлардаги нархларнинг номутаносиблиги ва арифметик хатолар натижасида тақдим этилган даъволар бўйича қарз акс эттирилган	0830	6960	Даъво хужжатлари, ҳисобварақ-фактура, юкхат
28	Материалларга оид счётлардаги нархларнинг номутаносиблиги ва арифметик хатолар, сифат пастлиги, табиий камайиш меъёрларидан ортиқ камомадлар натижасида (йўлда) тақдим этилган даъволар бўйича қарз акс эттирилган	1010-1090	6960	Даъво хужжатлари, ҳисобварақ-фактура, юкхат
29	Ҳайвонлар, шунингдек ўстиришдаги ва бўрдоқига боқишдаги ҳайвонлар бўйича счётлардаги (тўлов учун қабул қилингандан ва тўлов	1110, 1120	6960	Даъво хужжатлари, ҳисобварақ-фактура, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	олингандан кейин) нархларнинг номутаносиблиги ва арифметик хатолар натижасида тақдим этилган даъволар бўйича қарз акс эттирилган			
30	Етказиб берилган инвентарь ва хўжалик жиҳозлари бўйича, счётлардаги нархларнинг номутаносиблиги ва арифметик хатолар натижасида тақдим этилган даъволар бўйича қарз акс эттирилган	1080	6960	Даъво ҳужжатлари, ҳисобварақ-фактура, юкхат
31	1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилган ҳолда камомадлар, счётлардаги хатолар, меъёрлардан ортиқ йўқотишлар, сифати юзасидан ва ҳоказолар натижасида тақдим этилган даъволар бўйича қарз акс эттирилган	1510	6960	Даъво ҳужжатлари, ҳисобварақ-фактура, юкхат
32	Яроқсизликдан йўқотишлар бўйича қарз акс эттирилган	2610	6960	Яроқсизлик тўғрисида хабарнома, суд қароридан кўчирма, яроқсизликни баҳолаш қайдномаси
33	Даъво тариқасида корхонага тақдим этилган асосий ишлаб чиқаришдаги йўқотишлар бўйича қарз акс эттирилган	2010	6960	Даъво ҳужжатлари
34	Даъво тариқасида корхонага тақдим этилган ёрдамчи ишлаб чиқаришдаги йўқотишлар бўйича қарз акс эттирилган	2310	6960	Даъво ҳужжатлари
35	Даъво тариқасида корхонага тақдим этилган хизмат кўрсатувчи хўжаликлардаги йўқотишлар бўйича қарз акс эттирилган	2710	6960	Даъво ҳужжатлари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
36	Харид қилинган товарлар суммалари бўйича аниқланган хатолар (цехларда ва ҳ.к.); йўлда белгиланган меъёрлардан ортиқ камайишлар; сифатига номутаносиблиги натижасида тақдим этилган даъволар бўйича қарз акс эттирилган	2910-2990	6960	Даъво ҳужжатлари
37	Моддий қийматликларни кирим қилиш пайтида харидорлар томонидан тақдим этилган даъволар бўйича қарз акс эттирилган (хатолар, йўлдаги камомадлар, сифатига номутаносиблиги ва ҳ.к. бўйича)	9430	6960	Даъво ҳужжатлари, ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
38	Шартнома шартлари бажарилмаганлиги натижасида жарима, пеня ва боқимонда суммалари (Хўжалик суди томонидан тан олинган ёки белгиланган миқдорларда) бўйича қарз акс эттирилган	9430	6960	Тижорат далолатномаси, шартнома, суд қарори
39	Асосий ишлаб чиқаришга тааллуқли харажатлар учун ҳисобдор шахсларга қарз акс эттирилган	2010	6970	Бўнак ҳисоботлари
40	Ёрдамчи ишлаб чиқаришга тааллуқли харажатлар учун ҳисобдор шахсларга қарз акс эттирилган	2310	6970	Бўнак ҳисоботлари
41	Умумишлаб чиқаришга тааллуқли харажатлар учун ҳисобдор шахсларга қарз акс эттирилган	2510	6970	Бўнак ҳисоботлари
42	Маҳсулот яроқсизлиги муносабати билан (яроқсиз маҳсулотни қайтариш ҳамда олиб келиш ва ҳоказолар) турли харажатларни тўлаш учун ҳисобдор шахсларга қарз акс эттирилган	2610	6970	Бўнак ҳисоботлари, берилган бўнакларни ҳисобга олувчи қайднома

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
43	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларга тааллуқли харажатлар учун ҳисобдор шахсларга қарз акс эттирилган	2710	6970	Бўнак ҳисоботлари
44	Айрим товарларни харид қилганлиги учун ҳисобдор шахсларга қарз акс эттирилган	2910-2990	6970	Бўнак ҳисоботлари, берилган бўнакларни ҳисобга олиш қайдномаси
45	Келгуси давр харажатларига тааллуқли харажатлар учун ҳисобдор шахсларга қарз акс эттирилган	3190	6970	Бўнак ҳисоботлари
46	Маҳсулотни етказиб бериш ва сотиш (транспорт ва ҳоказолар); худди шунинг ўзи савдо ва ҳоказо корхоналарда (турли чиқимлар) харажатлар учун ҳисобдор шахсларга қарз акс эттирилган	9410	6970	Бўнак ҳисоботлари, берилган бўнакларни ҳисобга олувчи қайднома
47	Маъмурий мақсадлар билан боғлиқ харажатлар учун ҳисобдор шахсларга қарз акс эттирилган	9420	6970	Бўнак ҳисоботлари, берилган бўнакларни ҳисобга олувчи қайднома
48	Табиий офатлар, ёнғинлар ва ҳоказоларнинг олдини олиш ёки оқибатларини бартараф этиш билан боғлиқ турли харажатларни тўлаш учун ҳисобдор шахсларга қарз акс эттирилган	9720	6970	Буйруқ, инвентарлаш комиссиясининг қарори, бўнак ҳисоботлари
49	Мақсадли молиялаштириш ва мақсадли тушумлар ҳисобидан турли харидлар ва харажатлар учун ҳисобдор шахсларга қарз акс эттирилган	8810-8890	6970	Касса ҳисоботлари, банк счётларидан кўчирмалар, бўнак ҳисоботи
50	Ҳисобдор суммалар бўйича қарз касса орқали тўланган	6970	5010	Чиқим касса ордери, кассир ҳисоботи

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
51	Ҳисобдор суммалар бўйича қарз ҳисоб-китоб счёти орқали қопланган	6970	5110	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
52	Ҳисобдор суммалар бўйича қарз махсус ҳисоб-китоб счёти орқали қопланган	6970	5530	Банк махсус ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
53	Бошқа шахслардан узоқ муддатли қимматли қоғозлар харид қилинган	0610	6990	Юкхат
54	Ўрнатиладиган асбоб-ускунани етказиб бериш бўйича кўрсатилган хизматлари учун турли кредиторларга қарз акс эттирилган	0710, 0720	6990	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
55	Капитал қурилиш учун турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган	0810	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
56	Асосий воситаларни харид қилишда турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳ.к.)	0820	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
57	Номоддий активларни харид қилиш бўйича хизматлар учун турли кредиторларга қарз акс эттирилган	0830	6990	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
58	Материалларни харид қилишда турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳ.к.)	1010-1090	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
59	Ҳайвонларни харид қилишда турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳоказолар)	1110, 1120	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
60	1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилган ҳолда материалларни харид қилишда	1510	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳ.к.)			
61	Асосий ишлаб чиқариш учун турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳ.к.)	2010	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
62	Ёрдамчи ишлаб чиқариш учун турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳ.к.)	2310	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
63	Умумишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳоказолар)	2510	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
64	Яроқсизликни тузатиш учун турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳ.к.)	2610	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
65	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар учун турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳ.к.)	2710	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
66	Товарларни харид қилишда турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳ.к.)	2910, 2990	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
67	Товарларни харид қилишда турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан келгуси давр харажатларига киритиладиган хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳ.к.)	3190	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
68	Бошқа шахслардан пул эквивалентлари келиб тушиши акс эттирилган	5610	6990	Юкхат
69	Бошқа шахслардан пул ўтказмалари келиб тушиши акс эттирилган	5710	6990	Юкхат
70	Бошқа шахслардан қисқа муддатли қимматли қоғозлар харид қилинган	5810	6990	Юкхат
71	Меҳнат ҳақидан хонадонда истиқомат қилганлиги ва коммунал хизматлари учун тўловлар; ижро варақалари бўйича ушлаб қолинган тўловлар суммалари акс эттирилган	6710	6990	Ҳисобланган меҳнат ҳақидан ушлаб қолишларни ҳисобга олиш қайдномаси, ижро варақалари
72	Асосий воситалар чиқиб кетишида турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳ.к.)	9210	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
73	Бошқа активлар чиқиб кетишида турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳ.к.)	9220	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
74	Тайёр маҳсулотларни ва товарларни сотишда турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳ.к.)	9410	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
75	Маъмурий мақсадлар учун турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан хизматлар кўрсатилган (транспорт хизматлари ва ҳ.к.)	9420	6990	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
76	Маслаҳат, ахборот ва аудиторлик хизматлари кўрсатилганлиги учун счётлар олинган	9430	6990	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
77	Суд чиқимлари акс эттирилган	9430	6990	Даъво ҳужжатлари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
78	Бошқа корхоналарга тўланадиган жарималар суммалари акс эттирилган	9430	6990	Корхона раҳбари томонидан тасдиқланган ҳисобдан чиқариш далолатномаси
79	Маданий-маърифий муассасалар ва соғломлаштириш оромгоҳларини ушлаб туриш бўйича турли корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар акс эттирилган	9430	6990	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
80	Харид қилинган акцияларни сақлаш учун депозитарийлар олдидаги қарз ҳисобланган	9690	6990	Шартнома
81	Илгари ҳисобланган резервлар ҳисобидан амалга оширилган харажатлар учун турли корхоналарга қарз акс эттирилган	8910	6990	Ҳисобварақ-фактура
82	Мақсадли маблағлар ҳисобидан харажатларни амалга оширишда турли ташкилотлар, корхоналар ва шахсларнинг хизматлари бўйича қарз акс эттирилган	8810-8890	6990	Ҳисобварақ-фактура
83	Моддий қийматликлар, кўрсатилган хизматлар, бажарилган ишлар учун турли кредиторларга тўловлар амалга оширилган	6990	5110	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирма
84	Савдоларда иштирок этиш учун биржа мижозларидан гаров суммалари олинган	5010 5110 5210	0990	Шартномалар, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирма
85	Савдоларда иштирок этиш учун гаров суммалари мижозларга қайтарилган	6990	5110	Шартномалар, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирма

VII БЎЛИМ. УЗОҚ МУДДАТЛИ МАЖБУРИЯТЛАР

VII бўлимнинг счётлари корхонанинг юридик ва жисмоний шахслар олдидаги узоқ муддатли, яъни қайтариш муддати 12 ойдан ортиқ бўлган мажбуриятлари тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган узоқ муддатли счётларнинг (7000) боғланиши

Мазкур гуруҳ счётлари мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга товар-моддий қийматликлар, кўрсатилган хизматлар ёки бажарилган ишлар, шунингдек ташиш бўйича кўрсатилган хизматлар бўйича узоқ муддатли мажбуриятлар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

7010 «Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётлар»;

7020 «Берилган векселлар».

Ушбу счётларнинг кредитида амалда келиб тушган товар-моддий қийматликларнинг ва бошқа активларнинг, қабул қилинган ишларнинг ва хизматларнинг қиймати, ушбу қийматликларни ҳисобга олувчи счётлар ёки харажатларни ҳисобга олувчи тегишли счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади, дебети бўйича эса уларнинг узоқ муддатлидан жорий қарзга ўтказилиши акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ўрнатиладиган асбоб-ускуна келиб тушганлиги ва кирим қилинганлиги учун мол етказиб берувчиларнинг ҳисоб-варақ-фактуралари тўлов учун қабул қилинган (шу жумладан, транспорт ва ҳ.к. хизматлар)	0710, 0720	7010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
2	Капитал қурилиш бўйича бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар	0810	7010	Ҳисобварақ-фактура,

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	учун мол етказиб берувчилар ва пудратчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган (шу жумладан, транспорт ва ҳ.к. хизматлар)			товар-транспорт юкхати
3	Ўрнатилишни талаб қилмайдиган, келиб тушган асосий воситалар ва асбоб-ускуна бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	0820	7010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
4	Келиб тушган номоддий активлар бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	0830	7010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
5	Келиб тушган асосий пода ҳайвонлари бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	0840	7010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
6	Ерни ободонлаштириш учун капитал қўйилмалари бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	0850	7010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
7	Молиявий ижара шартномасига мувофиқ асосий воситаларга капитал қўйилмалар бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	0860	7010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
8	Келиб тушган ва кирим қилинган материаллар (1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилмаган ҳолда); транспорт хизматлари, ортиш ва тушириш ишлари бўйича мол етказиб берувчиларнинг ҳисобварақ-фактуралари тўлов учун қабул қилинган	1010-1090	7010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
9	Ўстириш ва бўрдоқига боқиш учун харид қилинган ҳайвонлар бўйича мол етказиб берувчиларнинг ҳисобварақ-фактуралари тўлов учун қабул қилинган (1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилмаган ҳолда)	1110, 1120	7010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
10	Турли товар-моддий қийматликлар харид қилинганлиги (1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидаи фойдаланилган ҳолда); материалларни етказиб беришда турли харажатлар учун мол етказиб берувчиларнинг ҳисобварақ-фактуралари тўлов учун қабул қилинган	1510	7010	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
11	Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар, жумладан асосий ишлаб чиқариш цехларини энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар билан таъминлаганлиги учун мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	2010	7010	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
12	Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар, жумладан ёрдамчи ишлаб чиқариш цехларини энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар билан таъминлаганлиги учун мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	2310	7010	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
13	Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар, жумладан умумишлаб чиқариш цехларини энергия, газ, буғ, сув,	2510	7010	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	алоқа хизматлари ва ҳоказолар билан таъминлаганлиги учун мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган			
14	Ташқи яроқсизлик аниқланганлиги муносабати билан; уни тузатиш учун ва кафолатли таъмирлаш бўйича хизматлари учун мол етказиб берувчилар томонидан кўрсатилган турли хизматлар бўйича операциялар акс эттирилган	2610	7010	Тижорат далолатномаси, даъво хати
15	Мол етказиб берувчиларнинг хизмат кўрсатувчи хўжаликлар эҳтиёжлари учун бажарган ишлари ва кўрсатган хизматлари, жумладан электр энергияси, газ ва ҳоказолар бўйича тақдим этган счётлари олинган	2710	7010	Чипта, ҳисобварақ-фактура
16	Харид қилинган товарлар учун мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	2910, 2990	7010	Юкхат, ҳисобварақ-фактура
17	Келгуси давр харажатларига киритиладиган харажатлар бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	3190	7010	Юкхат, ҳисобварақ-фактура
18	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан тўланадиган чет эл валютасидаги кредиторлик қарзи бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	7010	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
19	Харид қилинган моддий ресурслар бўйича ҚҚС тўловчилари томонидан ҚҚС суммалари ҳисобланган	4410	7010	Ҳисобварақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
20	Келиб тушган моддий қийматликларни кирим қилишда мол етказиб берувчиларга даъволар тақдим этилган	4860	7010	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
21	Мақсадли тушумлар бўйича мол етказиб берувчиларнинг кўрсатган хизматлари ва бажарган ишлари (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳ.к.) учун счётлари тўлов учун қабул қилинган	8810, 8890	7010	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
22	Имтиёзни қўллаш натижасида бўшаган маблағлар жорий мажбуриятлар пайдо бўлишига олиб келадиган жорий харажатларни қоплаш учун йўналтирилган	8840	7010	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
23	Маҳсулотларни етказиб беришда (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳ.к.) кўрсатган хизматлари ва бажарган ишлари бўйича мол етказиб берувчилар ва пудратчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	9410	7010	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
24	Савдо корхоналарида кўрсатган хизматлари ва бажарган ишлари (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳ.к.) бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	9410	7010	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
25	Маъмурий эҳтиёжлар учун кўрсатган хизматлари ва бажарган ишлари (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳ.к.) бўйича мол етказиб берувчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	9420	7010	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
26	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасидаги тўланадиган счётлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	7010	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
27	Табиий офатларнинг олдини олиш ёки оқибатларини бартараф этиш бўйича мол етказиб берувчилар ва пудратчиларнинг счётлари тўлов учун қабул қилинган	9720	7010	Ҳисобварақ-фактура, табиий офат тўғрисида далолатнома
28	Турли товар-моддий қимматликлар келиб тушиши пайтида табиий камайиш меъёрлари чегарасида уларнинг камомади аниқланган (кирим қилингунга қадар)	9430	7010	Моддий қимматликларни ташиш жараёнида йўқотилиши бўйича ҳисоб-китоб жадвали, даъво ҳужжатлари, маҳсулотга оид счётлар
29	Ўрнатиладиган асбоб-ускуна келиб тушиши ва кирим қилиниши сабабли мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган (жумладан, транспорт ва ҳоказо хизматлари учун)	0710, 0720	7020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
30	Капитал қурилиш учун бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар бўйича мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	0810	7020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
31	Келиб тушган асосий воситалар ва ўрнатишни талаб қилмайдиган асбоб-ускуна учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	0820	7020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
32	Келиб тушган номоддий активлар бўйича мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	0830	7020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
33	Келиб тушган ҳайвонлар бўйича мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	0840	7020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
34	Ерни ободонлаштириш учун капитал қўйилмалар бўйича мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	0850	7020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
35	Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларга капитал қўйилмалар бўйича мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	0860	7020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
36	Келиб тушган ва кирим қилинган материаллар (1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилмаган ҳолда), транспорт хизматлари, ортиш ва тушириш ишлари учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	1010-1090	7020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
37	Ўстиришга ва бўрдоқига боқишга харид қилинган ҳайвонлар учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган (1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилмаган ҳолда)	1110, 1120	7020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
38	Харид қилинган турли товар-моддий қимматликлар учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган (1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилган ҳолда)	1510	7020	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
39	Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар, жумладан асосий ишлаб чиқариш цехларини энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар билан таъминлаганлиги учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	2010	7020	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
40	Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар, жумладан ёрдамчи ишлаб чиқариш цехларини энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар билан таъминлаганлиги учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	2310	7020	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
41	Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар, жумладан умумишлаб чиқариш эҳтиёжларини энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар билан таъминлаганлиги учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	2510	7020	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
42	Ташқи яроқсизлик аниқланганлиги муносабати билан турли хизматлар кўрсатилганлиги учун; уни бартараф этиш бўйича хизматлари ва кафолатли таъмирлаш учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	2610	7020	Тижорат далолатномаси, даъво хати
43	Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар, жумладан хизмат кўрсатувчи хўжаликларни энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар билан таъминлаганлиги учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	2710	7020	Чипта, ҳисобварақ-фактура
44	Харид қилинган товарлар учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	2910, 2990	7020	Юкхат, ҳисобварақ-фактура
45	Келгуси давр харажатларига тааллуқли харажатлар бўйича мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	3190	7020	Юкхат, ҳисобварақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
46	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасидаги берилган вексель бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	7020	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
47	Маҳсулотни етказиб бериш учун кўрсатилган хизматлари ва бажарилган ишлари (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳ.к.) учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	9410	7020	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
48	Савдо корхоналарида кўрсатилган хизматлари ва бажарилган ишлари (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳ.к.) учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	9410	7020	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
49	Маъмурий эҳтиёжлар учун кўрсатилган хизматлари ва бажарилган ишлари (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳ.к.) учун мол етказиб берувчига тўланадиган вексель берилган	9420	7020	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
50	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан берилган вексель бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	7020	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
51	Даъво муддатлари ўтиб кетган кредиторлик қарзи суммалари ҳисобдан чиқарилганлиги акс эттирилган	7010, 7020	9360	Инвентарлаш комиссиясининг қарори, корхона раҳбарининг буйруғи
52	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасидаги тўланадиган счётлар бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	7010	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
53	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасидаги тўланадиган счётлар бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	7010	9540	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
54	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасидаги берилган вексель бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	7020	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
55	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасидаги берилган вексель бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	7020	9540	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
56	Банклардан олинган қисқа муддатли ёки узоқ муддатли кредитлар ҳисобига мол етказиб берувчилар ва пудратчилар олдидаги қарз қопланган (тўлов учун қабул қилинган тўлов ҳужжатлари тўланган)	7010, 7020	6810, 7810	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк счётларидан кўчирмалар
57	Мол етказиб берувчилар ва пудратчилар олдидаги узоқ муддатли қарзнинг жорий қисми ҳисобдан чиқарилган	7010	6010	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
58	Берилган векселлар бўйича узоқ муддатли қарзнинг жорий қисми ҳисобдан чиқарилган	7020	6020	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига бўлган узоқ муддатли қарзни ҳисобга олувчи счётларнинг (7100) боғланиши

Ушбу гуруҳ счётлари корхонанинг ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига узоқ муддатли қарзи тўғрисидаги аҳборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

7110 «Ажратилган бўлинмаларга бўлган узоқ муддатли қарз»;

7120 «Шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига бўлган узоқ муддатли қарз».

7110 «Ажратилган бўлинмаларга бўлган узоқ муддатли қарз» счётида корхонанинг умумий балансига қўшиладиган филиаллар, ваколатхоналар олдидаги узоқ муддатли мажбуриятлар (ички хўжалик ёки баланс ичидаги ҳисоб-китоблар) ҳисобга олинади.

7120 «Шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига бўлган узоқ муддатли қарз» счётида корхонанинг шуъба ва қарам хўжалик жамиятлари олдидаги узоқ муддатли мажбуриятлари (баланслараро ҳисоб-китоблар) ҳисобга олинади.

Мазкур счётларнинг кредитида бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятлари билан турли хилдаги операциялар бўйича мажбуриятлар товар-моддий қийматликлар, пул маблағлари, харажатлар ва бошқаларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади. Ушбу счётларнинг дебети бўйича, пул маблағлари ёки бошқа активларни ҳисобга олувчи счётлар билан богланган ҳолда, мазкур қарзнинг қопланиши акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Келиб тушган ва ўрнатиладиган асбоб-ускуналар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан ҳисобварақ-фактуралар тўлов учун қабул қилинган (жумладан, транспорт ва ҳоказо хизматлар)	0710, 0720	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
2	Капитал қурилиш учун бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	0810	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
3	Келиб тушган асосий воситалар ва ўрнатишни талаб қилмайдиган асбоб-ускуналар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик	0820	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган			
4	Келиб тушган номоддий активлар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	0830	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
5	Асосий поданинг келиб тушган ҳайвонлари бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	0840	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
6	Ерни ободонлаштириш учун капитал қўйилмалар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	0850	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
7	Молиявий ижара шартномасига мувофиқ олинган асосий воситаларга капитал қўйилмалар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	0860	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
8	Келиб тушган ва кирим қилинган материаллар (1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилмаган ҳолда); транспорт хизматлари, ортиш ва тушириш ишлари учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан ҳисобварақ-фактуралар тўлов учун қабул қилинган	1010-1090	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
9	Ўстиришга ва бўрдоқига боқиш учун харид қилинган ҳайвонлар учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан ҳисобварақ-фактуралар тўлов учун қабул қилинган (1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилмаган ҳолда)	1110, 1120	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
10	Харид қилинган турли товар-моддий қимматликлар; турли харажатлар учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан ҳисобварақ-фактуралар тўлов учун қабул қилинган (1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилган ҳолда)	1510	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
11	Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар, жумладан асосий ишлаб чиқариш цехларини энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар билан таъминлаганлиги учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	2010	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
12	Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар, жумладан ёрдамчи ишлаб чиқариш цехларини энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар билан таъминлаганлиги учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	2310	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
13	Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар, жумладан умумишлаб чиқариш эҳтиёжларини энергия, газ, буғ, сув, алоқа хизматлари ва ҳоказолар билан таъминлаганлиги учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	2510	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
14	Ташқи яроқсизлик аниқланиши муносабати билан ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятлари томонидан турли хизматлар кўрсатилиши; яроқсизликни тузатишдаги ва кафолатли таъмирлашдаги хизматлари бўйича операциялар акс эттирилган	2610	7110, 7120	Тижорат далолатномаси, даъво хати
15	Харид қилинган товарлар учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	2910-2990	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
16	Келгуси давр харажатларига тааллуқли харажатлар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан счётлар тўлов учун қабул қилинган	3190	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
17	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига кредиторлик қарзи бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	7110, 7120	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
18	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан харид қилинган моддий ресурслар бўйича ҚҚС тўловчилари томонидан ҚҚС суммалари ҳисобланган	4410	7110, 7120	Ҳисобварақ-фактура
19	Келиб тушган моддий қийматликларни кирим қилишда ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига нисбатан даъволар тақдим этилган	4860	7110, 7120	Даъво хати, тижорат далолатномаси, солиштирма далолатнома
20	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан нақд пул маблағлари келиб тушган	5010, 5020	7110, 7120	Кассир ҳисоботи, кирим касса ордери
21	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан ҳисоб-китоб счётига пул маблағлари келиб тушган	5110	7110, 7120	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
22	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан валюта ҳисоб-китоб счётига пул маблағлари келиб тушган	5210, 5220	7110, 7120	Банк валюта ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
23	Мақсадли тушумлар бўйича кўрсатилган хизматлари ва бажарилган ишлари (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳ.к.) учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларининг счётлари тўлов учун қабул қилинган	8810-8890	7110, 7120	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
24	Маҳсулотни етказиб беришда кўрсатилган хизматлари ва бажарилган ишлари (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳ.к.) учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларининг счётлари тўлов учун қабул қилинган	9410	7110, 7120	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
25	Маъмурий эҳтиёжлар учун кўрсатилган хизматлари ва бажарилган ишлари (транспорт, энергия, таъмирлаш ва ҳ.к.) учун ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларининг счётлари тўлов учун қабул қилинган	9420	7110, 7120	Товар-транспорт юкхати, ҳисобварақ-фактура, чипта
26	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига тўланадиган счётлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	7110, 7120	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
27	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан турли товар-моддий қимматликлар келиб тушганда табиий камайиш меъёрлари чегарасида камомад аниқланган (кирим қилингунга қадар)	9430	7110, 7120	Моддий қимматликларни ташишда йўқотишлар ҳисоб-китобининг жадвали, даъво ҳужжатлари, маҳсулотга оид счётлар
28	Узоқ муддатли қарзнинг жорий қисмга ўтказилиши акс эттирилган	7110, 7120	6110, 6120	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
29	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига бўлган даъво муддатлари ўтиб кетган кредиторлик қарзи суммаларининг ҳисобдан чиқарилганлиги акс эттирилган	7110, 7120	9360	Инвентарлаш комиссиясининг қарори, корхона раҳбарининг буйруғи
30	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига тўланадиган счётлар бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	7110, 7120	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
31	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига тўланадиган счётлар бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	7110, 7120	9540	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
32	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига бўлган қарз банклардан олинган қисқа муддатли ёки узоқ муддатли кредитлар ҳисобига қопланган	7110, 7120	6810, 7810	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар

Кечиктирилган узоқ муддатли мажбуриятларни ҳисобга олувчи счётларнинг (7200) боғланиши

Мазкур гуруҳ счётлари корхонанинг узоқ муддатга кечиктирилган мажбуриятлари тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

7210 «Дисконт (чегирма)лар кўринишидаги узоқ муддатли кечиктирилган даромадлар»;

7220 «Мукофот (устама)лар кўринишидаги узоқ муддатли кечиктирилган даромадлар»;

7230 «Бошқа узоқ муддатли кечиктирилган даромадлар»;

7240 «Солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича узоқ муддатли кечиктирилган мажбуриятлар»;

7250 «Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи бўйича узоқ муддатли мажбуриятлар»;

7290 «Бошқа узоқ муддатли кечиктирилган мажбуриятлар».

7210 «Дисконт (чегирма)лар кўринишидаги узоқ муддатли кечиктирилган даромадлар» счёти қопланиш даври давомида даромадга тақсимланадиган облигацияларнинг

дисконт (чегирмаси) ва устамаси бўйича корхонанинг узоқ муддатли кечиктирилган даромадларини акс эттиради.

7220 «Мукофот (устама)лар кўринишидаги узоқ муддатли кечиктирилган даромадлар» счёти қопланиш даври давомида даромадга тақсимланадиган облигациялар мукофоти (устамаси) бўйича корхонанинг узоқ муддатли кечиктирилган даромадларини акс эттиради.

7230 «Бошқа узоқ муддатли кечиктирилган даромадлар» счёти товарлар, ишлар ва хизматлар учун пул маблағларини олиш ва товарларни етказиб бериш, ишларни бажариш ва хизматларни кўрсатиш муддатлари орасидаги фарқ билан боғлиқ корхона мажбуриятлари тўғрисидаги маълумотларни акс эттириш учун мўлжалланган.

7240 «Солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича узоқ муддатли кечиктирилган мажбуриятлар» счётида қонунчиликка мувофиқ ваколатли ҳокимият органларининг қарори бўйича бир неча йилга кечиктириб тўлашга рухсат этилган солиқлар бўйича бюджет олдидаги узоқ муддатли қарзлар ва мажбурий тўловлар акс эттирилади.

7250 «Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи бўйича узоқ муддатли мажбуриятлар» счётида вақтинчалик фарқлар натижасида юзага келадиган кечиктирилган фойда солиғи суммаси акс эттирилади.

Фойда солиғи бўйича харажатлар корхонанинг ҳисоб сиёсатига кўра ҳисобланади. Ушбу харажатлар корхона томонидан даромадни олиш давомида амалга оширилган деб қаралиб, тегишли даромадлар ва харажатлар юзага келган даврда ҳисобланади ва Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисоботда акс эттирилади. Бунда ҳисоб даромадидан келиб чиқиб ҳисобланган фойда солиғи харажатлари ва солиқ солинадиган даромаддан келиб чиқиб ҳисобланган тўланадиган фойда солиғи ўртасидаги фарқ вақтинчалик фарқ сифатида ҳисобга олинади ва 7250 «Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи бўйича узоқ муддатли мажбуриятлар» счётининг кредитида акс эттирилади.

7290 «Бошқа узоқ муддатли кечиктирилган мажбуриятлар» счётида 7210—7250 счётларида кўрсатилмаган корхонанинг бошқа узоқ муддатли кечиктирилган мажбуриятлари акс эттирилади.

Ушбу счётларнинг кредитида узоқ муддатли кечиктирилган мажбуриятлар шакллантирилади, дебетида эса уларнинг жорий қисмга ўтказилиши акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Узоқ муддатли облигациялар чегирма билан харид қилинганда дисконт суммаси акс эттирилган	0610	7210, 5110-5530	Облигация келишуви, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
2	Қисқа муддатли облигациялар чегирма билан харид қилинганда дисконт суммаси акс эттирилган	5810	6210	Облигация келишуви, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
3	Кечиктирилган дисконтнинг узоқ муддатли қисмдан жорий қисмга ўтказилиши акс эттирилган	7210	6210	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
4	Облигациялар мукофот билан сотилганда мукофот суммаси акс эттирилган	5110-5530	7220	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
5	Кечиктирилган мукофотнинг узоқ муддатли қисми жорий қисмга ҳисобдан чиқарилган	7220	6220	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
6	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган бошқа кечиктирилган узоқ муддатли даромадлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	7230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
7	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган бошқа кечиктирилган даромадлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	7230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
8	Келгусида товар-моддий қимматликларни етказиб бериш, хизматларни кўрсатиш ва ишларни бажариш учун пул маблағларининг келиб тушиши	5110	7230	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, шартнома

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
9	Келгусида товар-моддий қийматликларни етказиб бериш, хизматларни кўрсатиш ва ишларни бажариш учун валюта маблағларининг келиб тушиши	5210, 5220	7230	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, шартнома
10	Келгусида товар-моддий қийматликларни етказиб бериш, хизматларни кўрсатиш ва ишларни бажариш учун банклардаги махсус ҳисоб-китоб счётларига пул маблағларининг келиб тушиши	5530	7230	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, шартнома
11	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган бошқа кечиктирилган даромадлар бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	7230	7231	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
12	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган бошқа кечиктирилган даромадлар бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	7230	9540	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
13	Тайёр маҳсулот сотилиши давомида кечиктирилган даромад даромадлар таркибига киритилган	7230	9010	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
14	Кечиктирилган даромадлар узоқ муддатли қисмининг жорий қисмга ўтказилиши акс эттирилган	7230	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
15	Товарлар сотилиши давомида кечиктирилган даромад даромадлар таркибига киритилган	7230	9020	Ҳисобварақ-фактура, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
16	Ишлар бажарилиши ва хизматлар кўрсатилиши давомида кечиктирилган даромад даромадлар таркибига киритилган	7230	9030	Ҳисобварақ-фактура, ишлар бажарилганлиги ва хизматлар кўрсатилган-лиги далолат-номаси
17	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган кечикти-рилган даромадлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	7290	Бухгалтерия-нинг ҳисоб-китоб маълу-мотномаси
18	Қонун ҳужжатларига му-вофиқ ваколатли ҳоки-мият органларининг қарорига биноан тўлаш муддатини кечикти-ришга рухсат этилган муддати кечиктирилган солиқлар бўйича маж-бuriятлар акс эттирилган	6410	7240	Бухгалтерия-нинг ҳисоб-китоб маълу-мотномаси
19	Қонун ҳужжатларига мувофиқ ваколатли ҳокимият органларининг қарорига биноан тўлаш муддатини кечикти-ришга рухсат этилган мақсадли давлат жам-ғармаларига тўловлар бўйича кечиктирилган мажбуриятлар акс эттирилган	6520	7240	Бухгалтерия-нинг ҳисоб-китоб маълу-мотномаси
20	Ҳисобот даврида бюд-жетга тўланадиган со-лиқлар ва мажбурий тўловлар бўйича узоқ муддатли кечиктирил-ган мажбуриятларнинг жорий қисми ҳисобдан чиқарилган	7240	6240	Ҳисобдан чиқаришнинг ҳисоб-китоби
21	Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи бўйича мажбуриятлар акс эттирилган	9810	7250	Бухгалтерия-нинг ҳисоб-китоб маълу-мотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
22	Вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган фойда солиғи бўйича узоқ муддатли мажбуриятларнинг жорий қисмга ўтказилиши акс эттирилган	7250	6250	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Харидорлар ва буюртмачилардан олинган бўнакларни ҳисобга олувчи счётларнинг (7300) боғланиши

Корхонанинг буюртмачиларга қисман тайёр товар-моддий қийматликларни етказиб бериши ёки иш бажариши ва хизматлар кўрсатиши учун олган бўнаклари бўйича узоқ муддатли мажбуриятлари тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш 7310 «Харидорлар ва буюртмачилардан олинган бўнаклар» счётида амалга оширилади. Олинган бўнак суммалари, шунингдек қисман тайёр маҳсулот (иш, хизмат) учун олинган тўловлар суммаси 7310 «Харидорлар ва буюртмачилардан олинган бўнаклар» счётининг кредит томонида пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар дебети билан боғланган ҳолда акс эттирилади. Харидорлар ва буюртмачилардан олинган узоқ муддатли бўнаклар суммасининг жорий қисмга ўтказилиши 7310 «Харидорлар ва буюртмачилардан олинган бўнаклар» счётининг дебети бўйича 6310 «Харидорлар ва буюртмачилардан олинган бўнаклар» счёти билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган олинган бўнаклар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	7310	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
2	Буюртмачиларга етказиб берилган маҳсулот ва амалга оширилган ишлар учун қисман тўлов бўйича товар-моддий қийматликларни етказиб бериш, ишларни бажариш ва хизматларни кўрсатиш учун нақд пул билан бўнаклар олинган	5010	7310	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, шартнома, касса ордери
3	Буюртмачиларга етказиб берилган маҳсулот ва амалга оширилган ишлар учун қисман тўлов бўйича товар-моддий қийматликларни етказиб бериш, ишларни бажариш ва хизматларни кўрсатиш учун ҳисоб-китоб счётига бўнаклар олинган	5110	7310	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, шартнома
4	Буюртмачиларга етказиб берилган маҳсулот ва амалга оширилган ишлар учун қисман тўлов бўйича товар-моддий қийматликларни етказиб бериш, ишларни бажариш ва хизматларни кўрсатиш учун валюта ҳисоб-китоб счётига бўнаклар олинган	5210, 5220	7310	Банк валюта ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, шартнома
5	Буюртмачиларга етказиб берилган маҳсулот ва амалга оширилган ишлар учун қисман тўлов бўйича товар-моддий қийматликларни етказиб бериш, ишларни бажариш ва хизматларни кўрсатиш учун махсус ҳисоб-китоб счётига бўнаклар олинган	5530	7310	Банк махсус ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, шартнома
6	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган олинган бўнаклар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	7310	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
7	Харидорларга (буюртмачиларга) тўлиқ ортиб жўнатилган маҳсулот, товарлар, кўрсатилган хизматлар, бажарилган ишлар учун счётлар тақдим этилганда, олинган бўнаклар суммаси ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	7310	4010	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар, бажарилган ишлар далолатномаси
8	Бошқа дебиторларга (буюртмачиларга) тўлиқ ортиб жўнатилган асосий воситалар ва бошқа активлар учун счётлар тақдим этилганда, олинган бўнаклар суммаси ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	7310	4890	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар, бажарилган ишлар далолатномаси
9	Узоқ муддатли бўнаклар жорий қисмининг ўтказилиши акс эттирилган	7310	6310	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
10	Харидорларга (буюртмачиларга) 100 % олдиндан тўлов шарти билан ортиб жўнатилган маҳсулот учун счётлар тақдим этилганда, олинган бўнаклар суммаси ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	7310	9010	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар
11	Харидорларга (буюртмачиларга) 100 % олдиндан тўлов шарти билан ортиб жўнатилган товарлар учун счётлар тақдим этилганда, олинган бўнаклар суммаси ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	7310	9020	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар
12	Харидорларга (буюртмачиларга) 100 % олдиндан тўлов шарти билан кўрсатилган хизматлар, бажарилган ишлар учун счётлар тақдим этилганда, олинган бўнаклар суммаси ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	7310	9030	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар, бажарилган ишлар далолатномаси
13	Харидорларга (буюртмачиларга) тўлиқ ортиб жўнатилган (берилган)	7310	9210	Бажарилган ишлар далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	асосий воситалар учун счётлар тақдим этилганда, олинган бўнаклар суммаси ўзаро ҳисоб-китоб қилинган			
14	Харидорларга (буюртмачиларга) тўлиқ ортиб жўнатилган (берилган) бошқа активлар учун счётлар тақдим этилганда, олинган бўнаклар суммаси ўзаро ҳисоб-китоб қилинган	7310	9220	Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар, бажарилган ишлар далолатномаси
15	Олинган бўнакларнинг нақд пул билан қайтарилиши акс эттирилган	7310	5010	Чиқим касса ордери, даъво ҳужжатлари
16	Олинган бўнакларнинг ҳисоб-китоб счётидан қайтарилиши акс эттирилган	7310	5110	Тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари
17	Олинган бўнакларнинг валюта ҳисоб-китоб счётидан қайтарилиши акс эттирилган	7310	5210, 5220	Тўлов топшириқномаси, банк валюта счётидан кўчирма, даъво ҳужжатлари
18	Олинган бўнакларнинг махсус ҳисоб-китоб счётидан қайтарилиши акс эттирилган	7310	5530	Тўлов топшириқномаси, банк махсус счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари
19	Олинган бўнакларнинг пул ўтказиш йўли билан қайтарилиши акс эттирилган (бунга қадар суммалар йўлда деб ҳисобланган)	7310	5710	Тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари
20	Олинган бўнакларнинг банкларнинг қисқа муддатли кредитлари ҳисобидан қайтарилиши акс эттирилган	7310	6810	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
21	Олинган бўнакларнинг банкларнинг узоқ муддатли кредитлари ҳисобидан қайтарилиши акс эттирилган	7310	7810	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари
22	Олинган бўнакларнинг бошқа корхоналарнинг қисқа муддатли кредитлари ҳисобидан қайтарилиши акс эттирилган	7310	6820	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари
23	Олинган бўнакларнинг бошқа корхоналарнинг узоқ муддатли кредитлари ҳисобидан қайтарилиши акс эттирилган	7310	7820	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, даъво ҳужжатлари
24	Фойдаланилмаган бўнаклар даъво тақдим этиш муддатида ҳисобдан чиқарилган (бўнак суммалари 5 йил давомида балансдан ташқари счётда ҳисобда туради)	7310	9390	Инқирозга учраганлиги тўғрисида қарор, тугатиш тўғрисида қарор, инвентарлаш комиссиясининг қарори, буйруқ
25	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган олинган бўнаклар бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	7310	6230	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
26	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган олинган бўнаклар бўйича валютадаги мусбат курс фарқи акс эттирилган	7310	9540	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Узоқ муддатли кредитлар ва қарзларни ҳисобга олувчи счётларнинг (7800) боғланиши

Узоқ муддатли кредитлар ва қарзларни ҳисобга олувчи счётлар корхонанинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги ва чет элдаги банклар ва қарз берувчилардан сўмда ва чет эл валютасида олган узоқ муддатли (12 ойдан узоқ муддатга) кредит ва қарзларининг ҳолати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

7810 «Узоқ муддатли банк кредитлари»;

7820 «Узоқ муддатли қарзлар»;

7830 «Тўланадиган облигациялар»;

7840 «Тўланадиган векселлар».

Олинган узоқ муддатли банк кредитлари суммалари 7810 «Узоқ муддатли банк кредитлари» счётининг кредитида ва пул маблағларини ҳисобга олувчи счётларнинг дебетида акс эттирилади.

Узоқ муддатли банк кредитларини жорий қисмга ўтказишда тегишли суммага 7810 «Узоқ муддатли банк кредитлари» счёти дебетланади ва 6950 «Узоқ муддатли мажбуриятлар — жорий қисми» счёти кредитланади, бунда узоқ муддатли банк кредитининг бошланғич қиймати камайтирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Узоқ муддатли банк кредити ҳисобига олинган ўрнатиладиган асбоб-ускуна кирим қилинган	0710, 0720	7810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
2	Узоқ муддатли банк кредити ҳисобига капитал қурилиш бўйича ишлар бажарилган	0810	7810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
3	Узоқ муддатли банк кредити ҳисобига асосий воситаларни ўрнатиш ва созлаш ишлари бажарилган	0810	7810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
4	Узоқ муддатли банк кредити ҳисобига олинган материаллар кирим қилинган	1010-1090	7810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
5	Узоқ муддатли банк кредити ҳисобига олинган ҳайвонлар кирим қилинган	1110, 1120	7810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
6	1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилган ҳолда узоқ муддатли кредит ҳисобига олинган материаллар кирим қилинган	1510	7810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
7	Узоқ муддатли банк кредити ҳисобига олинган товарлар кирим қилинган	2910	7810	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
8	Узоқ муддатли банк кредитлари ҳисоб-китоб счётига олинган	5110	7810	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
9	Узоқ муддатли банк кредитлари валюта ҳисоб-китоб счётига олинган	5210, 5220	7810	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
10	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган банкдан олинган узоқ муддатли кредитлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	7810	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
11	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган банкдан олинган узоқ муддатли кредитлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	7810	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
12	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган банкдан олинган узоқ муддатли кредитлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	7810	6230	Кредит шартномаси, курс фарқи ҳисоб-китоби
13	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган банкдан олинган узоқ муддатли кредитлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	7810	9540	Кредит шартномаси, курс фарқи ҳисоб-китоби
14	Узоқ муддатли банк кредитининг жорий қисмга ўтказилиши акс эттирилган	7810	6950	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
15	Бошқа корхона томонидан берилган узоқ муддатли кредит ҳисобига олинган ўрнатиладиган асбоб-ускуна кирим қилинган	0710, 0720	7820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, кредит шартномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
16	Бошқа корхона томонидан берилган узоқ муддатли кредит ҳисобига капитал қурилиш бўйича ишлар бажарилган	0810	7820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, кредит шартномаси
17	Бошқа корхона томонидан берилган узоқ муддатли кредит ҳисобига асосий воситаларни ўрнатиш ва созлаш бўйича ишлар бажарилган	0810	7820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, кредит шартномаси
18	Бошқа корхона томонидан берилган узоқ муддатли кредит ҳисобига олинган материаллар кирим қилинган	1010-1090	7820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, кредит шартномаси
19	Бошқа корхона томонидан берилган узоқ муддатли кредит ҳисобига олинган ҳайвонлар кирим қилинган	1110	7820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, кредит шартномаси
20	1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилган ҳолда бошқа корхона томонидан берилган узоқ муддатли кредит ҳисобига олинган материаллар кирим қилинган	1510	7820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, кредит шартномаси
21	Бошқа корхона томонидан берилган узоқ муддатли кредит ҳисобига олинган товарлар кирим қилинган	2910	7820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, кредит шартномаси
22	Бошқа корхона томонидан берилган узоқ муддатли кредитлар ҳисоб-китоб счётига олинган	5110	7820	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
23	Бошқа корхона томонидан берилган узоқ муддатли кредитлар валюта ҳисоб-китоб счётига олинган	5210, 5220	7820	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
24	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган бошқа корхонадан олинган узоқ муддатли кредитлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	7820	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, курс фарқи ҳисоб-китоби
25	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган бошқа корхонадан олинган узоқ муддатли кредитлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	7820	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, курс фарқи ҳисоб-китоби
26	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган бошқа корхонадан олинган узоқ муддатли кредитлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	7820	6230	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, курс фарқи ҳисоб-китоби
27	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган бошқа корхонадан олинган узоқ муддатли кредитлар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	7820	9540	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, курс фарқи ҳисоб-китоби
28	Кредитлаш шартномасига мувофиқ кредит учун фоизлар кредит бўйича қарз таркибига киритилган	9610	7820	Кредит шартномаси, фоизлар ҳисоб-китоби
29	Узоқ муддатли қарз ҳисобига тўланадиган счётлар қопланган	6010	7820	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати, тўлов топшириқномаси, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
30	Узоқ муддатли тўланадиган облигациялар чиқарилганлиги учун нақд пул суммалари олинган	5010	7830	Кирим касса ордери, кассир ҳисоботи
31	Узоқ муддатли тўланадиган облигациялар чиқарилганлиги учун ҳисоб-китоб счётига суммалар олинган	5110	7830	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
32	Узоқ муддатли тўланадиган облигациялар чиқарилганлиги учун валюта ҳисоб-китоб счётига суммалар олинган	5210, 5220	7830	Банк валюта ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
33	Узоқ муддатли тўланадиган облигациялар чиқарилганлиги учун махсус ҳисоб-китоб счётига суммалар олинган	5530	7830	Банк махсус ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
34	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган тўланадиган облигациялар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	3290	7830	Кредит шартномаси, курс фарқини аниқлаш ҳисоб-китоби
35	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган тўланадиган облигациялар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	7830	Кредит шартномаси, курс фарқини аниқлаш ҳисоб-китоби
36	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан чет эл валютасида ифодаланган тўланадиган облигациялар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	7830	6230	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, курс фарқини аниқлаш ҳисоб-китоби
37	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган тўланадиган облигациялар бўйича мусбат курс фарқи акс эттирилган	7830	9540	Кредит шартномаси, тўлов топшириқномаси, курс фарқини аниқлаш ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
38	Тўланадиган облигациялар бўйича узоқ муддатли қарздан жорий қисмга ўтказиш акс эттирилган	7830	6830	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
39	Узоқ муддатли тўланадиган вексель бўйича пул маблағлари ҳисоб-китоб счётига олинган	5110	7840	Вексель, банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
40	Тўланадиган векселлар бўйича узоқ муддатли қарздан жорий қисмга ўтказиш акс эттирилган	7840	6840	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Турли кредиторларга бўлган узоқ муддатли қарзларни ҳисобга олувчи счётларнинг (7900) боғланиши

Турли кредиторларга бўлган узоқ муддатли қарзларни ҳисобга олувчи ҳисобварақлар корхонанинг турли жисмоний ва юридик шахслар олдидаги молиявий ижара, нотижорат операциялар (ўқув юртлари, илмий корхоналар ва ҳ.к.); транспорт корхоналарининг кўрсатган хизматлари бўйича; суд органларининг қарорларига ёки ижро ҳужжатларига асосан турли корхоналар ва алоҳида шахслар манфаати учун корхона ишчиларининг меҳнат ҳақидан ушланган суммалар бўйича узоқ муддатли мажбуриятлари тўғрисидаги ахборотларни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

7910 «Тўланадиган молиявий ижара»;

7920 «Турли кредиторларга бўлган бошқа узоқ муддатли қарзлар».

7910 «Тўланадиган молиявий ижара» счётида ижара олинган узоқ муддатли активлар учун ижарага берувчи билан ҳисоб-китоблар ҳисобга олинади.

Корхонага келиб тушган узоқ муддатли активлар учун ижарага берувчи олдидаги қарзлар 0310 «Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситалар» счёти

билан боғланган ҳолда 7910 «Тўланадиган молиявий ижара» счётининг кредитида ҳисобга олинади.

Корхонанинг турли кредиторларға бўлган узоқ муддатли қарзлари 7920 «Турли кредиторларга бўлган узоқ муддатли қарзлар» счётининг кредитида товар-моддий қийматликлар ва харажатларни ҳисобга олувчи тегишли счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Молиявий ижара объектларини белгиланган вазифаси бўйича фойдаланиш учун яроқли ҳолатга келтириш билан боғлиқ харажатлар мавжуд бўлмаган тақдирда, молиявий ижара (лизинг) шартномаси бўйича асосий воситаларнинг келиб тушиши акс эттирилган:			Молиявий ижара (лизинг) шартномаси, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
	— узоқ муддатли мажбуриятларнинг жорий қисмига	0310	6950	
	— молиявий ижара бўйича узоқ муддатли мажбуриятлар суммасига	0310	7910	
2	Молиявий ижара объектларини белгиланган вазифаси бўйича фойдаланиш учун яроқли ҳолатга келтириш билан боғлиқ харажатлар мавжуд бўлган тақдирда, молиявий ижара объектлари ижарачи (лизинг олувчи)нинг бухгалтерлик ҳисобида актив ва мажбурият сифатида тан олинадиган қиймат бўйича кирим қилинган	0800	7910	Молиявий ижара шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
3	Молиявий ижара объектларини белгиланган вазифаси бўйича фойдаланиш учун яроқли ҳолатга келтириш билан боғлиқ харажатлар суммаси акс эттирилган	0800	1000, 6700, 6500 ва б.	Юкхатлар, меҳнат ҳақи бўйича қайдномалар ва б.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
4	Молиявий ижара объектларини бошланғич қиймати бўйича фойдаланишга тушириш (уларни асосий воситалар таркибига ўтказиш) акс эттирилган	0310	0800	Молиявий ижара шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
5	Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларга доир эскириш ҳисобга олинган (молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларнинг белгиланган вазифасига боғлиқ ҳолда)	2000, 2100, 2300, 2500, 2600, 2700, 9400 ва б.	0299	Амортизацияни ҳисобга олиш қайдномаси
6	Молиявий ижара шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни ишга яроқли ҳолатда сақлаш (жорий, ўртача ёки тўлиқ таъмирлов ва б.) билан боғлиқ харажатлар суммаси акс эттирилган	2000, 2100, 2300, 2500, 2600, 2700, 9400 ва б.	1000, 6700, 6500 ва б.	Юкхатлар, меҳнат ҳақи бўйича қайдномалар ва б.
7	Ижара (лизинг) тўловлари жадвали (тартиби)га мувофиқ, молиявий ижара бўйича узоқ муддатли мажбуриятларнинг ҳар йили жорий қисмга ўтказилиши	7910	6950	Молиявий ижара шартномаси, жорий қисм ҳисоб-китоби
8	Ижара (лизинг) тўловлари жадвали (тартиби)га мувофиқ, молиявий ижара бўйича ҳисобланган фоизлар суммаси акс эттирилган	9610	6920	Ижара тўловлари жадвали, фоизлар ҳисоб-китоби
9	Ижара (лизинг) тўлови жорий қисмининг ижарага берувчи (лизингга берувчи)га тўланиши акс эттирилган	6950	5110, 5210	Ижара тўловлари жадвали, фоизлар ҳисоб-китоби
10	Молиявий ижара бўйича фоизлар тўлови акс эттирилган	6920	5110	Ижара тўловлари жадвали, фоизлар ҳисоб-китоби
11	Бошқа шахслардан узоқ муддатли қимматли қоғозлар харид қилинган	0610	7920	Юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
12	Ўрнатиладиган асбоб-ускунани етказиб бериш бўйича кўрсатилган хизматлар учун турли кредиторларга бўлган қарз акс эттирилган	0710, 0720	7920	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
13	Турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан капитал қурилиш билан боғлиқ кўрсатилган хизматлар акс эттирилган	0810	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
14	Асосий воситаларни харид қилишда турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар (транспорт ва ҳ.к. хизматлар) акс эттирилган	0820	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
15	Номоддий активларни харид қилиш бўйича кўрсатилган хизматлар учун турли кредиторларга бўлган қарз акс эттирилган	0830	7920	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
16	Материалларни харид қилишда турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар (транспорт ва ҳ.к. хизматлар) акс эттирилган	1010-1090	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
17	Ҳайвонларни харид қилишда турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар (транспорт ва ҳ.к. хизматлар) акс эттирилган	1110, 1120	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
18	1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилган ҳолда, материалларни харид қилишда турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар (транспорт ва ҳ.к. хизматлар) акс эттирилган	1510	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
19	Асосий ишлаб чиқариш учун турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар (транспорт ва ҳ.к. хизматлар) акс эттирилган	2010	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
20	Ёрдамчи ишлаб чиқариш учун турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар (транспорт ва ҳоказо хизматлар) акс эттирилган	2310	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
21	Умумишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар (транспорт ва ҳ.к. хизматлар) акс эттирилган	2510	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
22	Товарларни харид қилишда турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар (транспорт ва ҳ.к. хизматлар) акс эттирилган	2910, 2990	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
23	Товарларни харид қилишда, келгуси давр харажатларига киритиладиган, турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар (транспорт ва ҳ.к. хизматлар) акс эттирилган	3190	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
24	Бошқа шахслардан пул эквивалентлари келиб тушган	5610	7920	Юкхат
25	Бошқа шахслардан пул ўтказмалари келиб тушган	5710	7920	Юкхат
26	Бошқа шахслардан қисқа муддатли қимматли қоғозлар харид қилинган	5810	7920	Юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
27	Асосий воситалар чиқиб кетишида турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар (транспорт ва ҳ.к. хизматлар) акс эттирилган	9210	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
28	Бошқа активлар чиқиб кетишида турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар (транспорт ва ҳ.к. хизматлар) акс эттирилган	9220	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
29	Тайёр маҳсулот ва товарларни сотишда турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар (транспорт ва ҳ.к. хизматлар) акс эттирилган	9410	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
30	Маъмурий мақсадларда турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар (транспорт ва ҳ.к. хизматлар) акс эттирилган	9420	7920	Ҳисобварақ-фактура, товар-транспорт юкхати
31	Маданий-маърифий муассасалари ва соғломлаштириш оромгоҳлари таъминоти бўйича турли ташкилотлар ва корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар акс эттирилган	9430	7920	Ҳисобварақ-фактура, юкхат

IV ҚИСМ. ХУСУСИЙ КАПИТАЛ

VIII БЎЛИМ. КАПИТАЛ, ТАҚСИМЛАНМАГАН ФОЙДА ВА РЕЗЕРВЛАР

VIII бўлимнинг счётлари хусусий капитал ҳолати ва ҳаракати тўғрисидаги маълумотни умулаштириш учун мўлжалланган.

Молиявий ҳисоботни тайёрлаш ва тақдим этиш учун концептуал асосга мувофиқ, хусусий капитал субъектнинг мажбуриятлари чегирилгандан кейин унинг активи ҳисобланади.

Капитал — бу мажбуриятлар чегирилган активларнинг қийматини, яъни у келажакда мажбуриятларни қоплаш учун йўналтирилмайдиган активларнинг қийматини ифодалайди.

Ҳисобварақлар режасида хусусий капиталнинг қуйидаги таркибий қисмлари алоҳида акс эттирилиши лозим:

— устав капитали;

— қўшилган капитал;

— резерв капитали;

— тақсимланмаган фойда;

— мақсадли тушумлар;

— келгуси харажатлар ва тўловлар бўйича резерв.

Қуйидагилар капитал ҳисоби юритилишини тартибга солувчи асосий қонун ва меъёрий ҳужжатлар бўлиб ҳисобланади:

— Ўзбекистон Республикасининг 2001 йил 6 декабрда қабул қилинган «Масъулияти чекланган ва қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида»ги 310–II-сон Қонуни;

— Ўзбекистон Республикасининг 2001 йил 6 декабрда қабул қилинган «Хўжалик ширкатлари тўғрисида»ги 308–II-сон Қонуни;

— Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 26 апрелда қабул қилинган «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги 223–I-сон Қонуни;

— Молиявий ҳисоботни тайёрлаш ва тақдим этиш учун концептуал асос (Молия вазирлиги томонидан 1998 йил

26 июлда 17–07/86-сон билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 1998 йил 14 августда 475-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (3-сон БҲМС) «Молиявий натижалар тўғрисида ҳисобот» (Молия вазирлиги томонидан 1998 йил 25 августда 43-сон билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 1998 йил 27 августда 484-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (14-сон БҲМС) «Хусусий капитал тўғрисида ҳисобот» (молия вазирининг 2004 йил 1 мартдаги 36-сон буйруғи билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 2004 йил 7 апрелда 1335-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— 1 январь ҳолати бўйича асосий фондларни ҳар йиллик қайта баҳолашни ўтказиш тартиби тўгрисида низом (2002 йил 29 октябрдаги ЎзР МИСВнинг 4-сон, МВнинг 129-сон, ДСҚнинг 2002–86-сон қарори билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 2002 йил 4 декабрда 1192-сон билан рўйхатдан ўтказилган);

— Юридик шахсларга солиқлар, божхона ва бюджетга мажбурий тўловлар бўйича берилган имтиёзларни бухгалтерия ҳисобида акс эттириш ва расмийлаштириш тартиби тўғрисида низом (2005 йил 24 февралдаги ЎзР МВнинг 29-сон, ДСҚнинг 2005–25-сон, ДБҚнинг 01–02/8–3-сон қарори билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 2005 йил 2 апрелда 1463-сон билан рўйхатдан ўтказилган).

Устав капитали (жамғармаси)ни ҳисобга олувчи счётларнинг (8300) боғланиши

Устав капитали (жамғармаси)ни ҳисобга олувчи счётлар корхона устав капиталининг ҳолати ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

8310 «Оддий акциялар»;

8320 «Имтиёзли акциялар»;

8330 «Пай ва улушлар».

Устав капитали — бу таъсис ҳужжатида белгиланган доирадаги фаолиятни таъминлаш учун таъсисчиларнинг (иштирокчиларнинг) корхонани барпо этишда унинг мулкига қўйган ҳиссалари (улушлари, акциялар номинал қийматида ва ҳоказолар)нинг пул ифодасидаги йиғиндисидир. Устав капиталини шакллантириш жараёни корхона ташкилий-ҳуқуқий шаклига мувофиқ равишда таъсис ҳужжатлари ва Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги томонидан тартибга солинади.

Устав капитали счёти бўйича сальдо унинг таъсис ҳужжатларида рўйхатдан ўтказилган ҳажмига мувофиқ бўлиши лозим. Корхона устав капиталининг ҳар қандай кўпайиши ёки камайиши фақат таъсисчиларнинг қарори асосида таъсис ҳужжатларига тегишли ўзгартиришлар киритилгандан кейингина амалга оширилиши мумкин.

Акциядорлик жамиятларида акциядорлик капитали ҳолати ва ҳаракати тўғрисидаги ахборот оддий акциялар бўйича 8310 «Оддий акциялар» счётида, имтиёзли акциялар эса — 8320 «Имтиёзли акциялар» счётида шакллантирилади. Агар корхона акциядорлик жамиятидан фарқланадиган бошқа ташкилий-ҳуқуқий шаклда (масъулияти чекланган жамият, қўшимча масъулиятли жамият, хусусий корхона, давлат корхонаси ва ҳоказолар) ташкил этилган тақдирда, устав капиталининг миқдори 8330 «Пай ва улушлар» счётида рўйхатга олинади.

Ўзбекистон Республикасининг «Масъулияти чекланган ва қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида»ги Қонунининг 14-моддасига мувофиқ, жамият иштирокчилари жамият давлат рўйхатидан ўтказиладиган пайтга қадар ҳар бир иштирокчи ўзининг жамият устав жамғармаси (капитали)да таъсис ҳужжатлари билан қайд этилган улушининг камида 30 %ини киритишга мажбур, жамият иштирокчилари ўз бадалларининг қолган қисмини таъсис ҳужжатлари билан белгиланган муддатларда киритишлари мумкин ва ушбу муддат жамият давлат рўйхатидан ўтказилган пайтдан бошлаб бир йилдан ошмаслиги лозим. Жамият иштирокчиси томонидан тўлиқ бадал киритилганлиги жамият иштирокчисига бериладиган гувоҳнома билан тасдиқланади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Устав капитали таъсис ҳужжатлари билан кўзда тутилган иштирокчиларнинг улушлари суммасида, оддий акцияларга обуна суммасида тасдиқланган (хўжалик субъекти давлат рўйхатидан ўтказилган кунга)	4610	8310	Таъсис ҳужжатлари, акциядорларни рўйхатга олиш журнали
2	Устав капитали таъсис ҳужжатлари билан кўзда тутилган иштирокчиларнинг улушлари суммасида, имтиёзли акцияларга обуна суммасида тасдиқланган (хўжалик субъекти давлат рўйхатидан ўтказилган кунга)	4610	8320	Таъсис ҳужжатлари, акциядорларни рўйхатга олиш журнали
3	Устав капитали таъсис ҳужжатлари билан кўзда тутилган иштирокчиларнинг улушлари суммасида тасдиқланган (МЧЖ, ҚМЖ, ХК, ДК давлат рўйхатидан ўтказилган кунга)	4610	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси
4	Устав капитали таъсис ҳужжатлари билан кўзда тутилган иштирокчиларнинг улушлари суммасида, оддий акцияларга обуна суммасида оширилган (оширилиши давлат рўйхатидан ўтказилган кундан кейин)	4610	8310	Таъсис ҳужжатлари
5	Акциядорлик жамиятининг устав капитали қўшимча имтиёзли акцияларни чиқариш йўли билан оширилган (оширилиши давлат рўйхатидан ўтказилган кундан кейин)	4610	8320	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси
6	Устав капитали оширилган (МЧЖ, ҚМЖ, ХК, ДК давлат рўйхатидан ўтказилган кунга)	4610	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
7	Давлат рўйхатидан ўтказилган пайтда МЧЖ таъсисчилари томонидан келишилган қиймат бўйича асосий воситалар киритилган	0110-0190	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси, гувоҳнома
8	Давлат рўйхатидан ўтказилган пайтда МЧЖ таъсисчилари томонидан келишилган қиймат бўйича номоддий активлар киритилган	0400	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси, гувоҳнома
9	Давлат рўйхатидан ўтказилган пайтда МЧЖ таъсисчилари томонидан келишилган қиймат бўйича узоқ муддатли қимматли қоғозлар киритилган	0610	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси, гувоҳнома
10	Давлат рўйхатидан ўтказилган пайтда МЧЖ таъсисчилари томонидан келишилган қиймат бўйича ўрнатиладиган асбоб-ускуналар киритилган	0710, 0720	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси, гувоҳнома
11	Давлат рўйхатидан ўтказилган пайтда МЧЖ таъсисчилари томонидан келишилган қиймат бўйича тугалланмаган қурилиш объекти киритилган	0810	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси, гувоҳнома
12	Давлат рўйхатидан ўтказилган пайтда МЧЖ таъсисчилари томонидан келишилган қиймат бўйича материаллар киритилган	1000	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси, гувоҳнома
13	Давлат рўйхатидан ўтказилган пайтда МЧЖ таъсисчилари томонидан келишилган қиймат бўйича ўстиришдаги ва бўрдоқига боқувдаги ҳайвонлар киритилган	1110, 1120	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси, гувоҳнома

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
14	1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилган ҳолда, давлат рўйхатидан ўтказилган пайтда МЧЖ таъсисчилари томонидан келишилган қиймат бўйича материаллар киритилган	1510	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси, гувоҳнома
15	Давлат рўйхатидан ўтказилган пайтда МЧЖ таъсисчилари томонидан келишилган қиймат бўйича тайёр маҳсулот киритилган	2810	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси, гувоҳнома
16	Давлат рўйхатидан ўтказилган пайтда МЧЖ таъсисчилари томонидан келишилган қиймат бўйича товарлар киритилган	2910	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси, гувоҳнома
17	Давлат рўйхатидан ўтказилган пайтда МЧЖ таъсисчилари томонидан пул маблағлари киритилган	5010, 5110, 5210, 5220	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси, гувоҳнома
18	Давлат рўйхатидан ўтказилган пайтда МЧЖ таъсисчилари томонидан банкдаги махсус ҳисоб-китоб рақамига пул маблағлари киритилган	5530	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси, гувоҳнома
19	Давлат рўйхатидан ўтказилган пайтда МЧЖ таъсисчилари томонидан келишилган қиймат бўйича қисқа муддатли қимматли қоғозлар киритилган	5810	8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси, гувоҳнома
20	Резерв капиталининг маблаглари устав капиталини оширишга йўналтирилган	8520	8310-8330	Таъсис ҳужжатлари, таъсисчилар мажлисининг баённомаси
21	Фойданинг бир қисми устав капиталини оширишга йўналтирилган:			Таъсисчилар мажлисининг баённомаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	— ҳисобланган дивидендлар миқдорида	8710	6610	
	— устав капиталини оширишга йўналтириладиган фойда миқдорида	6610	8310-8330	
22	Устав капитали тўланган капитал миқдоригача пасайтирилган	8310-8330	4610	Таъсисчилар нинг қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
23	Корхона таъсисчиларига улушлари қайтарилганлиги акс эттирилган; акцияларнинг номинал қиймати пасайтирилган; устав капитали (жамғармаси) пасайтирилган	8310-8330	6620	Таъсисчиларни қарори
24	Сотиб олинган ва бекор қилинган акциялар устав капиталини камайтиришга ҳисобдан чиқарилган:			Таъсисчиларнинг қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
	а) улар номинал қийматидан юқори баҳода сотиб олинганда:			
	— номинал қийматига	8310, 8320	8610, 8620	
	— номинал қийматидан ортиқ бўлган суммага	8410, 9690	8610, 8620	
	б) улар номинал қийматидан паст баҳода сотиб олинганда:			
	— сотиб олиш қийматига	8310, 8320	8610, 8620	
	— номинал қийматидан паст бўлган суммага	8310, 8320	9590	
25	Корхона фойдаси ҳисобидан меҳнат жамоаси аъзоларига текинга берилган акциялар қиймати акс эттирилган	4610 8710	8310, 8320 4610	Акцияларни бериш қайдномаси
26	Мақсадли молиялаштириш маблағлари (мақсадли дастурларни молиялаштириш учун	8810-8890	8310-8330	Таъсисчиларнинг қарори

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	олинганларидан ташқари) устав капиталини оширишга йўналтирилган			
27	Хусусий сотиб олинган акциялар акциядорлик жамияти томонидан бекор қилинган	8310, 8320	8610	Таъсисчиларнинг қарори
28	Имтиёзли акцияларнинг оддий акцияларга алмаштирилиши (конвертация қилиниши) акс эттирилган	8320	8310	Таъсисчиларнинг қарори

Қўшилган капитални ҳисобга олувчи счётларнинг (8400) боғланиши

Қўшилган капитални ҳисобга олувчи счётлар оддий ва имтиёзли акцияларни сотишдан олинган суммаларнинг акциялар номинал қийматидан ошган миқдори кўринишидаги қўшилган капитал мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни, яъни акциялар бошланғич сотилишида номинал қийматидан юқори баҳоларда олинган даромадни, шунингдек устав капиталини шакллантиришда пайдо бўладиган курс фарқлари суммаларини умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

8410 «Эмиссия даромади»;

8420 «Устав капиталини шакллантиришдаги курс фарқи».

8410 «Эмиссия даромади» счёти акцияларни бошлангич сотишда номинал қийматидан юқори баҳода олинган маблаглар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Мазкур счётнинг кредитида маблағлар келиб тушиши, дебети бўйича — сотиб олинган хусусий акцияларни бекор қилишда номинал ва сотиб олиш қиймати ўртасидаги фарқни қоплаш учун маблағлардан фойдаланиш ҳисобга олинади.

Устав капиталини шакллантиришда пайдо бўладиган курс фарқлари 8420 «Устав капиталини шакллантиришдаги курс фарқи» счётида акс эттирилади. Таъсисчилар томонидан чет эл валютасида киритиладиган қийматликларни баҳолашда пайдо бўладиган мусбат курс фарқи ушбу счётнинг кредитида, манфий курс фарқи эса — дебетида акс эттирилади. Устав капиталини шакллантиришда манфий курс фарқи суммасининг мусбат курс фарқи суммасидан ошиши 9620 «Валюта курс фарқларидан зарарлар» счёти дебетига киритилади. Курс фарқларининг бу тартибда ҳисобдан чиқарилиши таъсис ҳужжатларида олдиндан келишилган устав капиталидаги таъсисчилар улушини ўзгартирмаслик имконини беради.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Акцияларнинг номинал қиймати билан эмиссия қиймати ўртасидаги фарқига навбатдаги эмиссияда қўшимча тўланган капиталдан маблағлар келиб тушган	5010, 5020	8410	Кирим касса ордери, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
2	Хусусий сотиб олинган акциялар сотиб олиш қийматидан юқори баҳоларда қайтадан сотилганидан маблағлар келиб тушган	5010, 5020	8410	Кирим касса ордери, банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
3	Акциялар сотиб олинган қийматидан паст баҳоларда қайтадан сотилганида қўшилган капитал маблағларидан фойдаланилган	8410	8610, 8620	Таъсисчиларнинг қарори, банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
4	Сотиб олинган хусусий акцияларни бекор қилишда уларнинг номинал қиймати билан сотиб олиш қиймати ўртасидаги фарқни қоплаш учун қўшилган капитал маблағларидан фойдаланилган	8410	8610, 8620	Таъсисчиларнинг қарори
5	Устав капиталини шакллантиришда капитал валютадаги нақд пул билан тўланган пайтда	5020	8420	Таъсис ҳужжатлари, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	пайдо бўладиган мусбат курс фарқи акс эттирилган			
6	Устав капиталини шакллантиришда валюта ҳисоб-китоб рақамига нақд пул билан тўланган пайтда пайдо бўладиган мусбат курс фарқи акс эттирилган	5210, 5220	8420	Таъсис ҳужжатлари, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
7	Устав капиталини шакллантиришда амалда асосий воситалар билан киритилган пайтда пайдо бўладиган мусбат курс фарқи акс эттирилган	0110-0190	8420	Таъсис ҳужжатлари, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
8	Устав капиталини шакллантиришда амалда тугалланмаган қурилиш объекти киритилган пайтда пайдо бўладиган мусбат курс фарқи акс эттирилган	0810	8420	Таъсис ҳужжатлари, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
9	Устав капиталини шакллантиришда амалда номоддий активлар билан киритилган пайтда пайдо бўладиган мусбат курс фарқи акс эттирилган	0410-0490	8420	Таъсис ҳужжатлари, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
10	Устав капиталини шакллантиришда амалда материаллар билан киритилган пайтда пайдо бўладиган мусбат курс фарқи акс эттирилган	1010-1090	8420	Таъсис ҳужжатлари, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
11	Устав капиталини шакллантиришда амалда ўстиришдаги ва бўрдоқига боқувдаги бўлган ҳайвонлар билан киритилган пайтда пайдо бўладиган мусбат курс фарқи акс эттирилган	1110, 1120	8420	Таъсис ҳужжатлари, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
12	Устав капиталини шакллантиришда амалда товарлар билан киритилган пайтда пайдо бўладиган мусбат курс фарқи акс эттирилган	2910	8420	Таъсис ҳужжатлари, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
13	Корхона тугатилганда ёки чиқиб кетаётган таъсисчиларга уларнинг улушига мутаносиб равишда эмиссия даромадлари жамлаган суммасининг таъсисчилар ўртасида тақсимланиши акс эттирилган	8410	6620	Таъсисчилар қарори
14	Корхона тугатилганда ёки чиқиб кетаётган таъсисчиларга уларнинг улушига мутаносиб равишда устав капиталини шакллантириш пайтида пайдо бўлган курс фарқи жамлаган суммасининг таъсисчилар ўртасида тақсимланиши акс эттирилган	8420	6620	Таъсисчилар қарори

Резерв капиталини ҳисобга олувчи счётларнинг (8500) боғланиши

Резерв капиталини ҳисобга олувчи счётлар корхона таъсис ҳужжатларига асосан фойда ҳисобидан шакллантириладиган резерв капитали, мулкни қайта баҳолашдан юзага келадиган инфляция резервлари, пул маблағларидан ташқари текинга олинган мулклар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

8510 «Узоқ муддатли активларни қайта баҳолаш бўйича тузатишлар»;

8520 «Резерв капитали (жамғармаси)»;

8530 «Текинга олинган мулк».

8510 «Узоқ муддатли активларни қайта баҳолаш бўйича тузатишлар» счётида мулкларни қайта баҳолаш натижасида қийматида вужудга келган ўзгаришлар ҳисобга олинади. Мулкларни қайта баҳолаш натижасида резерв ка-

питалининг шаклланиши ва тўлдирилиши мазкур счётнинг кредитида қайта баҳолаш натижасида қўшимча баҳоланган мулкларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Агар қайта баҳолаш натижасида мулкларнинг қиймати арзонлаштирилса, камайган сумма ўша мулкнинг аввалги қўшимча баҳоланиши ҳисобига тўлдирилади ва у ушбу счётнинг дебетида акс эттирилади. Шу мулкнинг аввалги қайта баҳолашдаги қийматидан ошган арзонлаштирилган сумма харажат сифатида тан олинади ва 9430 «Бошқа операцион харажатлар» счётида акс эттирилиши лозим.

8520 «Резерв капитали (жамғармаси)» счёти корхона томонидан таъсис ҳужжатлари ва Ўзбекистон Республикаси қонунларига мувофиқ ташкил этилган резерв капиталининг ҳолати ва ҳаракати тўғрисидаги маълумотларни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Резерв капиталининг шаклланиши 8520 «Резерв капитали» счётининг кредитида 8710 «Ҳисобот даврининг тақсимланмаган фойдаси (қопланмаган зарари)» счёти билан боғланган ҳолда акс эттирилади, резерв капиталидан фойдаланиш эса — ушбу счётнинг дебетида акс эттирилади.

8530 «Текинга олинган мулк» счёти корхона томонидан текинга олинган мулкни ҳисобга олиш учун мўлжалланган. Текинга олинган мулклар 8530 «Текинга олинган мулк» счётининг кредитида корхона мулкларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади. Текинга олинган мулклар қиймати солиққа тортиш мақсадида корхонанинг умумий даромадига қўшилади.

Т/р	**Хўжалик операциясининг мазмуни**	**Боғланувчи счётлар**		**Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар**
		дебет	**кредит**	
1	Асосий воситаларнинг қийматини ошириш натижасида резерв капитали оширилган	0110-0199	8510	Қийматни ошириш тўғрисида қарор, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
2	Молиявий ижара (лизинг) шартномаси бўйича олинган асосий воситаларнинг қийматини ошириш натижасида резерв капитали оширилган	0310	8510	Қийматни ошириш тўғрисида қарор, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
3	Номоддий активларнинг қийматини ошириш натижасида резерв капитали оширилган	0410-0490	8510	Қийматни ошириш тўғрисида қарор, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
4	Узоқ муддатли инвестицияларнинг қийматини ошириш натижасида резерв капитали оширилган	0610-0690	8510	Қийматни ошириш тўғрисида қарор, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
5	Ўрнатиладиган асбоб-ускунанинг қийматини ошириш натижасида резерв капитали оширилган	0710-0720	8510	Қийматни ошириш тўғрисида қарор, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
6	Тугалланмаган қурилиш ва капитал қўйилмаларнинг қийматини ошириш натижасида резерв капитали оширилган	0810-0890	8510	Қийматни ошириш тўғрисида қарор, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
7	Илгари қайта баҳолашдан қўшимча баҳоланган сумма чегарасида асосий воситаларнинг қиймати пасайтирилиши натижасида резерв капитали камайтирилган	8510	0110-0199	Қийматни ошириш тўғрисида қарор, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
8	Илгари қайта баҳолашдан қўшимча баҳоланган сумма чегарасида молиявий ижара (лизинг) шартномаси бўйича олинган асосий воситаларнинг қиймати пасайтирилиши натижасида резерв капитали камайтирилган	8510	0310	Қийматни пасайтириш тўғрисида қарор, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
9	Илгари қайта баҳолашдан қўшимча баҳоланган сумма чегарасида номоддий активларнинг қиймати пасайтирилиши натижасида резерв капитали камайтирилган	8510	0410-0490	Қийматни пасайтириш тўғрисида қарор, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
10	Илгари қайта баҳолашдан қўшимча баҳоланган сумма чегарасида узоқ муддатли инвестицияларнинг қиймати пасай-	8510	0610-0690	Қийматни пасайтириш тўғрисида қарор,

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	тирилиши натижасида резерв капитали камайтирилган			бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
11	Илгари қайта баҳолашдан қўшимча баҳоланган сумма чегарасида ўрнатиладиган асбоб-ускуналарнинг қиймати пасайтирилиши натижасида резерв капитали камайтирилган	8510	0710-0720	Қийматни пасайтириш тўгрисида қарор, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
12	Илгари қайта баҳолашдан қўшимча баҳоланган сумма чегарасида тугалланмаган қурилиш ва капитал қўйилмаларнинг қиймати пасайтирилиши натижасида резерв капитали камайтирилган	8510	0810-0890	Қийматни пасайтириш тўгрисида қарор, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
13	Корхона тугатилишида мол-мулкни қайта баҳолаш бўйича жамланган сумманинг таъсисчилар ўртасида тақсимланиши акс эттирилган	8510	6620	Асосий воситаларни тугатиш далолатномаси
14	Илгари бозор қиймати бўйича қайта баҳоланган ва қўшимча баҳоланган сумма қимматли қоғозларга йўналтирилган маблағларни қайта баҳолаш бўйича тузатишлар киритиш счётига киритилган қимматли қоғозлар сотилиши натижасида резерв капитали камайтирилган	8510	9560	Банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
15	Қуйидагиларга асосан эскириш суммасини индексациялаш акс эттирилган:			Қийматни ошириш ва пасайтириш тўгрисида қарор, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
	— қўшимча баҳоланган	8510	0211-0299	
	— қиймати пасайтирилганда	0211-0299	8510	
16	Резерв капиталини ҳисобга олувчи счётларда ҳисобга олинадиган асо-	8510	9210	Асосий воситаларни тугатиш далолатномаси,

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	сий воситалар объектлари чиқиб кетишида қайта баҳолаш натижалари (сальдо)нинг ҳисобдан чиқарилиши (ушбу асосий восита объекти бўйича илгари қўшимча баҳоланган суммалар илгари қиймати пасайтирилган суммалардан ортиғи) акс эттирилган			бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
17	Резерв капиталини ҳисобга олувчи счётларда ҳисобга олинадиган номоддий активлар объектлари чиқиб кетишида қайта баҳолаш натижалари (сальдо)нинг ҳисобдан чиқарилиши (ушбу номоддий актив объекти бўйича илгари қўшимча баҳоланган суммалар илгари қиймати пасайтирилган суммалардан ортиғи) акс эттирилган	8510	9220	Номоддий активларни тугатиш далолатномаси, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
18	Таъсис ҳужжатлари ва амалдаги қонунчилик билан белгиланган тартибга мувофиқ резерв капиталига йўналтириладиган жорий йил бўйича тақсимланмаган фойданинг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган	8710	8520	Таъсис ҳужжатлари, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
19	Зарарларни ҳисобдан чиқариш ҳисобига резерв капитали камайтирилган	8520	8710	Акциядорлар умумий мажлисининг қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
20	Корхона тугатилишида турли дебиторлар қарзларини ҳисобдан чиқариш ҳисобига резерв капитали камайтирилган	8520	Турли дебиторларнинг счётлари	Тугатиш комиссиясининг қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
21	Корхона тугатилишида резерв капитали ҳисобидан таъсисчиларга даромад (дивиденд)лар ҳисобланган	8520	6610, 6620	Дивидендларни ҳисоблаш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
22	Иштирокчиларга дивидендлар тўлаш учун жорий йил бўйича фойда етишмаган тақдирда ушбу мақсадлар учун йўналтирилган резерв капитали суммалари акс эттирилган	8520	6610	Таъсисчилар қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
23	Асосий воситалар текинга олинган	0110-0190	8530	Текинга (бепул) бериш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
24	Номоддий активлар текинга олинган	0410-0490	8530	Текинга (бепул) бериш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
25	Узоқ муддатли қимматли қоғозлар текинга олинган	0610	8530	Текинга (бепул) бериш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
26	Ўрнатиладиган асбоб-ускуналар текинга олинган	0710, 0720	8530	Текинга (бепул) бериш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
27	Капитал қўйилмалар текинга олинган	0810-0890	8530	Текинга (бепул) бериш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
28	Товарлар текинга олинган	2910, 2990	8530	Текинга (бепул) бериш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
29	Корхона тугатилишида текинга олинган мол-мулк ҳисобидан иштирокчиларга даромад (дивиденд)лар ҳисобланган	8530	6610, 6620	Дивидендларни ҳисоблаш қайдномаси

Сотиб олинган хусусий акцияларни ҳисобга олувчи счётларнинг (8600) боғланиши

Сотиб олинган хусусий акцияларни ҳисобга олувчи счётлар кейинчалик қайта сотиш ёки бекор қилиш мақсадида сотиб олинган хусусий акцияларнинг ҳолати ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

8610 «Сотиб олинган хусусий акциялар — оддий»;

8620 «Сотиб олинган хусусий акциялар — имтиёзли».

Сотиб олинган хусусий акцияларни ҳисобга олувчи счётлар 8300 «Устав капиталини ҳисобга олувчи счётлар»-га нисбатан контрпассив счёт ҳисобланиб, акциядорлик жамиятларининг устав капитали миқдорини камайтиради ва балансда устав капитали умумий суммасидан чегириладиган сумма сифатида кўрсатилади.

Ушбу счётларнинг дебетида эмитент томонидан сотиб олинган оддий ва имтиёзли хусусий акцияларнинг қиймати ҳақиқий сотиб олиш баҳосида пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Масъулияти чекланган жамиятлар, ширкатлар ва бошқа мулк шаклларига эга корхоналар сотиб олинган хусусий акцияларни ҳисобга олувчи счётлар (8600)дан корхона томонидан бошқа қатнашувчиларга ёки учинчи шахсга бериш учун белгиланган тартибда сотиб олинган устав капиталидаги улушни ҳисобга олиш учун фойдаланади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Акциядорларга тегишли акциялар сотиб олиш баҳоси бўйича нақд пулга сотиб олинган	8610, 8620	5010	Таъсисчилар қарори, тўлов ҳужжатлари
2	Акциядорларга тегишли акцияларни сотиб олиш учун ҳисоб-китоб рақамидан сотиб олиш баҳоси бўйича пул ўтказилган	8610, 8620	5110	Таъсисчилар қарори, тўлов ҳужжатлари

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
3	Акциядорларга тегишли акцияларни сотиб олиш учун валюта ҳисоб-китоб рақамидан сотиб олиш баҳоси бўйича пул ўтказилган	8610, 8620	5210, 5220	Таъсисчилар қарори, тўлов ҳужжатлари
4	Акциядорларга тегишли акцияларни сотиб олиш учун махсус ҳисоб-китоб рақамидан сотиб олиш баҳоси бўйича пул ўтказилган	8610, 8620	5530	Таъсисчилар қарори, тўлов ҳужжатлари
5	Таъсисчилар чиқиб кетишида хусусий сотиб олинган акциялар акс эттирилган	8610, 8620	6620	Таъсисчилар қарори, тўлов ҳужжатлари
6	Хўжалик юритувчи субъект иштирокчисининг улуши сотиб олиш баҳосида сотиб олинган	8610, 8620	5110, 5210, 5220, 6620	Таъсисчилар қарори, тўлов ҳужжатлари
7	Сотиб олинган хусусий акцияларнинг сотиб олиш қийматидан юқори баҳода қайтадан сотилиши акс эттирилган:			Таъсисчилар қарори, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
	— сотиш қийматига	5010-5530	8610, 8620	
	— сотиб олиш қийматидан ортиқ фарқ суммасига	5010-5530	9590	
8	Иштирокчиларнинг устав капиталидаги сотиб олинган улушини сотиб олиш қийматидан паст баҳода қайтадан сотиш акс эттирилган:			Таъсисчилар қарори, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
	— сотиш қийматига	5010-5530	8610, 8620	
	— сотиб олиш қийматидан паст фарқ суммасига	9690	8610, 8620	
9	Номинал қийматидан паст баҳода сотиб олинган хусусий акцияларнинг бекор қилиниши акс эттирилган:			Таъсисчилар қарори, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	— сотиб олиш қийматига	8310, 8320	8610, 8620	
	— номинал қийматидан паст фарқ суммасига	8310, 8320	9590	
10	Номинал қийматидан юқори баҳода сотиб олинган хусусий акция (пай)ларнинг бекор қилиниши акс эттирилган:			Таъсисчилар қарори, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
	— номинал қийматига	8310, 8320	8610, 8620	
	— номинал қийматидан ортиқ фарқ суммасига	8410, 9690	8610, 8620	
11	Устав капиталининг миқдори камайтирилганда хусусий акция (улуш)ларни сотиб олиш бўйича амалдаги харажатлар билан уларнинг номинал қиймати ўртасидаги фарқ ҳисобдан чиқарилган:	8310, 8320	8610	Таъсисчиларнинг қарори, бекор қилиш далолатномаси
	— амалдаги харажатлар номинал қийматидан ортиқ бўлган тақдирда	9690	8610	
	— амалдаги харажатлар номинал қийматидан паст бўлган тақдирда	8610	9590	

Тақсимланмаган фойда (қопланмаган зарар)ни ҳисобга олувчи счётларнинг (8700) боғланиши

Тақсимланмаган фойда (қопланмаган зарар)ни ҳисобга олувчи счётлар корхонанинг бутун фаолият даври ва ҳисобот давридаги тақсимланмаган фойда ёки қопланмаган зарар суммасининг ҳолати ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

8710 «Ҳисобот даврининг тақсимланмаган фойдаси (қопланмаган зарари)»;

8720 «Жамғарилган фойда (қопланмаган зарар)».

8710 «Ҳисобот даврининг тақсимланмаган фойдаси (қопланмаган зарари)» счётида корхонанинг ҳисобот даврида фаолияти бўйича тақсимланмаган фойдаси (қопланмаган зарари) ҳисобга олинади.

Соф фойда суммаси ҳисобот даврининг охирида якуний ёзув билан 8710 «Ҳисобот даврининг тақсимланмаган фойдаси (қопланмаган зарари)» счётининг кредитига, зарар суммаси эса ушбу счётнинг дебетига 9910 «Якуний молиявий натижа» счёти билан боғланган ҳолда ҳисобдан чиқарилади.

Тақсимланмаган фойда суммаси дивидендлар тўлаш учун йўналтирилганда 8710 «Ҳисобот даврининг тақсимланмаган фойдаси (қопланмаган зарари)» счётининг дебетида ва 6610 «Тўланадиган дивидендлар» счётининг кредитида акс эттирилади.

Тақсимланмаган фойда суммасидан қонунчиликда белгиланган тартибда резерв капиталини шакллантириш учун фойдаланиш мумкин, бунда 8710 «Ҳисобот даврининг тақсимланмаган фойдаси (қопланмаган зарари)» счёти дебетланади ва 8520 «Резерв капитали (жамғармаси)» счёти кредитланади.

Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (3-сон БҲМС) «Молиявий натижалар тўғрисида ҳисобот» (Молия вазирлиги томонидан 1998 йил 25 августда 43-сон билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 1998 йил 27 августда 484-сон билан рўйхатдан ўтказилган) 17-бандига мувофиқ тақсимланмаган фойдадан олдинги даврда содир этилган муҳим хатоларни тузатишда ва ҳисоб сиёсатига ўзгартиришлар киритилганда фойдаланиш мумкин.

Ҳисобот давридаги тақсимланмаган фойдани тақсимлашдан кейин қолган сумма 8710 «Ҳисобот даврининг тақсимланмаган фойдаси (қопланмаган зарари)» счётидан 8720 «Жамғарилган фойда (қопланмаган зарар)» счётига ўтказилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ҳисобот даврининг соф фойдаси якуний айланмалар билан ҳисобдан чиқарилган	9910	8710	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
2	Ҳисобот даврининг соф зарари якуний айланмалар билан ҳисобдан чиқарилган	8710	9910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
3	Ҳисобот йилининг тақсимланмаган фойдаси корхона таъсисчиларига дивиденд (даромад)-ларни тўлаш учун йўналтирилган	8710	6610, 6620	Таъсисчиларнинг қарори, дивидендларни ҳисоблаш қайдномаси
4	Тақсимланмаган фойда резерв капиталини барпо этиш учун йўналтирилган:			Таъсисчиларнинг қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
	— ҳисобот йилининг фойдаси ҳисобидан	8710	8520	
	— жамланган фойда ҳисобидан	8720	8520	
5	Мол етказиб берувчиларга берилган бўнаклар харажатлар каби акс эттирилганда хатолар аниқланган тақдирда, тақсимланмаган фойда қолдиғи (сальдо) бўйича киритилган тузатишлар акс эттирилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
	— фойданинг оширилган суммасига	4310-4330	8710	
	— солиқнинг кам тўланган суммасига	4310-4330	6410	
6	Харидорлардан олинган бўнаклар даромадлар каби акс эттирилганда хатолар аниқланган тақдирда, тақсимланмаган фойда қолдиғи (сальдо) бўйича киритилган тузатишлар акс эттирилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
	— фойданинг камайтирилган суммасига	8720	6310-6390	
	— солиқнинг кўп тўланган суммасига	4410	6310-6390	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
7	Ҳисоб сиёсатига ўзгартиришлар киритилиши натижасида асосий воситалар бўйича амортизация кам ҳисобланганда ёки хатолар аниқланган тақдирда, тақсимланмаган фойда қолдиғи (сальдо) бўйича киритилган тузатишлар акс эттирилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
	— фойданинг камайтирилган суммасига	8720	0210-0299	
	— солиқнинг кўп тўланган суммасига	4410	0210-0299	
8	Ҳисоб сиёсатига ўзгартиришлар киритилиши натижасида асосий воситалар бўйича амортизация кўп ҳисобланганда ёки хатолар аниқланган тақдирда, тақсимланмаган фойда қолдиғи (сальдо) бўйича киритилган тузатишлар акс эттирилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
	— фойданинг оширилган суммасига	0210-0299	8720	
	— солиқнинг кам тўланган суммасига	0210-0299	6410	
9	Ҳисоб сиёсатига ўзгартиришлар киритилиши натижасида номоддий активлар бўйича амортизация кам ҳисобланганда ёки хатолар аниқланган тақдирда, тақсимланмаган фойда қолдиғи (сальдо) бўйича киритилган тузатишлар акс эттирилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
	— фойданинг камайтирилган суммасига	8720	0510-0590	
	— солиқнинг кўп тўланган суммасига	4410	0510-0590	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
10	Ҳисоб сиёсатига ўзгартиришлар киритилиши натижасида номоддий активлар бўйича амортизация кўп ҳисобланганда ёки хатолар аниқланган тақдирда, тақсимланмаган фойда қолдиғи (сальдо) бўйича киритилган тузатишлар акс эттирилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
	— фойданинг оширилган суммасига	0510-0590	8720	
	— солиқнинг кам тўланган суммасига	0510-0590	6410	
11	Сотилган маҳсулотнинг таннархини ортиқ суммада акс эттириш билан боғлиқ хатолар аниқланган тақдирда, тақсимланмаган фойда қолдиғи (сальдо) бўйича киритилган тузатишлар акс эттирилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
	— фойданинг оширилган суммасига	2810, 2910	8720	
	— солиқнинг кам тўланган суммасига	2810, 2910	6410	
12	Сотилган маҳсулотнинг таннархини кам суммада акс эттириш билан боғлиқ хатолар аниқланган тақдирда, тақсимланмаган фойда қолдиғи (сальдо) бўйича киритилган тузатишлар акс эттирилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
	— фойданинг камайтирилган суммасига	8720	2810, 2910	
	— солиқнинг кўп тўланган суммасига	4410	2810, 2910	
13	Ҳисобот йили бўйича тақсимланмаган фойда қолдиғи қуйидаги ҳолатларда жамланган фойдага киритилган:			Таъсисчиларнинг қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	— фойда олинган	8710	8720	
	— зарар кўрилган	8720	8710	
14	Устав капиталининг миқдори соф активларнинг миқдорига қадар етказилишида ҳисобот йили бўйича кўрилган зарарлар ҳисобдан чиқарилган	8310-8330	8710	Таъсисчиларнинг қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
15	Зарарларни ҳисобдан чиқариш ҳисобига резерв капитали камайтирилган	8520	8710	Акциядорлар умумий мажлисининг қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
16	Таъсисчиларнинг мақсадли бадаллари ҳисобига зарарлар қопланган	8890	8710	Таъсисчиларнинг қарори, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Мақсадли тушумларни ҳисобга олувчи счётларнинг (8800) боғланиши

Мақсадли тушумларни ҳисобга олувчи счётлар мақсадли молиялаштириш маблағларининг ҳолати ва ҳаракати, шунингдек аъзолик бадаллари ва мақсадли йўналиш бўйича тадбирларни амалга ошириш учун мўлжалланган бошқа қайтарилмайдиган маблағларнинг келиб тушиши ва сарфланиши тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

8810 «Грантлар»;

8820 «Субсидиялар»;

8830 «Аъзолик бадаллари»;

8840 «Мақсадли фойдаланиладиган солиқ имтиёзлари»;

8890 «Бошқа мақсадли тушумлар».

У ёки бу тадбирларни мақсадли молиялаштириш манбаси сифатида олинган мақсадли молиялаштириш маблағлари, пул маблағлари, капитал қўйилмалар, ўрнатиладиган асбоб-ускуналар, товар-моддий қийматликлар ва ҳоказоларни ҳисобга олиш счётлари билан боғланган ҳолда, мақсадли молиялаштиришни ҳисобга олиш счётларининг кредити бўйича акс эттирилади.

Мақсадли молиялаштириш маблағларидан фойдаланиш мақсадли тушумларни ҳисобга олувчи счётларнинг дебети бўйича ва материаллар, меҳнат ҳақи, ижтимоий тўловлар ва ҳоказоларни ҳисобга олиш счётларининг кредити бўйича акс эттирилади.

Шуни таъкидлаш жоизки, ушбу счётлар, шунингдек асосий устав (нотижорат) фаолияти доирасида мақсадли даромадлар (тушумлар)ни ва мақсадли харажатларни ҳисобга олиши лозим бўлган нодавлат нотижорат ташкилотлари (ННТ) томонидан ҳам қўлланилади. Ҳар қандай мақсадли тушумлар даромадлар ва харажатлар сметаси тузилишини талаб қилади, ҳисобот даври якунлангандан кейин эса смета ижроси тўғрисида ҳисобот тайёрланади.

Асосий устав (нотижорат) фаолияти доирасида вужудга келадиган харажатлар смета (бюджет) моддалари бўйича ҳисобга олинади. Ушбу моддаларнинг бандларини ташкилот мустақил равишда белгилайди, мақсадли тушумлардан фойдаланиш йўналишларини эса ўзининг донорлари, хайриячилари, грант берувчилари, аъзолари билан келишиши мумкин.

Биз «Ўзбекистон нодавлат нотижорат ташкилотларида солиққа тортиш ва бухгалтерия ҳисоби» деб номланган китоб муаллифларининг бажариладиган лойиҳалар кўп миқдорда бўлганида ва улар турли манбалар ҳисобига мураккаб молиялаштирилганда счётлар ишчи режасига мақсадли нотижорат дастурлар бўйича харажатларни ҳисобга олувчи счётлар, масалан, 2210 «Мақсадли молиялаштириш бўйича харажатлар»ни киритиш лозим деган таклифига қўшиламиз. Лойиҳалар (ёки босқичлар) бажарилиб борган сари ушбу счётларнинг қолдиқ (сальдо)лари молиялаштиришнинг тегишли манбаларига ўтказилиб борилади. Бошқа мақсадли тушумлар учун счётларнинг на-

мунавий режасида қўлланилмайдиган, яъни 8850, 8860, 8870, 8880 ва ҳоказолардан фойдаланиш мумкин.

Бажарилаётган лойиҳаларнинг сони кам бўлиб ва уларнинг ҳар бири молиялаштиришнинг аниқ белгиланган манбаи билан богланган тақдирда, нотижорат фаолият бўйича харажатларни бевосита молиялаштиришнинг тегишли манбаларига ҳисобдан чиқариш мумкин. Масалан:

— грант бўйича меҳнат ҳақи ҳисобланган:

Дебет 8810—8890 «Мақсадли тушумларни ҳисобга олувчи счётлар»

Кредит 6710 «Меҳнат ҳақи бўйича ходим билан ҳисоблашишлар»;

— материаллар сарф-харажат қилинган:

Дебет 8800 «Мақсадли тушумларни ҳисобга олувчи счётлар»

Кредит 1000 «Материалларни ҳисобга олувчи счётлар».

Лойиҳалар миқдори кўп бўлган тақдирда, харажатлар ҳисобини даставвал харажатларни ҳисобга олувчи счётларда олиб бориш мақсадга мувофиқдир. Масалан:

— меҳнат ҳақи ҳисобланган:

асосий ишчиларга:

Дебет 2210 «Мақсадли молиялаштириш бўйича харажатлар»;

маъмурий ходимларга:

Дебет 9420 «Маъмурий харажатлар»

Кредит 6710 «Меҳнат ҳақи бўйича ходим билан ҳисоблашишлар»;

— материаллар сарф-харажат қилинган:

асосий харажатларга:

Дебет 2210 «Мақсадли молиялаштириш бўйича харажатлар»;

маъмурий эҳтиёжлар учун:

Дебет 9420 «Маъмурий харажатлар»

Кредит 1000 «Материалларни ҳисобга олувчи счётлар».

Ҳар бир ҳисобот даврининг охирида ҳисобга олинган харажатлар қуйидаги ўтказмалар билан ҳисобдан чиқарилади:

Дебет 8800 «Мақсадли тушумларни ҳисобга олувчи счётлар»

Кредит 2210 «Мақсадли молиялаштириш бўйича харажатлар»

Кредит 9420 «Маъмурий харажатлар».

Нодавлат нотижорат ташкилотларида асосий воситалар бўйича амортизацияни ҳисобга олиш муаммоси мавжуд, чунки уларнинг қиймати узоқ муддат давомида молиялаштиришни камайтиришга киритилади.

Фараз қилайлик, мақсадли молиялаштириш бўйича қиймати 500 минг сўм бўлган компьютер олинган. Компьютердан фойдаланишнинг меъёрий муддати 5 йил.

Компьютер олинганда қуйидагича ўтказма берилади:

Дебет 0150 «Компьютер жиҳозлари ва ҳисоблаш техникаси» — 500 минг сўм.

Кредит 8800 «Мақсадли тушумларни ҳисобга олувчи счётлар» — 500 минг сўм.

Асосий воситалар бўйича эскириш ҳисоблашнинг икки усулини назарда тутиш мумкин.

1. Эскириш ҳисоблашни қуйидаги ўтказмалар билан қайд этиш:

Дебет 8800 «Мақсадли тушумларни ҳисобга олувчи счётлар» — 8,3 минг сўм.

Кредит 0250 «Компьютер жиҳозлари ва ҳисоблаш техникасининг эскириши» — 8,3 минг сўм.

2. Грант ёки мақсадли молиялаштиришнинг бошқа тури муддати чекланган тақдирда, асосий воситалар ва амортизация ажратмаларини счётларнинг ишчи режасига 8200 «ННТнинг асосий воситалар ва номоддий активлардаги жамғармаси» счётини киритиш мақсадга мувофиқдир. Масалан, лойиҳани ўзлаштириш муддати — икки йил. Ушбу вақт ичида 200 минг сўмлик эскириш жамғарилади ва мақсадли молиялаштириш счётидаги қолдиқ 300 минг сўмни ташкил этади. Мазкур сумма қуйидаги ёзув билан акс эттирилади:

Дебет 8800 «Мақсадли тушумларни ҳисобга олувчи счётлар» — 300 минг сўм.

Кредит 8200 «ННТнинг асосий воситалар ва номоддий активлардаги жамғармаси» — 300 минг сўм.

Кейинчалик эскириш ҳисобланганда қуйидаги ёзув берилади:

Дебет 8200 «ННТнинг асосий воситалар ва номоддий активлардаги жамғармаси» — 8,3 минг сўм.

Кредит 0250 «Компьютер жиҳозлари ва ҳисоблаш техникасининг эскириши» — 8,3 минг сўм.

Солиқ ва божхона имтиёзлари натижасида пайдо бўлган бўшаган суммаларни мақсадли вазифаларни ҳал этиш учун йўналтириш шарти билан берилган солиқ ва божхона имтиёзларининг бухгалтерия ҳисоби тақдим этилган солиқ ва божхона имтиёзларининг турлари бўйича 8840 «Мақсадли фойдаланиладиган солиқ имтиёзлари» счётида олиб борилади.

Солиқ ва божхона имтиёзларини ҳисоблашда уларни муфассал ҳисобга олиш учун хўжалик юритувчи субъектлар счётларининг ишчи режасига қуйидаги счётлар киритилади:

а) бюджетга бўнак тўловларини ҳисобга олувчи счётлар (4400) гуруҳида «Бюджетга солиқлар ва йиғимлар бўйича бўнак тўловлари — солиқ ва божхона имтиёзлари (турлари бўйича)»;

б) бюджетга тўловлар бўйича қарзни ҳисобга олувчи счётлар (6400) гуруҳида «Бюджетга тўловлар бўйича қарз — солиқ ва божхона имтиёзлари (турлари бўйича)»;

в) суғурта ва мақсадли давлат жамғармаларига тўловлар бўйича қарзни ҳисобга олувчи счётлар (6500) гуруҳида «Мақсадли давлат жамғармаларига тўловлар — солиқ имтиёзлари (турлари бўйича)»;

г) турли кредиторларга бўлган қарзларни ҳисобга олувчи счётлар (6900) гуруҳида «Импортда ҚҚС ва акциз бўйича солиқ имтиёзлари ҳисобланган (турлари бўйича)».

Солиқ имтиёзлари натижасида бўшаган маблағлар суммаси бюджетга тўловлар бўйича қарзни (турлари бўйича) ҳисобга олувчи счётларда дебетланади ва 8840 «Мақсадли фойдаланиладиган солиқ имтиёзлари» счётида кредитланади.

Солиқлардан озод қилиш натижасида вужудга келган суммалар берилган имтиёз муддати белгиланганда — имтиёз муддати тугагандан кейин, қолган ҳолатларда эса — ҳар йили 8840 «Мақсадли фойдаланиладиган солиқ имтиёзлари» счётининг дебетидан 8530 «Текинга олинган мулк» счётининг кредитига ҳисобдан чиқарилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ажратилган грантлар ва субсидиялар тўғрисида билдирги олинган	4890	8810-8890	Грантлар берилиши тўғрисида қарор
2	Ажратилган грантлар ва субсидиялар бўйича маблағлар ҳисоб-китоб счётига олинган	5110	4890	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
3	Ажратилган грантлар ва субсидиялар бўйича маблағлар валюта ҳисоб-китоб счётига олинган	5210-5220	4890	Банк валюта ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
4	Ажратилган грантлар ва субсидиялар бўйича маблағлар махсус ҳисоб-китоб счётига олинган	5530	4890	Банк махсус ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
5	Аъзолик бадаллари келиб тушган	5010-5530	8830	Банкдаги счётлардан кўчирмалар, кирим касса ордери
6	Тегишли тузилмаларнинг қарорига мувофиқ илгари олинган грантлар ва субсидиялар суммалари резерв капиталини оширишга киритилган	8810	8530	Устав капиталини ошириш тўғрисида қарор
7	Мақсадли фойдаланиш учун олинган асосий воситалар кирим қилинган	0110-0190	8810-8890	Мақсадли фойдаланишга бериш шартномаси, асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
8	Грант ёки бошқа мақсадли тушумлар бўйича олинган номоддий активлар балансга ҳисобга олинган	0410-0490	8810-8890	Грант ёки мақсадли фойдаланишга бериш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
9	Грант ёки бошқа мақсадли тушумлар бўйича олинган ўрнатиладиган асбоб-ускуна балансга ҳисобга олинган	0710-0720	8810-8890	Грант ёки мақсадли фойдаланишга бериш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
10	Грант ёки бошқа мақсадли тушумлар бўйича олинган капитал қўйилмалар балансга ҳисобга олинган	0810-0890	8810-8890	Грант ёки мақсадли фойдаланишга бериш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
11	Грант ёки бошқа мақсадли тушумлар бўйича олинган материаллар балансга ҳисобга олинган	1010-1090	8810-8890	Грант ёки мақсадли фойдаланишга бериш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
12	Грант ёки бошқа мақсадли тушумлар бўйича олинган ҳайвонлар балансга ҳисобга олинган	1110-1120	8810-8890	Грант ёки мақсадли фойдаланишга бериш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
13	1510 «Материалларни тайёрлаш ва харид қилиш» счётидан фойдаланилган ҳолда, грант ёки бошқа мақсадли тушумлар бўйича олинган материаллар балансга ҳисобга олинган	1510	8810-8890	Грант ёки мақсадли фойдаланишга бериш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
14	Грант ёки бошқа мақсадли тушумлар бўйича олинган товарлар балансга ҳисобга олинган	2910-2990	8810-8890	Грант ёки мақсадли фойдаланишга бериш шартномаси, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
15	Материалларни харид қилиш сметасига мувофиқ мақсадли молиялаштириш маблағларидан фойдаланилган:			Шартномалар, ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар
	— биринчи вариант	8810-8890	1010-1090	
	— иккинчи вариант	2210	1010-1090	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
16	Меҳнат ҳақи сметасига мувофиқ мақсадли молиялаштириш маблағларидан фойдаланилган:			Меҳнат ҳақи ҳисоб-китоби
	— биринчи вариант	8810-8890	6710	
	— иккинчи вариант	2210	6710	
17	Ягона ижтимоий тўловни ҳисоблаш сметасига мувофиқ мақсадли молиялаштириш маблағларидан фойдаланилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
	— биринчи вариант	8810-8890	6520	
	— иккинчи вариант	2210	6520	
18	Меҳнат сафари ва умумхўжалик харажатлари сметасига мувофиқ мақсадли молиялаштириш маблағларидан фойдаланилган:			Ҳисобварақ-фактуралар, юкхатлар, бўнак ҳисоботлари
	— биринчи вариант	8810-8890	4220, 4230	
	— иккинчи вариант	2200	4220, 4230	
19	Бюджетга солиқларни ҳисоблаш сметасига мувофиқ мақсадли молиялаштириш маблағларидан фойдаланилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
	— биринчи вариант	8810-8890	6410	
	— иккинчи вариант	2210	6410	
20	Мақсадли молиялаштириш юзасидан олинган асосий воситалар бўйича амортизация ҳисобланган:			Асосий воситалар бўйича амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
	— биринчи вариант	8810-8890	0210-0299	
	— иккинчи вариант	2210	0210-0290	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
21	Мақсадли молиялаштириш юзасидан олинган номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган:			Номоддий активлар бўйича амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
	— биринчи вариант	8810-8890	0510-0590	
	— иккинчи вариант	2210	0510-0590	
22	Мақсадли молиялаштириш бўйича харажатлар ҳисобдан чиқарилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
	— асосий харажатлар суммасига	8810-8890	2210	
	— маъмурий харажатлар суммасига	8810-8890	9420	
23	8200 «ННТнинг асосий воситалар ва номоддий активлардаги жамғармаси» счётидан фойдаланилган ҳолда, асосий воситалар бўйича эскириш ҳисобланган	8200	0210-0299	Асосий воситалар бўйича амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
24	8200 «ННТнинг асосий воситалар ва номоддий активлардаги жамғармаси» счётидан фойдаланилган ҳолда, номоддий активлар бўйича эскириш ҳисобланган	8200	0510-0590	Номоддий активлар бўйича амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
25	Товар-моддий захираларни импорт қилишда ва маҳсулотни сотишда ҚҚС ва акциз солиғидан озод қилиш натижасида вужудга келган маблағлар акс эттирилган	6410	8840	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
26	Солиқ ва божхона имтиёзлари берилиши муносабати билан вужудга келган маблағлар суммалари эвазига асосий воситаларни, номоддий активларни, товар-моддий қийматликларни харид қилиш, кредит ва қарзларни қоплаш,	8840	8530	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	асосий воситаларни қайта тиклаш (реконструкциялаш) ва замонавийлаштириш учун йўналтирилганда, имтиёзли муддат белгиланган тақдирда — имтиёзли муддатнинг энг кам даври ёки амалда фойдаланиш муддати ўтганда, имтиёзли муддат белгиланмаган тақдирда эса — ҳар йили ҳисобдан чиқарилган			
27	Солиқ ва божхона имтиёзлари берилиши муносабати билан вужудга келган маблағлар суммалари мол етказиб берувчилар ва пудратчилар олдидаги қарзни ҳисоб-китоб қилиш учун йўналтирилганда улар ҳисобдан чиқарилган	8840	6010	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
28	Солиқ ва божхона имтиёзлари берилиши муносабати билан вужудга келган маблағлар суммалари ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятлари олдидаги қарзни ҳисоб-китоб қилиш учун йўналтирилганда улар ҳисобдан чиқарилган	8840	6110, 6120	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
29	Солиқ ва божхона имтиёзлари берилиши муносабати билан вужудға келган маблағлар суммалари тезкор ижара бўйича қарзни сўндириш учун йўналтирилганда улар ҳисобдан чиқарилган	8840	6910	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
30	Солиқ ва божхона имтиёзлари берилиши муносабати билан вужудга келган маблағлар суммалари бошқа кредиторлар олдидаги қарзни сўндириш учун йўналтирилганда улар ҳисобдан чиқарилган	8840	6990	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
31	Солиқ ва божхона имтиёзлари берилиши муносабати билан вужудга келган маблағлар суммалари меҳнат ҳақини ҳисоблаш учун йўналтирилганда улар ҳисобдан чиқарилган	8840	6710	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси, ҳисоб-китоб-тўлов қайдномаси
32	Солиқ ва божхона имтиёзлари берилиши муносабати билан вужудга келган маблағлар суммалари ягона ижтимоий тўловни ҳисоблаш учун йўналтирилганда улар ҳисобдан чнқарилган	8840	6520	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
33	Бошқа мақсадли тушумлар келиб тушган	5010-5530	8890	Кирим касса ордери, банкдаги ҳисоб-китоб счётларидан кўчирма
34	Бошқа мақсадли тушумлар сарф-харажат қилинган	8890	1000 6710 6520 ва б.	Юкхатлар, қайдномалар

Келгуси харажатлар ва тўловлар резервларини ҳисобга олувчи счётларнинг (8910) боғланиши

8910 «Келгуси харажатлар ва тўловлар резервлари» счёти харажатлар ва тўловларни харажатларга бир маромда олиб бориш мақсадида белгиланган тартибда резерв қилинган суммаларнинг ҳолати ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Хусусан, ушбу счётда қуйидаги суммалар акс эттирилиши мумкин:

— асосий воситаларни таъмирлаш учун;

— корхона ходимларига меҳнат таътили ҳақини (жумладан, ижтимоий суғурта тўловлари ва таъминлаш) тўлаш учун;

— ишлаб чиқариш мавсумий тавсифга эга бўлиши муносабати билан тайёргарлик кўриш бўйича ишлаб чиқариш харажатлари учун;

— кафолатли таъмирлаш ва кафолатли хизмат кўрсатиш ва ҳоказолар учун.

Харажатларга қўшиладиган суммаларни резервлаш қонун ҳужжатлари, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 5 февралдаги 54-сон қарори билан тасдиқланган Маҳсулот (ишлар, хизматлар)ни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатларининг таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисидаги низом билан тартибга солинади.

Резервларни ҳисоблаш операциялари 8910 «Келгуси харажатлар ва тўловлар резервлари» счётининг кредитида ва харажатларни ҳисобга олувчи счётларнинг дебетида акс эттирилади.

Резерв қилинган суммалар ҳисобидан амалга оширилган ҳақиқий харажатлар ва тўловлар суммаси захиралар миқдорини камайтириб, 8910 «Келгуси харажатлар ва тўловлар резервлари» счётининг дебетида харажатларни ҳисобга олувчи счётлар билан богланган ҳолда ҳисобдан чиқарилади.

У ёки бу резервнинг ташкил қилиниши ва маблағларнинг фойдаланиши вақти-вақти билан (йилнинг охирида албатта) сметалар, ҳисоблар ва бошқаларга асосан текширилиб турилади ҳамда зарурият туғилганда тўғриланиб турилади. Йил охирида резервнинг ишлатилмаган суммалари ҳисобот йилининг фойдасига қўшилади:

Дебет 8910 «Келгуси харажатлар ва тўловлар резервлари»

Кредит 9390 «Бошқа операцион харажатлар».

Корхона ҳисоб сиёсатида резервларни ташкил этиш назарда тутилган тақдирда улар ташкил этилиши мумкин. Резерв суммаси фойда солиги бўйича солиққа тортиш базасини оширади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Келгуси харажатлар ва тўловлар бўйича резервлар ташкил этилганлигида асосий ишлаб чиқариш харажатлари бўйича счётларда акс эттирилган; шунингдек резервларни қўшимча ҳисоблаш ёки ҳисобланган резервни тузатиш амалга оширилган	2010	8910	Резервларни ташкил этиш тўғрисида қарор, резервнинг ҳисоб-китоби
2	Келгуси харажатлар ва тўловлар бўйича резервлар ташкил этилганлигида ёрдамчи ишлаб чиқариш харажатлари бўйича счётларда акс эттирилган; шунингдек резервларни қўшимча ҳисоблаш ёки ҳисобланган резервни тузатиш амалга оширилган	2310	8910	Резервларни ташкил этиш тўғрисида қарор, резервнинг ҳисоб-китоби
3	Келгуси харажатлар ва тўловлар бўйича резервлар ташкил этилганлигида умумишлаб чиқариш харажатлари бўйича счётларда акс эттирилган; шунингдек резервларни қўшимча ҳисоблаш ёки ҳисобланган резервни тузатиш амалга оширилган	2510	8910	Резервларни ташкил этиш тўғрисида қарор, резервнинг ҳисоб-китоби
4	Келгуси харажатлар ва тўловлар бўйича резервлар ташкил этилганлигида сотиш харажатлари бўйича счётларда акс эттирилган; шунингдек резервларни қўшимча ҳисоблаш ёки ҳисобланган резервни тузатиш амалга оширилган	9410	8910	Резервларни ташкил этиш тўғрисида қарор, резервнинг ҳисоб-китоби
5	Келгуси харажатлар ва тўловлар бўйича резервлар ташкил этилганлигида маъмурий харажатлар бўйича счётларда акс эттирилган; шунингдек резервларни қўшимча ҳисоблаш ёки ҳисобланган резервни тузатиш амалга оширилган	9420	8910	Резервларни ташкил этиш тўғрисида қарор, резервнинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
6	Юқорида қайд этилганларнинг ўзи, бироқ келгуси давр харажатлари бўйича (саноатнинг мавсумий тавсифга эга соҳаларида)	3110-3190	8910	Резервларни ташкил этиш тўғрисида қарор, резервнинг ҳисоб-китоби
7	Илгари келгуси харажатлар таркибида резервланган эскириш суммаси акс эттирилган (саноатнинг мавсумий тавсифга эга соҳаларида, асосий воситалар ва прокат буюмларини таъмирлаш)	8910	0210-0299	Эскиришнинг ҳисоб-китоби
8	Келгуси харажатлар ва тўловлар бўйича илгари ташкил этилган резервлар ҳисобидан материаллар харажатларга ҳисобдан чиқарилган	8910	1010-1090	Юкхат, талабнома
9	Келгуси харажатлар ва тўловлар бўйича резервлар ҳисобидан амалга ошириладиган харажатларга ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар сарф-харажат қилинган	8910	2110	Юкхат, талабнома
10	Корхона цехлари томонидан таъмирланган асосий воситалар ва амалга оширилган бошқа ишлар қиймати, шунингдек ёрдамчи ва хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришлар ҳамда хўжаликларда илгари ташкил этилган резервлар ҳисобига амалга оширилган хизматлар ва ишлар қиймати акс эттирилган	8910	2310, 2510, 2710	Бажарилган ишлар далолатномаси, маълумотнома, билдирги
11	Илгари резервланган суммалар бўйича ҳисоб-китоб счёти ёки валюта счётидан харажатлар тўланган	8910	5110, 5210-5220	Банкдаги ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
12	Келгуси харажатлар ва тўловлар бўйича резервлар ҳисобидан харажатларни амалга оширишда турли корхоналар томонидан кўрсатилган хизматлар қиймати акс эттирилган	8910	6990	Бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисобварақ-фактура
13	Келгуси харажатлар бўйича ҳисобланган резервларнинг ишлатилмаган суммаси корхона даромадига киритилган	8910	9390	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

V ҚИСМ. МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАРНИНГ ШАКЛЛАНИШИ ВА ФОЙДАЛАНИЛИШИ

IX БЎЛИМ. ДАРОМАДЛАР ВА ХАРАЖАТЛАР

IX бўлимнинг счётлари корхона фаолиятининг ҳисобот давридаги даромадлари ва харажатлари, молиявий натижаларнинг шаклланиши ва фойдаланилиши тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Молиявий ҳисоботни тайёрлаш ва тақдим этиш учун концептуал асосга (Молия вазирлиги томонидан 1998 йил 26 июлда 17—07/86-сон билан тасдиқланган, ЎзР АВ томонидан 1998 йил 14 августда 475-сон билан рўйхатдан ўтказилган) мувофиқ:

даромадлар — ҳисобот даврида активларнинг кўпайиши ёхуд мажбуриятларнинг камайиши;

харажатлар — ҳисобот даврида активларнинг камайиши ёхуд мажбуриятларнинг кўпайиши.

Шуни таъкидлаш жоизки, даромадлар ва харажатлар улар келиб тушиши ёки вужудга келиши даврида (пул маблағлари олинганлиги ёки тўланганлиги асосида эмас) бухгалтерия ҳисобида тан олиниши ва молиявий ҳисоботларда акс эттирилиши лозим.

Бухгалтерия ҳисобида даромадлар ва харажатларни акс эттиришда, шунингдек ҳисобот даврида даромадлар ва харажатлар мутаносиблиги тамойилига риоя қилиш лозим.

Ҳисобот даврида даромадлар ва харажатларнинг мутаносиблиги — бу ушбу даврда фақат айнан шу ҳисобот даврида олинган даромадлар билан боглиқ харажатлар акс эттирилганлигини билдиради. Агар даромадлар ва харажатларнинг алоҳида турлари орасида бевосита боғланишни аниқлаш имконияти мураккаб бўлган тақдирда, харажатлар қандайдир тақсимлаш тизимига мувофиқ бир неча ҳисобот даври бўйича тақсимланади. Бу, масалан, бир неча йилларга тақсимланадиган амортизацияланадиган харажатларга тааллуқлидир.

Даромадлар ва харажатларни ҳисобга олиш, молиявий натижаларнинг шаклланиши ва ишлатилиш тартиби ЎзР ВМнинг 1999 йил 5 февралдаги 54-сон қарори билан тасдиқланган Маҳсулот (ишлар, хизматлар)ни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатларининг таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисидаги низом ва Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандартлари билан тартибга солинади.

Асосий (операцион) фаолиятнинг даромадларини ҳисобга олувчи счётларнинг (9000) боғланиши

Асосий (операцион) фаолиятнинг даромадларини ҳисобга олувчи счётлар тайёр маҳсулот, товар, бажарилган иш ва кўрсатилган хизматларни сотишдан олинган даромадлар, шунингдек сотилган товарларнинг қайтарилиши, сотувга оид ва баҳолардан чегирмалар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

9010 «Тайёр маҳсулотларни сотишдан даромадлар»;

9020 «Товарларни сотишдан даромадлар»;

9030 «Ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатишдан даромадлар»;

9040 «Сотилган товарнинг қайтиши»;

9050 «Харидорлар ва буюртмачиларга берилган чегирмалар».

9010 «Тайёр маҳсулотларни сотишдан даромадлар», 9020 «Товарларни сотишдан даромадлар», 9030 «Ишлар

нинг кредитида ёзув амалга оширилади. Қайтарилган маҳсулотлар ва товарларнинг таннархи ТМҚларни ҳисобга олувчи тегишли счётларнинг дебетида ҳамда сотилган маҳсулотлар ва товарларнинг таннархини ҳисобга олувчи тегишли счётларнинг кредитида акс эттирилади.

9050 «Харидорлар ва буюртмачиларга берилган чегирмалар» счёти шартнома шартларига мувофиқ берилган сотув чегирмалари, шунингдек сотилган маҳсулот (товар, иш, хизмат)ларда аниқланган яроқсизликлар ва ҳоказолар натижасида берилган нарх чегирмаларини ҳисобга олиш учун мўлжалланган. Ушбу счёт асосий (операцион) фаолиятнинг даромадларини ҳисобга олувчи счётлар (9000) гуруҳига контрпассив счёт ҳисобланади ва унинг дебет айланмаси маҳсулотлар ва товарларни сотишдан, иш бажаришдан ва хизмат кўрсатишдан даромадларни камайтиради. Мазкур счётнинг дебетида сотув ва нархлардан берилган чегирмаларнинг суммаси тегишли олинадиган счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ортиб жўнатилган тайёр маҳсулот бўйича харидорларга ҳисоб-китоб ҳужжатлари тақдим этилган сумма акс эттирилган	4010	9010	Юкхат, товар-транспорт юкхати, ҳисоб-варақ-фактура
2	Ортиб жўнатилган товарлар бўйича харидорларга ҳисоб-китоб ҳужжатлари тақдим этилган сумма акс эттирилган	4010	9020	Юкхат, товар-транспорт юкхати, ҳисоб-варақ-фактура
3	Кўрсатилган хизматлар, бажарилган ишлар бўйича харидорларга ҳисоб-китоб ҳужжатлари тақдим этилган сумма акс эттирилган	4010	9030	Юкхат, товар-транспорт юкхати, ҳисоб-варақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
4	Ортиб жўнатилган тайёр маҳсулот бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига ҳисоб-китоб ҳужжатлари тақдим этилган сумма акс эттирилган	4110, 4120	9010	Юкхат, товар-транспорт юкхати, ҳисоб-варақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
5	Ортиб жўнатилган товарлар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига ҳисоб-китоб ҳужжатлари тақдим этилган сумма акс эттирилган	4110, 4120	9020	Юкхат, товар-транспорт юкхати, ҳисоб-варақ-фактура
6	Кўрсатилган хизматлар, бажарилган ишлар бўйича ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига ҳисоб-китоб ҳужжатлари тақдим этилган сумма акс эттирилган	4110, 4120	9030	Юкхат, товар-транспорт юкхати, ҳисоб-варақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
7	Тайёр маҳсулот, товар ва хизматлар нақд пулга сотилган	5010	9010, 9020, 9030	Кирим касса ордери, касса аппаратининг кўрсаткичлари
8	Маҳсулот, ишлар ва хизматлар сотилганлиги ҳисоб-китоб счётида акс эттирилган (4010 счётидан фойдаланилмаган ҳолда)	5110, 5210, 5220	9010, 9020, 9030	Юкхат, банкнинг ҳисоб-китоб ва валюта ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
9	Тайёр маҳсулот, товарлар, ишлар ва хизматлар узоқ муддатли инвестициялар тартибида бошқа корхоналарга сотилган (харид қилинган қимматли қоғозлар қийматини қоплаш учун)	0610	9010, 9020, 9030	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, юкхат
10	Тайёр маҳсулот, товарлар, ишлар ва хизматлар қисқа муддатли молиявий қўйилмалар тартибида бошқа корхоналарга сотилган (жумладан, харид қилинган қимматли қоғозлар)	5810	9010, 9020, 9030	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, юкхат
11	Тайёр маҳсулот, товарлар, ишлар ва хизматлар корхона ходимларига кредитга сотилган	4710	9010, 9020, 9030	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, юкхат
12	Ўз капитал қурилишига берилган маҳсулот, ишлар ва хизматларнинг қиймати тушум каби акс эттирилган	0810-0890	9010, 9020, 9030	Бериш учун юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
13	Асосий ва ёрдамчи ишлаб чиқариш цехлари томонидан хизмат кўрсатувчи хўжаликлар ва ишлаб чиқаришларга берилган маҳсулот, ишлар ва хизматларнинг қиймати тушум каби акс эттирилган	2310, 2710	9010, 9020, 9030	Бериш учун юкхат (ички кўчиш)
14	Умумишлаб чиқариш ва умумхўжалик тавсифга эга турли хизматларнинг қиймати тушум каби акс эттирилган	2510, 9410-9420	9030	Юкхат
15	Қайта ҳисоб-китоблар бўйича жорий йилда харидорлардан келиб тушган суммалар акс эттирилган	5110, 5210-5220	9010, 4010, 6410	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар, ўзаро ҳисоб-китоблар бўйича солиштирма далолатнома
16	Харидорлардан олинган бўнаклар ҳамда харидорлар (буюртмачилар)га маҳсулот ва ишлар тўлиқ тайёр бўлганда улар қисман тайёрлигида олинган тўлов ўзаро ҳисоб-китоб қилишда акс эттирилган	6310	9010, 9030	Юкхат, ҳисоб-варақ-фактура, бажарилган ишлар далолатномаси
17	Маҳсулот, ишлар ва хизматлар (жумладан, махсус кийим-бош) корхонанинг ўз ходимларига меҳнат ҳақи ҳисобидан сотилган	6710	9010-9030	Юкхат
18	Тайёр маҳсулот (ишлар, хизматлар) билан дивидендлар тўланиши акс эттирилган	6610, 6620	9010, 9020, 9030	Юкхат, бажарилган ишлар далолатномаси
19	Воситачилик, консигнация операциялари бўйича мижозлардан олиниши лозим бўлган комиссия ҳақи суммаси акс эттирилган	4890	9010	Юкхат, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
20	Ҳисобот даври келганда, ушбу даврга тааллуқли кечиктирилган даромадлар (бўнак тариқасида тўланган хизмат ва ҳ.к.) суммалари сотиш ҳажмига киритилган	6230	9010, 9020, 9030	Бажарилган ишлар далолатномаси
21	Товарлар кредитга сотилганда уларнинг қайтиши акс эттирилган	9040	4010, 4110, 5110	Сотилган товарларни топшириш далолатномаси
22	Харидорларга сотишдан ва нархдан чегирмалар тақдим этилган	9050	4010, 4110	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
23	Ҳисобот даврининг охирида 9040 «Сотилган товарларнинг қайтиши» счётининг ёпилиши	9010, 9020, 9030	9040	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
24	Ҳисобот даврининг охирида 9050 «Харидорларга берилган бўнаклар» счётининг ёпилиши	9010, 9020, 9030	9050	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
25	Ҳисобот ойининг охирида 9010 «Тайёр маҳсулотларни сотишдан даромадлар» счётининг ёпилиши	9010	9910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
26	Ҳисобот ойининг охирида 9020 «Товарларни сотишдан даромадлар» счётининг ёпилиши	9020	9910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
27	Ҳисобот ойининг охирида 9030 «Ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатишдан даромадлар» счётининг ёпилиши	9030	9910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Сотилган маҳсулот (товар, иш, хизмат)ларнинг таннархини ҳисобга олувчи счётларнинг (9100) боғланиши

Сотилган маҳсулот (товар, иш, хизмат)ларнинг таннархини ҳисобга олувчи счётлар сотилган тайёр маҳсу-

лотлар, товарлар, бажарилган ишлар, кўрсатилган хизматларнинг таннархи тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

9110 «Сотилган тайёр маҳсулотларнинг таннархи»;

9120 «Сотилган товарларнинг таннархи»;

9130 «Бажарилган иш ва кўрсатилган хизматларнинг таннархи»;

9140 «Даврий ҳисобда ТМЗ сотиб олиш/харид қилиш»;

9150 «Даврий ҳисобда ТМЗ бўйича тузатишлар».

Тайёр маҳсулотлар, товарлар, ишлар, хизматлар сотилганда, сотилган тайёр маҳсулотлар, товарлар, ишлар, хизматларнинг таннархи 9110 «Сотилган тайёр маҳсулотларнинг таннархи», 9120 «Сотилган товарларнинг таннархи», 9130 «Бажарилган иш ва кўрсатилган хизматларнинг таннархи» счётларининг дебетида харажатлар, тайёр маҳсулотлар (2800), товарлар (2900)ни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Ҳисобот даврининг охирида 9110–9130 счётлари 9910 «Якуний молиявий натижа» счёти билан ёпилади.

Сотилган маҳсулот (товар, иш, хизмат)ларнинг таннархини ҳисобга олувчи счётлар (9100)дан амалда фойдаланиш корхонада қўлланиладиган товар-моддий захираларнинг узлуксиз ёки даврий ҳисоб усулига боғлиқ.

Товар-моддий захираларни узлуксиз ҳисобга олиш усули қўлланилганда ҳар бир маҳсулот ёки товарнинг таннархи унинг ишлаб чиқариш жараёнидаги ҳаракатига қараб харажатларни ҳисобга олувчи счётларда тўпланади.

Товар-моддий захираларни даврий ҳисобга олиш усулидан фойдаланилганда ҳар бир маҳсулот (товар)нинг таннархи ҳисобот даври давомида вақтинчалик 9140 «Даврий ҳисобда ТМЗ сотиб олиш/харид қилиш» счётида йиғилади, бироқ сотилган маҳсулотлар, товарларнинг ҳақиқий таннархини фақат ТМЗни инвентарлаш ўтказилгандан сўнг аниқлаш мумкин. 9150 «Даврий ҳисобда ТМЗ бўйича тузатишлар» счёти — ҳисобот даврининг охирида инвентарлаш натижасида ТМЗ мавжудлигини акс эттириш учун фойдаланиладиган вақтинчалик счётдир. Қайд этилган счётнинг дебети бўйича ТМЗнинг камайиши, креди-

ти бўйича ТМЗнинг ўсиши ТМЗни ҳисобга олувчи счётлар (1000–2900) билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

9150 «Даврий ҳисобда ТМЗ бўйича тузатишлар» счётининг қолдиғи 9910 «Якуний молиявий натижа» счётига ўтказилиши орқали ёпилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ортиб жўнатилган тайёр маҳсулот таннархи акс эттирилган	9110	2810	Ҳисобварақ-фактура, таннархнинг ҳисоб-китоби
2	Ҳайвонларнинг четга ёки айрим ички бўлинмаларга чиқиб кетиши акс эттирилган	9110	1110	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
3	Четга ортиб жўнатилган ўзида ишлаб чиқарилган ярим тайёр маҳсулотлар ҳисобдан чиқарилган	9110	2110	Юкхат
4	Тайёр маҳсулот узоқ муддатли инвестициялар тартибида бошқа корхоналарга берилган (сотиб олинган қимматли қоғозлар қиймати қопланган)	9110 (0610	2810 9010)	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, юкхат
5	Тайёр маҳсулот қисқа муддатли молиявий қўйилмалар тартибида бошқа корхоналарга берилган (жумладан, сотиб олинган қимматли қоғозлар)	9110 (5810	2810 9010)	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, юкхат
6	Бошқа корхоналарга, мактабларга, ўқув муассасаларига ва ҳоказоларга ҚҚС, акциз суммасига текинга берилган маҳсулот қиймати акс эттирилган	9110 (9430 9430	2810 9110) 6410	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, юкхат
7	Товарлар бошқа корхоналарга узоқ муддатли молиявий инвестициялар тартибида берилган (сотиб олинган қимматли қоғозлар қиймати қопланган)	9120 (0610-0690	2910 9020)	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
8	Товарлар бошқа корхоналарга қисқа муддатли молиявий қўйилмалар тартибида берилган (улардан сотиб олинган қимматли қоғозлар қиймати қопланган)	9120 (5810	2910 9020)	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
9	Ой якунлангандан кейин 9110 «Сотилган тайёр маҳсулотларнинг таннархи» счётининг ёпилиши	9910	9110	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
10	Ой якунлангандан кейин 9120 «Сотилган товарларнинг таннархи» счётининг ёпилиши	9910	9120	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
11	Ой якунлангандан кейин 9130 «Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматларнинг таннархи» счётининг ёпилиши	9910	9130	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
12	Асосий, ёрдамчи ишлаб чиқаришларнинг ва хизмат кўрсатувчи хўжаликларнинг турли хизматлари сотилган (2810 «Омбордаги тайёр маҳсулотлар» счётидан фойдаланмасдан ҳисобга олинган ҳолда)	9130	2010, 2310, 2710	Бажарилган ишлар далолатномаси, юкхат
13	Кўрсатилган хизматларнинг таннархи ҳисобдан чиқарилган	9130	2010	Бажарилган ишлар далолатномаси, юкхат
14	Ишларнинг бажарилган босқичлари бўйича харажатлар ҳисобдан чиқарилган	9130	2010	Бажарилган ишлар далолатномаси
15	Товар-моддий захиралар ТМЗларни даврий ҳисобга олиш усули бўйича нақд пулга сотиб олинган	9140	5010	Чиқим касса ордери, ҳисоб-варақ-фактура, юкхат
16	Товар-моддий захиралар ТМЗларни даврий ҳисобга олиш усули бўйича мол етказиб берувчилар ва пудратчилардан сотиб олинган	9140	6010	Ҳисобварақ-фактура, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
17	Товар-моддий захиралар ТМЗларни даврий ҳисобга олиш усули бўйича ҳисобдор шахслар орқали мол етказиб берувчилар ва пудратчилардан сотиб олинган	9140	4220, 4230	Бўнак ҳисоботи, ҳисобварақ-фактура, юкхат
18	Бошқа кредиторлардан товар-моддий захиралар сотиб олиш бўйича харажатлар, етказиб бериш бўйича харажатлар ТМЗларни даврий ҳисобга олиш усули орқали ҳисобга олинган	9140	6990	Ҳисобварақ-фактура, юкхат
19	Материалларни ўз кучи билан олиб келиш бўйича харажатлар ҳисобга олинган	9140	2310	Бажарилган ишлар далолатномаси
20	Материалларни ортиб туширувчи ишчиларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	9140	6710	Меҳнат ҳақини ҳисоблаш қайдномаси
21	Ортиб туширувчи ишчиларнинг меҳнат ҳақидан ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	9140	6520	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
22	Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларидан товар-моддий қийматликлар кирим қилинган	9140	6110, 6120	Юкхат
23	Ҳисобот даврининг охирида асосий моддий захираларни инвентарлаш натижаларига кўра, ТМЗларнинг счётлари бўйича қолдиқлар тузатилиши амалга оширилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
	— захираларнинг кўпайиши	1010-1090	9150	
	— захираларнинг камайиши	9150	1010-1090	
24	Ҳисобот даврининг охирида инвентарлаш натижаларига кўра, якунланмаган ишлаб чиқариш			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	қолдиқлари тузатилиши амалга оширилган:			
	— кўпайиши	2010	9150	
	— камайиши	9150	2010	
25	Ҳисобот даврининг охирида инвентарлаш натижаларига кўра, тайёр маҳсулот қолдиқлари тузатилиши амалга оширилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
	— кўпайиши	2810	9150	
	— камайиши	9150	2810	
26	Ҳисобот даврининг охирида инвентарлаш натижаларига кўра, товарлар қолдиқлари тузатилиши амалга оширилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
	— кўпайиши	2910-2990	9150	
	— камайиши	9150	2910-2990	
27	Ҳисобот даврининг охирида 9140 «Даврий ҳисобда ТМЗ сотиб олиш/харид қилиш» счётининг ёпилиши	9910	9140	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
28	Ҳисобот даврининг охирида 9150 «Даврий ҳисобда ТМЗ бўйича тузатишлар» счётининг ёпилиши	9910 (9150	9150 9910)	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Асосий воситалар ва бошқа активларнинг чиқиб кетишини ҳисобга олувчи счётларнинг (9200) боғланиши

Асосий воситалар ва бошқа активларнинг чиқиб кетишини ҳисобга олувчи счётлар корхонага тегишли асосий воситалар ва бошқа активларнинг чиқиб кетиши (тугатиш, сотиш, текинга бериш, улуш сифатида устав капиталига бериш, молиявий ижара шартномаси бўйича бе-

риш, аниқланган камомад ёки йўқотиш) тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

9210 «Асосий воситаларнинг чиқиб кетиши»;

9220 «Бошқа активларнинг чиқиб кетиши».

Мазкур счётларнинг дебети бўйича чиқиб кетган асосий восита объектларининг ва бошқа активларнинг бошланғич ёки баланс қиймати, шунингдек уларнинг чиқиб кетиши билан боғлиқ бўлган харажатлар акс эттирилади.

Ушбу счётларнинг кредити бўйича асосий воситалар объектларини ва бошқа активларни сотишдан олинган тушумлар ва ҳисобдан чиқариш натижасида сотиш ва фойдаланиш мумкин бўлган баҳода келиб тушган материалларнинг қиймати, шунингдек чиқиб кетган асосий воситалар объектлари, номоддий активлар бўйича чиқиб кетиш вақтида ҳисобланган эскириш суммалари олинадиган счётлар ва пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланиб ҳисобдан чиқарилади.

9210 «Асосий воситаларнинг чиқиб кетиши» счёти ва 9220 «Бошқа активларнинг чиқиб кетиши» счёти дебети бўйича вужудга келган фарқ (чиқиб кетишдан зарар) 9430 «Бошқа операцион харажатлар» счётига, ушбу счётлар бўйича кредит қолдиғи (чиқиб кетишдан фойда) — 9310 «Асосий воситаларнинг чиқиб кетишидан фойда» счётига ёки 9320 «Бошқа активларнинг чиқиб кетишидан фойда» счёти кредитига ҳисобдан чиқарилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Чиқиб кетган асосий воситалар объектларининг бошланғич қиймати акс эттирилган (тугатиш, сотиш, айирбошлаш, устав капиталига бериш, текинга бериш, камомадлар ва йўқотишлар, иштирокчининг таъсисчилар таркибидан чиқиши)	9210	0110-0190	Асосий воситаларнинг чиқиб кетиш далолатномаси
2	Асосий воситаларнинг бошлангич қиймати лизингга берувчининг балансидан ҳисобдан чиқарилган (молиявий ижара бўйича)	9210	0110-0190	Асосий воситаларнинг чиқиб кетиш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
3	Улушли иштирок этиш ҳисобидан асбоб-ускуна бошқа корхонага берилган	9210	0110-0190	Асосий воситаларнинг чиқиб кетиш далолатномаси
4	Чиқиб кетган асосий воситалар бўйича эскириш акс эттирилган	0210-0299	9210	Чиқиб кетиш далолатномаси, эскиришни ҳисоблаш қайдномаси
5	Ёрдамчи ишлаб чиқаришларнинг асосий воситалар чиқиб кетиши билан боғлиқ хизматлари ва харажатлари ҳисобдан чиқарилган	9210	2310	Бажарилган ишлар далолатномаси, юкхат, талабнома
6	Асосий воситалар чиқиб кетиши бўйича операцияларда иштирок этган ишчиларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	9210	6710	Иш вақтини, ишлаб чиқарилган маҳсулотларни ҳисобга олиш табели
7	Асосий воситалар чиқиб кетиши бўйича операцияларда иштирок этган ишчиларга меҳнат ҳақи суммалари бўйича ижтимоий суғурта ва таъминот бўйича ажратмалар амалга оширилган	9210	6520	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
8	Асосий воситалар чиқиб кетишида кўрсатган хизматлари учун бошқа корхоналар олдидаги қарз акс эттирилган	9210	6990	Бажарилган ишлар далолатномаси, ҳисоб-варақ-фактура
9	Асосий воситалар объектларини молиявий ижарага беришда вужудга келган келгуси давр даромадлари ҳисобдан чиқарилган (ижарага берувчининг келгуси даромади)	9210	6230, 7230	Асосий воситаларни қабул қилиш-топшириш далолатномаси
10	Фойдаланишда бўлган асосий воситалар объектлари молиявий ижаранинг тўлиқ муддатига ижара тўловлари суммасининг келиб тушиши акс эттирилган (ижарага берувчида)	0920	9210	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
11	Асосий воситалар чиқиб кетишидан қолган материаллар кирим қилинган (эҳтимолий фойдаланиш баҳоси бўйича)	1090	9210	Асосий воситаларни тугатиш далолатномаси
12	Асосий воситалар тугатилишидан қолган ҳамда улардан инвентарь ва хўжалик жиҳозлари каби фойдаланиш мумкин бўлган моддий қийматликлар кирим қилинган	1080	9210	Юкхат (кирим ордери)
13	Асосий воситалар чиқиб кетишидан нақд пул кўринишидаги тушум акс эттирилган	5010	9210	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирма
14	Асосий воситалар чиқиб кетишидан банкка келиб тушган тушум акс эттирилган (нақд пулсиз ҳисоб-китоблар)	5110	9210	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирма
15	Сотилган асосий воситалар учун харидорларнинг қарзи акс эттирилган	4010, 4890	9210	Юкхат, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
16	Асосий воситалар чиқиб кетиши операциялари бўйича илгари олинган бўнаклар ўзаро ҳисоб-китоб қилинганлиги акс эттирилган	6310	9210	Юкхат, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
17	Асосий воситалар корхона бўлинмаларига сотилганлигидан олинган даромад акс эттирилган	4110	9210	Шартнома, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
18	Асосий воситалар чиқиб кетиши бўйича операциялардан бир ой учун молиявий натижа (фойда) аниқланган ва ҳисобдан чиқарилган	9210	9310	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
19	Асосий воситалар чиқиб кетиши бўйича операциялардан бир ой учун молиявий натижа (зарар) аниқланган ва ҳисобдан чиқарилган	9430	9210	Асосий воситаларни тугатиш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
20	Бошланғич қийматнинг ҳисобдан чиқарилиши акс эттирилган:			Лизинг шартномаси, тугатиш далолатномаси
	а) лизинг шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни лизинг берувчига қайтаришда	9210	0310	
	б) лизинг шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни ободонлаштириш учун	9210	0112	
	в) лизинг шартномасига мувофиқ олинган асосий воситалар бўйича жамланган эскириш суммасига	0299 0212	9210	
	г) лизинг шартномасига мувофиқ олинган асосий воситалар бўйича ободонлаштириш қийматининг лизингга берувчи томонидан қопланадиган суммасига	4890	9210	
	д) лизинг шартномасига мувофиқ олинган асосий воситаларнинг объектини қайта баҳолаш натижалари (сальдо) суммасига	8510	9210	
	е) лизинг тўловлари жадвали (тартиби) бўйича қопланмаган асосий қарзнинг қолдиқ суммасига:			
	— жорий қисми	6950	9210	
	— узоқ муддатли қисми	7910	9210	
	ж) лизинг шартномасига мувофиқ лизингга олувчи томонидан амалга ошириладиган лизинг шартномаси бўйича олинган асосий воситаларни қайтариш (қайта монташ қилиш, транспорт орқали ташиш ва ҳ.к.) бўйича харажатлар суммасига	9210	1000, 6710, 6520	

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	з) лизинг шартномасига мувофиқ олинган асосий воситалар қайтарилишидан олинган фойда суммасига	9210	9310	
	и) лизинг шартномасига мувофиқ олинган асосий воситалар қайтарилишидан кўрилган зарар суммасига	9430	9210	
21	Лизинг объектларининг лизингга берилиши акс эттирилган:			Лизинг шартномаси
	а) актив сифатида тан олинадиган қийматига (дебиторлик қарзи каби)	0290	9220	
	б) лизинг объектларининг баланс қийматини ҳисобдан чиқаришда	9220	0810-0890	
	в) лизинг объектларини қайта баҳолаш натижалари (сальдо) суммасига	8510	9220	
	г) лизинг шартномаси бўйича лизинг объектларини беришдан кечиктирилган даромад вужудга келганда	9220	7230	
	д) лизинг шартномаси бўйича лизинг объектларини беришдан кечиктирилган харажат вужудга келганда	0990	9220	
22	Чиқиб кетган номоддий активлар ҳисобдан чиқарилган (сотиш, текинга бериш ва ҳ.к.)	9220	0410-0490	Номоддий активларнинг чиқиб кетиш далолатномаси
23	Сотилган номоддий ва бошқа активлар учун бошқа корхоналарнинг қарзи акс эттирилган	4010	9220	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси, ҳисобварақ-фактура
24	Номоддий ва бошқа активлар корхонанинг бўлинмаларига сотилган	4110	9220	Юкхат, қабул қилиш-топшириш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
25	Инвентарь ва хўжалик жиҳозлари бошқа корхоналарга сотилган	9220	1080	Ҳисобварақ-фактура
26	Четга сотилган турли материаллар ҳисобдан чиқарилган	9220	1010-1090	Ҳисобварақ-фактура
27	Четга чиқиб кетган материалларнинг қийматидаги фарқлар ҳисобдан чиқарилган	9220	1610	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
28	Ўстиришда ва бўрдоқига боқишда бўлган ҳайвонлар сотилган	9220	1110, 1120	Ҳисобварақ-фактура, чиқиб кетиш далолатномаси
29	Узоқ муддатли молиявий қўйилмалар сифатида ҳисобга олинадиган қимматли қоғозларнинг сотилиши (баланс қиймати бўйича) акс эттирилган	9220	0610	Шартнома, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
30	Қисқа муддатли молиявий қўйилмалар сифатида ҳисобга олинадиган облигациялар ва бошқа қимматли қоғозларнинг сотилиши акс эттирилган	9220	5810	Шартнома, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат
31	Бошқа активлар ва қимматли қоғозлар сотилишидан ҳисоб-китоб ва валюта ҳисоб-китоб счётларига тушум келиб тушган	5110, 5210	9220	Банк кўчирмалари
32	Сотиб олинадиган акциялар мол-мулк бериш йўли билан тўланган	5810, 0610	9220	Қабул қилиш-топшириш далолатномаси
33	Бошқа активларнинг харидорларидан илгари олинган бўнакларнинг ўзаро ҳисоб-китоб қилиниши акс эттирилган	6310	9220	Юкхат, қабул қилиш-топшириш далолатномаси
34	Қимматли қоғозлар сотиб олинган (муддати бир йилдан ортиқ), корхона-сотувчига материалларни бериш йўли билан тўланган	9220 (0610	1010-1090 9220)	Шартнома, қабул қилиш-топшириш далолатномаси, юкхат

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
35	Бошқа корхоналарга қисқа муддатли қарзлар тартибида берилган материаллар ҳисобдан чиқарилган; сотиб олинган қимматли қоғозлар қиймати корхона-сотувчига материалларни бериш йўли билан қопланган	9220 (5810	1010-1090 9220)	Шартнома, юкхат
36	Асосий пода ҳайвонларини бошқа корхонанинг эгалигига бериш йўли билан узоқ муддатли молиявий қўйилмалар (муддати бир йилдан ортиқ) амалга оширилган (қимматли қоғозлар сотиб олинган)	9220 (0610	1110 9220)	Шартнома, юкхат
37	Асосий пода ҳайвонларини бошқа корхонанинг эгалигига бериш кўринишидаги қисқа муддатли молиявий қўйилмалар (муддати бир йилдан кам) акс эттирилган	9220 (5810	1110 9220)	Шартнома, юкхат
38	Узоқ муддатли инвестициялар (қимматли қоғозларга) тартибида бошқа корхоналарга инвентарь ва хўжалик жиҳозлари берилган	9220 (0610	1080 9220)	Шартнома, юкхат
39	Узоқ муддатли инвестициялар (қимматли қоғозларга) тартибида ёрдамчи цехлар томонидан бошқа корхоналар учун ишлар ва хизматларнинг бир қисми амалга оширилган	9220 (0610	2310 9220)	Шартнома, бажарилган ишлар далолатномаси
40	Қисқа муддатли инвестициялар (жумладан, қимматли қоғозларга) тартибида ёрдамчи цехлар томонидан бошқа корхоналарга маҳсулот берилган ва хизматлар кўрсатилган	9220 (5810	2310 9220)	Шартнома, бажарилган ишлар далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
41	Ҳисобот даврида бошқа активларни сотиш ва бошқа чиқиб кетишидан олинган фойда аниқланган ва ҳисобдан чиқарилган	9220	9320	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
42	Ҳисобот даврида бошқа активларни сотиш ва бошқа чиқиб кетишидан олинган зарар аниқланган ва ҳисобдан чиқарилган	9430	9220	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Асосий фаолиятнинг бошқа даромадларини ҳисобга олувчи счётларнинг (9300) боғланиши

Мазкур гуруҳ счётлари асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

9310 «Асосий воситаларнинг чиқиб кетишидан фойда»;

9320 «Бошқа активларнинг чиқиб кетишидан фойда»;

9330 «Ундирилган жарима, пеня ва неустойкалар»;

9340 «Ўтган йиллар фойдалари»;

9350 «Оператив ижарадан даромадлар»;

9360 «Кредитор ва депонент қарзларни ҳисобдан чиқаришдан даромадлар»;

9370 «Хизмат кўрсатувчи хўжаликлар даромадлари»;

9380 «Текин молиявий ёрдам»;

9390 «Бошқа операцион даромадлар».

Ҳисобот даври давомида ушбу счётларнинг кредити бўйича асосий фаолиятдан бошқа даромадлар пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар, дебиторлик ва кредиторлик қарзларини, асосий воситалар чиқиб кетиши ва бошқа активлар чиқиб кетишини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Ҳар бир ҳисобот даврининг охирида ушбу счётлар бўйича айланмаларнинг умумий суммасига қуйидаги якуний ўтказма берилади:

Дебет 9310–9390 «Асосий фаолиятнинг бошқа даромадларини ҳисобга олувчи счётлар»
Кредит 9910 «Якуний молиявий натижа».

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Асосий воситалар сотилишидан ва бошқа чиқиб кетишидан олинган фойда акс эттирилган	9210	9310	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
2	Бошқа активлар сотилишидан ва бошқа чиқиб кетишидан олинган фойда акс эттирилган	9220	9320	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
3	Шартномавий мажбуриятларга риоя қилмаганлиги учун бошқа корхоналарга тақдим этилган жарима, пеня ва неустойкалар суммаси акс эттирилган (тан олинган ёки ҳукм қилинган)	4860	9330	Хўжалик судининг қарори, инкассо талабномаси
4	Олдинги йиллар операциялари бўйича харидорлар билан ўзаро ҳисоб-китоблар акс эттирилган	4010-4890	9340	Ўзаро ҳисоб-китоблар бўйича солиштирма далолатнома
5	Олдинги йилларда ходимлар томонидан олинган ва сарф-харажат қилинган хизматлар ва моддий қийматликлар учун қайта ҳисоб-китоблар бўйича дебиторлик қарзи суммалари акс эттирилган	4710-4790	9340	Кирим касса ордери
6	Оператив ижара бўйича ижара тўлови ҳисобланган	4820	9350	Ижара шартномаси, ҳисоб-варақ-фактура
7	Даъво муддати ўтиб кетганлиги сабабли кредиторлик қарзи ҳисобдан чиқарилганлигидан олинган даромад акс эттирилган	6010-6990	9360	Ўзаро ҳисоб-китоблар солиштирма далолатномаси
8	Илгари ҳисобдан чиқарилган дебиторлик қарзларидан олинган даромадлар акс эттирилган	4010-4890	9360	Инвентарлаш комиссиясининг далолатномаси, ўзаро ҳисоб-китоблар солиштирма далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
9	Хизмат кўрсатувчи хўжаликлардан даромад олинган	4890, 5010, 5110	9370	Кирим касса ордери, ҳисоб-варақ-фактура, чипта
10	Текинга молиявий ёрдам олинган	5010, 5110	9380	Текинга ёрдам шартномаси, кирим касса ордери, банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
11	Инвентарлаш пайтида аниқланган ортиқча асосий воситалар кирим қилинган	0110-0190	9390	Инвентарлаш комиссиясининг далолатномаси, солиштирма қайднома
12	Инвентарлаш пайтида аниқланган ортиқча номоддий активлар кирим қилинган	0410-0490	9390	Инвентарлаш комиссиясининг далолатномаси, солиштирма қайднома
13	Инвентарлаш пайтида аниқланган ортиқча қимматли қоғозлар кирим қилинган	0610	9390	Инвентарлаш комиссиясининг далолатномаси, солиштирма қайднома
14	Инвентарлаш пайтида аниқланган капитал қурилиш ортиқчаси кирим қилинган	0810-0890	9390	Инвентарлаш комиссиясининг далолатномаси, солиштирма қайднома
15	Инвентарлаш пайтида аниқланган ортиқча материаллар кирим қилинган	1010-1090	9390	Инвентарлаш комиссиясининг далолатномаси, солиштирма қайднома
16	Инвентарлаш пайтида аниқланган ортиқча ўстиришдаги ва бўрдоқига боқувдаги ҳайвонлар кирим қилинган	1110, 1120	9390	Инвентарлаш комиссиясининг далолатномаси, солиштирма қайднома
17	Асосий ва ёрдамчи цехларда, хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришларда ва хўжаликларда тугалланмаган ишлаб чиқариш ортиқчаси, умумишлаб чиқариш омборларида, хизмат кўрсатувчи хўжа-	2010, 2310, 2510, 2710	9390	Инвентарлаш комиссиясининг далолатномаси, солиштирма қайднома

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
	ликларда ортиқча материаллар кирим қилинган (камомаддан ортиқ суммада)			
18	Инвентарлаш пайтида аниқланган ортиқча товарлар кирим қилинган	2910-2990	9390	Инвентарлаш комиссиясининг далолатномаси, солиштирма қайднома
19	Кассани инвентарлаш пайтида аниқланган ортиқча пул маблағлари кирим қилинган	5010	9390	Инвентарлаш комиссиясининг далолатномаси, солиштирма қайднома
20	Айланмадаги маблағларга таалуқли товар-моддий қийматликларнинг оширилган баҳо суммалари молиявий натижага ҳисобдан чиқарилган	6230	9390	Товар-моддий қийматликларни қайта баҳолаш далолатномаси
21	Мол-мулк суғуртаси бўйича суғурта идораларидан олинадиган суғурта тўловлари акс эттирилган	4510	9390	Суғурта тўловлари қайд этилган суғурта ҳолатлари бўйича билдирги
22	Суғурта компанияларидан ҳисоб-китоб счётига қоплаш суммалари келиб тушган	5110	9390	Банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма, суғурта тўловлари қайд этилган суғурта ҳолатлари бўйича билдирги
23	Суғурта компанияларидан валюта ҳисоб-китоб счётига қоплаш суммалари келиб тушган	5210, 5220	9390	Банк валюта ҳисоб-китоб счётидан кўчирма, суғурта тўловлари қайд этилган суғурта ҳолатлари бўйича билдирги
24	Суғурта компанияларидан банкдаги махсус ҳисоб-китоб счётига қоплаш суммалари келиб тушган	5530	9390	Банк махсус ҳисоб-китоб счётидан кўчирма, суғурта тўловлари қайд этилган суғурта ҳолатлари бўйича билдирги

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
25	Даргумон қарзлар бўйича ишлатилмаган резервлар суммаларининг улар ташкил этилган йилдан кейинги йил фойдасига киритилиши акс эттирилган	4910	9390	Счётни инвентарлаш ва таҳлили
26	Ҳисобот даврининг охирида асосий фаолиятнинг бошқа даромадларини ҳисобга олувчи счётларда аниқланган кредит айланмаларининг йиғиндиси 9910 «Якуний молиявий натижа» счётига ҳисобдан чиқарилган	9310, 9320, 9330, 9340, 9350, 9360, 9370, 9380, 9390	9910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

Давр харажатларини ҳисобга олувчи счётларнинг (9400) боғланиши

Давр харажатларини ҳисобга олувчи счётларда ишлаб чиқариш жараёни билан бевосита боғлиқ бўлмаган сотиш харажатлари, маъмурий харажатлар, бошқа операцион харажатлар, шунингдек келгусида солиқ солинадиган базадан чиқариладиган ҳисобот даври харажатлари тўғрисидаги ахборот умумлаштирилади.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

9410 «Сотиш харажатлари»;

9420 «Маъмурий харажатлар»;

9430 «Бошқа операцион харажатлар»;

9440 «Келгусида солиқ солинадиган базадан чиқариладиган ҳисобот даври харажатлари».

Давр харажатларининг таркиби Маҳсулот (ишлар, хизмат)ларни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатларининг таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўгрисидаги низом билан тартибга солинади.

9410 «Сотиш харажатлари» счётида маҳсулотни сотиш бўйича харажатлар, яъни маҳсулотни истеъмолчига етказиб бериш билан боғлиқ, транспорт воситаларига ор-

тиш, маркетинг билан шуғулланувчи ходимлар ва бўлимларнинг харажатлари ва бошқалар акс эттирилади.

9420 «Маъмурий харажатлар» счётида корхонани бошқариш бўйича харажатлар, бошқарув ходимларининг меҳнат ҳақи харажатлари, маъмурий аҳамиятга молик асосий воситаларни таъмирлаш харажатлари, умумхўжалик аҳамиятидаги биноларнинг ижара тўловлари ва бошқа харажатлар ҳисобга олинади.

9430 «Бошқа операцион харажатлар» счётида кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш харажатлари, ахборот, аудиторлик ва маслаҳат хизматлари учун тўлов харажатлари, меҳнат ҳақи ҳисоблашда ҳисобга олинмайдиган компенсациялаш ва рағбатлантириш аҳамиятига молик тўловлар, банк ва депозитарий хизматларининг тўловлари, зарарлар, жарималар, пенялар ва бошқа операцион фаолият жараёнида вужудга келадиган, ишлаб чиқариш жараёни, молиявий фаолият ва фавқулодда харажатлар моддаларининг белгилари бўлмаган бошқа харажатлар акс эттирилади.

9440 «Келгусида солиқ солинадиган базадан чиқариладиган ҳисобот даври харажатлари» счётида Маҳсулот (ишлар, хизмат)ларни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатларининг таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисидаги низомнинг 2.4-бўлимида келтирилган келгусида солиқ солинадиган базадан чиқариладиган ҳисобот даври харажатлари акс эттирилади.

Ҳисобот даврининг охирида ушбу барча счётлар якуний айланмалар билан ёпилади ва 9910 «Якуний молиявий натижа» счётига кўчирилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Савдо мақсадларида ва тайёр маҳсулотни сотиш учун ишлатиладнган асосий воситалар бўйича амортизация ҳисобланган	9410	0210-0299	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
2	Савдо жараёнида ишлатиладиган номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган	9410	0510-0590	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
3	Товарлар учун идишлар сарф-харажат қилинган	9410	1060	Юкхат
4	Савдода ташиш, сақлаш ва сотиш вақтида товарлар йўқотилиши ҳисобдан чиқарилган	9410	2910	Товарларни ҳисобдан чиқариш далолатномаси
5	Маҳсулот ва товарларни сотиш билан боғлиқ хизмат сафари харажатлари акс эттирилган	9410	4220, 4230	Бўнак ҳисоботи
6	Даъволар бўйича ундирилмайдиган суммалар сотиш бўйича харажатларга ҳисобдан чиқарилган	9410	4860	Даъво ҳужжатлари, раҳбар буйруғи
7	Тайёр маҳсулотни, товарларни ортиб жўнатиш бўйича транспорт харажатлари акс эттирилган	9410	6010, 6990	Транспорт юкхати, ҳисоб-варақ-фактура
8	Чет ташкилотлар реклама ва маркетинг хизматлари кўрсатган	9410	6010, 6990	Бажарилган ишлар далолатномаси
9	Тушум инкассация қилингани учун ҳақ ҳисобланган	9410	6990	Бажарилган ишлар далолатномаси
10	Савдо мол-мулкини ихтиёрий суғурта қилиш бўйича суғурта мукофоти ҳисобланган	9410	6510	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
11	Маҳсулот ва товарларни сотиш билан боглиқ ходимларнинг меҳнат ҳақидан ягона ижтимоий тўлов ҳисобланган	9410	6520	Бухгалтериянин ҳисоб-китоби
12	Маҳсулот ва товарларни сотиш билан боғлиқ ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	9410	6710	Меҳнат ҳақи ҳисобланган қайднома
13	Маҳсулот, товарларни сақлаш, шунингдек омборлар ва дўконлар ижараси учуң ижара ҳақи ҳисобланган	9410	6910	Шартнома, ҳисобварақ-фактура

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
14	Маъмурий мақсадлардаги (маҳсулот ишлаб чиқариш билан бевосита боғлиқ бўлмаган) асосий воситалар бўйича эскириш ҳисобланган	9420	0210-0299	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
15	Маъмурий мақсадлардаги номоддий активлар бўйича эскириш ҳисобланган	9420	0510-0590	Амортизацияни ҳисоблаш қайдномаси
16	Маъмурий эҳтиёжлар учун материаллар сарф-харажат қилинган	9420	1010-1090	Материалларни ҳисобдан чиқариш далолатномаси
17	Маъмурий эҳтиёжлар учун инвентарь ва хўжалик жиҳозлари сарф-харажат қилинган	9420	1080	Инвентарь ва хўжалик жиҳозларини ҳисобдан чиқариш далолатномаси
18	Материаллар бўйича ҳисоб баҳоларидаги фарқлар ҳисобдан чиқарилган	9420	1610	Ҳисобдан чиқариш далолатномаси, талабномалар
19	Хизмат сафари ва вакиллик харажатлари акс эттирилган	9420	4220, 4230	Бўнак ҳисоботи
20	Маъмурий ходимлар ва мол-мулкнинг ихтиёрий суғуртаси бўйича ҳисоблашлар амалга оширилган	9420	6510	Шартнома, суғурта полиси
21	Бошқарув ходимларининг ижтимоий суғуртасига ажратмалар амалга оширилган	9420	6520	Меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
22	Бошқарув ходимларига меҳнат ҳақи ҳисобланган	9420	6710	Меҳнат ҳақи бўйича ҳисоб-китоб қайдномаси
23	Маъмурий хоналарнинг ижараси учун ижара ҳақи ҳисобланган	9420	6910	Шартнома, ҳисобварақ-фактура
24	Хизмат енгил автотранспортининг ва хизмат микроавтобусининг таъминоти, ёлланиши ва ижараси учун харажатлар акс эттирилган	9420	6990	Шартнома, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
25	Алоқа хизматлари, ахборот марказлари, энергия ва сув истеъмол қилинганлиги, бошқа маъмурий эҳтиёжлар учун ҳисобварақ-фактуралар олинган	9420	6010	Шартнома, чипта, ҳисобварақ-фактура, ҳисоблагичлар кўрсаткичлари тўғрисида маълумотнома
26	Транспорт хизмати учун ҳисобварақ-фактуралар олинган	9420	6010	Ҳисобварақ-фактура, транспорт юкхати
27	Юқори органлар ёки хўжалик юритувчи субъектлар бирлашмалари бошқарув аппаратини ушлаб туриш учун ажратмалар амалга оширилган	9420	6990	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
28	Айбдор шахсларни аниқлаш имконияти бўлмаган тақдирда йўқотишлар ва камомадлар акс эттирилган	9430	1010-1090, 2810, 2910-2990	Инвентарлаш далолатномаси, технологик хариталар
29	Даргумон қарзлар бўйича резерв ҳисобланган	9430	4910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
30	Банк, аудиторлик ва консалтинг хизматлари учун ҳақ ҳисобланган	9430	6990	Шартнома, бажарилган ишлар далолатномаси
31	Асосий воситаларни сотиш ва бошқа чиқиб кетишидан кўрилган зарар акс эттирилган	9430	9210	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
32	Бошқа активларни сотиш ва бошқа чиқиб кетишидан кўрилган зарар акс эттирилган	9430	9220	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
33	Мол-мулк, ягона ер, ер қаъридан, сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқлар ҳисобланган	9430	6410	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби, солиқлар бўйича маълумотнома
34	Солиқ органларининг қарори бўйича жарима ҳисобланган	9430	6410	ДСИ қарори

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
35	Корхона балансидаги олий ўқув юртларини ушлаб туриш учун харажатлар акс эттирилган	9430	6110	Шартнома
36	Корхона ходимларига берилган дам олиш уйлари ва оромгоҳларга йўлланмаларнинг ҳақи тўланган	9430	5110	Банк ҳисоб-китоб счётларидан кўчирмалар
37	Бекор қилинган буюртмалар бўйича харажатлар ҳисобдан чиқарилган	9430	2010	Шартномани бекор қилиш
38	Олдинги йиллардаги операциялар бўйича зарарлар ҳисобдан чиқарилган	9430	4010, 4110, 4210, 4610-4690, 4810-4890	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
39	Хўжалик шартномаларига риоя қилинмаганлиги учун жарималар ҳисобланган	9430	4860 6960	Шартнома, Хўжалик судининг қарори
40	Маҳаллий транспортдан фойдаланиш учун йўл ҳақи ҳужжатлари тўланган	9430	5110	Буйруқ, тўлов топшириқномаси
41	Бир маротабалик моддий ёрдам тўланган	9430	5010	Чиқим ордери
42	Тайёр маҳсулот, товар-моддий захираларнинг баҳоси арзонлаштирилган	9430	1010-1090 2810	Арзонлаштириш далолатномаси, солиштирма қайднома
43	Кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш учун харажатлар акс эттирилган	9430	6990	Шартномалар, ҳисобварақ-фактуралар, бажарилган ишлар далолатномалари
44	Ишлаб чиқариш жараёни билан боғлиқ бўлмаган мол-мулк бўйича гудвиллнинг номоддий активлари суммалари (фирма нархлари)ни ҳисобдан чиқариш билан боғлиқ харажатлар акс эттирилган	9430	0480	Гудвиллни ҳисобдан чиқариш ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
45	Бошқарув ходимларига ва ишлаб чиқариш жараёнида қатнашмайдиган бошқа ишчиларга тўловлар, вақтинчалик ишга яроқсизлик, хомиладорлик ва туғишлар бўйича нафақалар билан боғлиқ харажатлар акс эттирилган	9430	6710	Нафақалар ҳисоб-китоби
46	Янги буюм турларини ишлаб чиқариш учун мўлжалланган ишга тушириш ишларида; туркумли ёки оммавий ишлаб чиқариш учун мўлжалланмаган янги технологик жараёнлар ўзлаштирилишига хизмат кўрсатишда; кон саноати соҳаларидаги тайёрлов ишларида ишлатиладиган ўзининг асосий воситалари бўйича ҳар ойда эскириш суммаси ҳисобланган	9440	0210-0299	Асосий воситалар бўйича эскириш ҳисоб-китоби
47	Янги буюм турларини ишлаб чиқариш учун мўлжалланган ишга тушириш ишларида; туркумли ёки оммавий ишлаб чиқариш учун мўлжалланмаган янги технологик жараёнлар ўзлаштирилишига хизмат кўрсатишда; кон саноати соҳаларидаги тайёрлов ишларида фойдаланиладиган номоддий активлар бўйича ҳар ойда эскириш суммаси ҳисобланган	9440	0510-0590	Номоддий активлар амортизациясининг ҳисоб-китоби
48	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларда ишлатиладиган ва оператив ижарага берилган ўзининг асосий воситалари бўйича ҳар ойда эскириш суммаси ҳисобланган	9430	0210-0299	Асосий воситалар бўйича эскириш ҳисоб-китоби
49	Ижтимоий жабҳада банд бўлган ходимларнинг меҳнат ҳақи бўйича харажатлар акс эттирилган	9430	6710	Иш вақтини ҳисобга олиш табели

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
50	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларда ишлатиладиган номоддий активлар бўйича амортизация ҳисобланган	9430	0510-0590	Номоддий активлар амортизациясининг ҳисоб-китоби
51	Хизмат кўрсатувчи хўжаликларга ёрдамчи ишлаб чиқаришлар, четдаги ташкилотлар томонидан кўрсатилган истеъмол қилинган хизматлар қиймати акс эттирилган	9430	2310, 6990	Юкхат, талабнома, ҳисобварақ-фактура
52	Ҳисобот даврининг охирида давр харажатлари ҳисобдан чиқарилган	9910	9410, 9420, 9430, 9440	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Молиявий фаолият даромадларини ҳисобга олувчи счётларнинг (9500) боғланиши

Мазкур гуруҳ счётлари молиявий фаолиятдан олинган даромадлар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

9510 «Роялти кўринишидаги даромадлар»;

9520 «Дивидендлар кўринишидаги даромадлар»;

9530 «Фоизлар кўринишидаги даромадлар»;

9540 «Валюталар курслари фарқидан даромадлар»;

9550 «Молиявий ижарадан даромадлар»;

9560 «Қимматли қоғозларни қайта баҳолашдан даромадлар»;

9590 «Молиявий фаолиятнинг бошқа даромадлари».

Ҳисобот даври давомида юқорида қайд этилган даромадлар ушбу счётларнинг кредитида дебиторлик қарзи, пул маблағлари, мажбуриятлар ва ҳоказолар ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Ҳисобот даврининг охирида молиявий фаолият даромадларини ҳисобга олувчи счётлар якунловчи айланмалар билан 9910 «Якуний молиявий натижа» счётига ўтказилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Олинадиган роялти кўринишидаги даромадлар суммаси акс эттирилган	4850	9510	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
2	Бошқа корхоналарда улушли иштирок этганлигидан олинган дивиденд кўринишидаги даромадлар; ҳисоб-китоб ва бошқа ҳисоб-китоб счётларидаги маблағлардан фойдаланганлиги учун банклардан олинган даромадлар; корхонага тегишли акциялар ва бошқа қимматли қоғозлар бўйича дивидендлар акс эттирилган	4840	9520	Эълон, билдирги
3	Олинган кредитлар ва қарзлар бўйича ҳисобланган фоизлар суммалари акс эттирилган	4830	9530	Шартнома, фоиз тўловлари бўйича ҳисоб-китоб жадвали
4	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули билан чет эл валютасидаги узоқ муддатли молиявий қўйилмаларга оид операциялар бўйича мусбат курс фарқлари молиявий натижаларга ҳисобдан чиқарилган	0610-0690	9540	Валюталарнинг амалдаги курси асосида ҳисоб-китоб
5	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули билан чет эл валютасидаги қисқа муддатли молиявий қўйилмаларга оид операциялар бўйича мусбат курс фарқлари молиявий натижаларга ҳисобдан чиқарилган	5810-5890	9540	Валюталарнинг амалдаги курси асосида ҳисоб-китоб
6	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули билан чет эл валютасидаги узоқ муддатли дебиторлик қарзига оид операциялар бўйича мусбат курс фарқлари молиявий натижаларга ҳисобдан чиқарилган	0910-0990	9540	Валюталарнинг амалдаги курси асосида ҳисоб-китоб

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
7	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули билан чет эл валютасидаги жорий дебиторлик қарзига оид операциялар бўйича мусбат курс фарқлари молиявий натижаларга ҳисобдан чиқарилган	4010-4890	9540	Валюталарнинг амалдаги курси асосида ҳисоб-китоб
8	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули билан чет эл валютасидаги пул маблағларининг қолдиғи бўйича мусбат курс фарқлари молиявий натижаларга ҳисобдан чиқарилган	5020-5210, 5220	9540	Валюталарнинг амалдаги курси асосида ҳисоб-китоб
9	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули билан чет эл валютасидаги жорий кредиторлик қарзи бўйича мусбат курс фарқлари молиявий натижаларга ҳисобдан чиқарилган	6010-6990	9540	Валюталарнинг амалдаги курси асосида ҳисоб-китоб
10	Ҳисобдан чиқаришнинг тўғри усули билан чет эл валютасидаги узоқ муддатли кредиторлик қарзи бўйича мусбат курс фарқлари молиявий натижаларга ҳисобдан чиқарилган	7010-7920	9540	Валюталарнинг амалдаги курси асосида ҳисоб-китоб
11	Ҳисобдан чиқаришнинг жамлаш усули билан чет эл валютасига оид операциялар бўйича мусбат курс фарқлари молиявий натижаларга ҳисобдан чиқарилган	6230	9540	Валюталарнинг амалдаги курси асосида ҳисоб-китоб
12	Молиявий ижара шартномаси бўйича ҳисобланган фоизлар суммалари акс эттирилган	4810	9550	Шартнома, фоиз тўловлари бўйича ҳисоб-китоб жадвали
13	Қимматли қоғозларнинг харид қилиш ва номинал қиймати ўртасидаги фарқ (харид қилиш қиймати паст) акс эттирилган (қўшимча ҳисобланган)	0610, 5810	9560	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
14	Ҳисобот даврининг охирида молиявий фаолиятдан даромадларни ҳисобга олувчи счётларда ҳисобга олинган натижалар 9910 «Якуний молиявий натижа» счётига ҳисобдан чиқарилган	9510, 9520, 9530, 9540, 9550, 9560, 9590	9910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Молиявий фаолият бўйича харажатларни ҳисобга олувчи счётларнинг (9600) боғланиши

Мазкур гуруҳ счётлари молиявий фаолият бўйича харажатлар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

9610 «Фоизлар кўринишидаги харажатлар»;

9620 «Валюталар курслари фарқидан зарарлар»;

9630 «Қимматли қоғозларни чиқариш ва тарқатиш бўйича харажатлар»;

9690 «Молиявий фаолият бўйича бошқа харажатлар».

Ҳисобот даври давомида ушбу счётларнинг дебетида молиявий фаолият билан боғлиқ бўлган барча харажатлар жамланади.

Ҳар бир ҳисобот даврининг охирида ушбу счётлар бўйича жамланган айланмаларнинг умумий суммаси 9910 «Якуний молиявий натижа» счётига ёпилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
1	Қисқа (узоқ) муддатли банк кредити бўйича фоизлар ҳисобланган	9610	6920	Шартнома, фоиз тўловлари бўйича ҳисоб-китоб жадвали
2	Қисқа (узоқ) муддатли қарзлар бўйича фоизлар ҳисобланган	9610	6920	Шартнома, фоиз тўловлари бўйича ҳисоб-китоб жадвали

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
3	Молиявий ижара шартномаси бўйича ҳисобланган тўланадиган фоизлар суммаси акс эттирилган	9610	6920	Шартнома, фоиз тўловлари бўйича ҳисоб-китоб жадвали
4	Валюта кассаси ва валюта ҳисоб-китоб счётидаги маблағлар қолдиғини қайтадан санаш натижасида ЎзР МБ курси бўйича вужудга келган манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	5020, 5210, 5220	Валюталарнинг амалдаги курси бўйича ҳисоб-китоб
5	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида олинган қисқа муддатли банк кредити бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	6810	Валюталарнинг амалдаги курси бўйича ҳисоб-китоб
6	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида олинган узоқ муддатли банк кредити бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	7810	Валюталарнинг амалдаги курси бўйича ҳисоб-китоб
7	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида олинган қисқа муддатли қарз бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	6820	Валюталарнинг амалдаги курси бўйича ҳисоб-китоб
8	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида олинган узоқ муддатли қарз бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	7820	Валюталарнинг амалдаги курси бўйича ҳисоб-китоб
9	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасида ифодаланган қисқа муддатли ва узоқ муддатли қимматли қоғозлар бўйича манфий курс фарқи акс эттирилган	9620	0610, 5810	Валюталарнинг амалдаги курси бўйича ҳисоб-китоб

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
10	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан илгари ҳисобдорлик асосида берилган чет эл валютасида ифодаланган дебиторлик қарзи бўйича манфий курс фарқлари акс эттирилган	9620	4010-4890	Валюталарнинг амалдаги курси бўйича ҳисоб-китоб
11	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасидаги қисқа муддатли кредиторлик қарзи бўйича манфий курс фарқлари акс эттирилган	9620	6010-6990	Валюталарнинг амалдаги курси бўйича ҳисоб-китоб
12	Курс фарқини ҳисобга олишнинг тўғри усули билан чет эл валютасидаги узоқ муддатли кредиторлик қарзи бўйича манфий курс фарқлари акс эттирилган	9620	7010-7920	Валюталарнинг амалдаги курси бўйича ҳисоб-китоб
13	Курс фарқини ҳисобга олишнинг жамлаш усули билан манфий курс фарқлари харажатларга киритилган	9620	3290	Валюталарнинг амалдаги курси бўйича ҳисоб-китоб
14	Қўйилган маблағлар (қимматли қоғозларга, шуъба корхоналарга ва ҳоказолар) қайта баҳолангандан кейин зарарлар олинган	9690	0610-0690, 5810-5890	Валюталарнинг амалдаги курси бўйича ҳисоб-китоб
15	Ҳисобот даврининг охирида молиявий фаолият бўйича харажатларни ҳисобга олувчи счётларда ҳисобга олинган харажатлар 9910 «Якуний молиявий натижа» счётига ҳисобдан чиқарилган	9910	9610, 9620, 9630, 9690	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Фавқулоддаги фойда (зарар)ларни ҳисобга олувчи счётларнинг (9700) боғланиши

Корхонанинг одатий хўжалик фаолиятидан кескин фарқ қиладиган фавқулоддаги ҳодисалар (тасодиф, кутилмаган ва одатий бўлмаган зарар ва йўқотишлар) натижасида вужудга келадиган фойда ва зарарларни ҳисобга олиш учун қуйидаги счётлар қўлланилади:

9710 «Фавқулоддаги фойдалар»;

9720 «Фавқулоддаги зарарлар».

Фавқулодда ҳодисалардан фойда 9710 «Фавқулоддаги фойдалар» счётининг кредитида ТМЗни ҳисобга олувчи счётлар, олинадиган счётлар ёки пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Фавқулодда ҳодисалардан зарар 9720 «Фавқулоддаги зарарлар» счётининг дебетида узоқ муддатли ва жорий активларни ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Ҳисобот даврининг охирида 9710 «Фавқулоддаги фойдалар», 9720 «Фавқулоддаги зарарлар» счётлари 9910 «Якуний молиявий натижа» счёти билан боғланган ҳолда ёпилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
1	Табиий офатлар оқибатларини бартараф этишда асбоб-ускуналар кирим қилинган	0710-0720	9710	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси
2	Табиий офатлар оқибатларини бартараф этишда яроқли материаллар кирим қилинган	1010-1090	9710	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси
3	Илгари табиий офатлар, ёнғинлар ва ҳоказолар оқибатида ҳисобдан чиқарилган товарлар кирим қилинган (савдо, воситачи ва ҳоказо корхоналарда)	2910	9710	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
4	Табиий офатлардан кейин инвентарлаш натижасида асбоб-ускуна ва якунланмаган қурилиш бўйича аниқланган камомадлар акс эттирилган	9720	0710-0720, 0810	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси
5	Табиий офатлар пайтида йўқотилган ёки уларнинг оқибатларини бартараф этишда сарф-харажат қилинган турли моддий қийматликлар ҳисобдан чиқарилган	9720	1010-1090, 1110 ва б.	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси
6	Табиий офатлар, ёнғинлар ва ҳ.к. оқибатида тугалланмаган ишлаб чиқариш бўйича йўқотишлар акс эттирилган	9720	2010, 2110, 2310	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси
7	Табиий офатлар оқибатида хизмат кўрсатувчи ишлаб чиқаришлар томонидан кўрилган зарарлар ҳисобдан чиқарилган	9720	2710	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси
8	Табиий офатлар пайтида келгуси давр харажатлари ҳисобдан чиқарилган	9720	3110-3190	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси
9	Табиий офатлар, ёнғинлар, ҳалокатлар ва ҳоказолар оқибатида тайёр маҳсулот ёки товарлар йўқотилиши акс эттирилган	9720	2810, 2910-2990	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси
10	Табиий офатлар бўйича харажатлар тўланган	9720	5010, 5110, 5210	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси
11	Табиий офатлар, ёнғинлар ва ҳоказоларнинг олдини олиш ёки бартараф этиш билан боғлиқ ходимларга меҳнат ҳақи ҳисобланган	9720	6710	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси, меҳнат ҳақини ҳисоблаш қайдномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
12	Табиий офатлар, ёнғинлар, ҳалокатлар ва ҳоказолар билан боғлиқ турли харажатлар учун тўловни амалга оширган ҳисобдор шахслар олдидаги қарз акс эттирилган	9720	6970	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси, бўнак ҳисоботи
13	Ёнғин натижасида нобуд бўлган ҳамда суғурта ва бошқа ташкилотлар томонидан қопланмаган товар-моддий захираларнинг қиймати акс эттирилган	9720	9220	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси
14	Табиий офатлар, ёнғинлар ва ҳоказолар оқибатида алоҳида балансга ажратилган ички бўлинмаларнинг фойдаси ҳисобидан турли зарарлар суммаси акс эттирилган	9720	4110	Табиий офат оқибатларини бартараф этиш далолатномаси, инвентарлаш далолатномаси
15	Ҳисобот даври якунлангандан кейин 9710 «Фавқулоддаги фойдалар» счёти ёпилган	9710	9910	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби
16	Ҳисобот даври якунлангандан кейин 9720 «Фавқулоддаги зарарлар» счёти ёпилган	9910	9720	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби

Солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни тўлаш учун фойданинг ишлатилишини ҳисобга олувчи счётларнинг (9800) боғланиши

Мазкур гуруҳ счётлари қонунчиликда белгиланган фойда солиғи бўйича йил давомида ҳисобланган бўнак тўловлари ва қайта ҳисоблаш бўйича ҳақиқатда фойдадан тўловларни ҳисобга олиш учун мўлжалланган.

Ҳисоб қуйидаги счётларда амалга оширилади:

9810 «Фойда солиги бўйича харажатлар»;

9820 «Фойдадан ҳисобланган бошқа солиқлар ва мажбурий йиғимлар бўйича харажатлар».

Йил давомида бюджетга солиқлар ва бошқа ажратмалар бўйича ҳисобланган тўловлар 9810 «Фойда солиғи бўйича харажатлар», 9820 «Фойдадан ҳисобланган бошқа солиқлар ва мажбурий йиғимлар бўйича харажатлар» счётларининг дебетида бюджетга тўловлар бўйича қарзларни (турлари бўйича) ҳисобга олувчи счётлар билан боғланган ҳолда акс эттирилади.

Ҳисобот даври тугаши билан йиллик молиявий ҳисобот тузилганда ушбу счётлар 9910 «Якуний молиявий натижа» счёти билан боғланган ҳолда ёпилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Фойда солиғи ҳисобланган	9810	6410	Фойда солиғини ҳисоблаш шакли
2	Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи ҳисобланган	9820	6410	Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш учун солиқни ҳисоблаш шакли
3	Микрофирма ва кичик корхона томонидан ягона солиқ тўлови ҳисобланган	9820	6410	Ягона солиқ тўловини ҳисоблаш шакли
4	Савдо корхонаси томонидан ягона солиқ тўлови ҳисобланган	9820	6410	Ягона солиқ тўловини ҳисоблаш шакли
5	Тўланиши бир неча йилга кечиктирилган фойда солиғи бўйича кечиктирилган мажбурият суммаси акс эттирилган:			Фойда солиғини ҳисоблаш шакли
	— жорий қисмига	9810	6240	
	— узоқ муддатли қисмига	9810	7240	
6	Солиқ бўйича харажатлар фойда солиғи бўйича мажбуриятлардан ортиқ бўлганда вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган солиқ суммаси акс эттирилган:			Фойда солиғини ҳисоблаш шакли

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
	— фойда солиғи бўйича харажатлар суммасига	9810	6410	
	— солиқ бўйича кечиктирилган мажбуриятлар суммасига	9810	6250, 7250	
7	Солиқ бўйича харажатлар фойда солиғи бўйича мажбуриятлардан кам бўлганда вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган солиқ суммаси акс эттирилган:			Фойда солиғини ҳисоблаш шакли
	— фойда солиғи бўйича харажатлар суммасига	9810	6410	
	— кечиктирилган солиқ суммасига	0950, 3210	6410	
8	Ҳар йили фойда солиғи бўйича кечиктирилган мажбуриятлар ҳисобдан чиқарилган	6250	6410	Фойда солиғини ҳисоблаш шакли
9	Ҳар йили вақтинчалик фарқлар бўйича кечиктирилган солиқ суммаси ҳисобдан чиқарилган	6410	3210	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби
10	Ҳисобот йилининг охирида солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни тўлаш учун фойдадан фойдаланишни ҳисобга олувчи счётлар ёпилган	9910	9810, 9820	Бухгалтериянинг ҳисобкитоби

Якуний молиявий натижани ҳисобга олувчи счётлар (9910) бўйича боғланиш

9910 «Якуний молиявий натижа» счёти ҳисобот йилида корхона фаолияти якуний молиявий натижасининг шаклланиши тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Якуний молиявий натижа (фойда ёки зарар) асосий фаолиятдан, молиявий фаолиятдан ва фавқулодда даромадлар ушбу фаолият турлари бўйича харажатлар суммасига камайтирилишидан юзаға келади. 9910 «Якуний молиявий натижа» счётининг дебетида корхо-

нанинг харажат (зарар)лари, кредитида эса даромад (фойда)лари акс эттирилади. Ҳисобот давридаги дебет ва кредит айланмаси таққосланиши ҳисобот даврининг соф фойдаси (зарари)ни кўрсатади.

Ҳар бир ҳисобот даври охирида 9910 «Якуний молиявий натижа» счётининг дебети ва кредити бўйича айланмалар йиғилади ва ҳисобот даврининг якуний молиявий натижасини ифодаловчи ушбу счёт бўйича умумий қолдиқ ҳисоблаб чиқарилади.

Ҳисобот йили тугаши билан йиллик молиявий ҳисобот тузилганда 9910 «Якуний молиявий натижа» счёти 8710 «Ҳисобот даврининг тақсимланмаган фойдаси (қопланмаган зарари)» счёти билан боғланган ҳолда ёпилади. 9910 «Якуний молиявий натижа» счёти бўйича кредит айланмалари дебет айланмаларига қараганда кўп бўлса, фарқ қуйидаги ўтказма билан ёпилади:

Дебет 9910 «Якуний молиявий натижа»

Кредит 8710 «Тақсимланмаган фойда (қопланмаган зарар)».

Дебет айланмалари кредит айланмаларидан кўп бўлган тақдирда, фарқ ушбу ҳисобот даврида корхона зарар билан фаолият кўрсатганлигини ифодалайди ва у қуйидаги ўтказма билан ҳисобдан чиқарилади:

Дебет 8710 «Тақсимланмаган фойда (қопланмаган зарар)»
Кредит 9910 «Якуний молиявий натижа».

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи хужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ҳисобот даври якунлангандан кейин 9010 «Тайёр маҳсулотни сотишдан даромадлар» счёти ёпилган	9010	9910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
2	Ҳисобот даври якунлангандан кейин 9020 «Товарларни сотишдан даромадлар» счёти ёпилган	9020	9910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
3	Ҳисобот даври якунлангандан кейин 9030 «Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлардан олинган даромадлар» счёти ёпилган	9030	9910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
4	Ҳисобот даври якунлангандан кейин 9110 «Сотилган тайёр маҳсулот таннархи» счёти ёпилган	9910	9110	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
5	Ҳисобот даври якунлангандан кейин 9120 «Сотилган товарларнинг таннархи» счёти ёпилган	9910	9120	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
6	Ҳисобот даври якунлангандан кейин 9130 «Бажарилган ишлар ва кўрсатилган хизматлар таннархи» счёти ёпилган	9910	9130	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
7	Ҳисобот даври якунлангандан кейин 9140 «Даврий ҳисобда ТМЗ-ларни сотиб олиш/харид қилиш» счёти ёпилган	9910	9140	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
8	Ҳисобот даври якунлангандан кейин 9150 «Даврий ҳисобда ТМЗ-лар бўйича тузатишлар» счёти ёпилган:			Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
	— биринчи вариант	9910	9150	
	— иккинчи вариант	9150	9910	
9	Ҳисобот даври якунлангандан кейин асосий фаолиятдан бошқа даромадларни ҳисобга олувчи счётлар ёпилган	9310-9390	9910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
10	Ҳисобот даври якунлангандан кейин давр харажатларини ҳисобга олувчи счётлар ёпилган	9910	9410, 9420, 9430, 9440	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
11	Ҳисобот даври якунлангандан кейин молиявий фаолиятдан даромадларни ҳисобга олувчи счётлар ёпилган	9510-9590	9910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
12	Ҳисобот даври якунлангандан кейин молиявий фаолиятдан харажатларни ҳисобга олувчи счётлар ёпилган	9910	9610-9690	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
13	Ҳисобот даври якунлангандан кейин 9710 «Фавқулоддаги фойдалар» счёти ёпилган	9710	9910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
14	Ҳисобот даври якунлангандан кейин 9720 «Фавқулоддаги зарарлар» счёти ёпилган	9910	9720	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
15	Ҳисобот йили якунлангандан кейин солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни тўлаш учун фойдадан фойдаланишни ҳисобга олувчи счётларнинг дебети бўйича ҳисобга олинган суммалар 9910 «Якуний молиявий натижа» счётининг дебетига ўтказилган	9910	9810-9820	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
16	Ҳисобот даврининг охирида соф фойда ҳисобдан чиқарилган	9910	8710	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
17	Ҳисобот даврининг охирида корхона фаолиятидан кўрилган зарар ҳисобдан чиқарилган	8710	9910	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоби

VI ҚИСМ. БАЛАНСДАН ТАШҚАРИ СЧЁТЛАР

Балансдан ташқари счётлар корхонага тегишли бўлмаган, лекин вақтинчалик фойдаланилаётган ёки ихтиёрида бўлган (қисқа муддатли ижарага олинган асосий воситалар, масъул сақлашга ва қайта ишловга қабул қилинган моддий қийматликлар ва бошқа) мавжуд қийматликлар, шартли ҳуқуқ ва мажбуриятларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш, шунингдек алоҳида хўжалик операциялари устидан назорат қилиш учун мўлжалланган.

Келтирилган қийматликларнинг бухгалтерия ҳисоби оддий тизим бўйича, яъни икки тарафлама ёзувни қўлламаган ҳолда юритилади. Балансдан ташқари счётлар бошқа

счётлар билан боғланмайди, улар ёхуд дебетланади, ёхуд кредитланади.

001 «Оператив ижарага олинган асосий воситалар» счёти

001 «Оператив ижарага олинган асосий воситалар» счёти корхона томонидан оператив ижарага олинган асосий воситаларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Ижарага олинган асосий воситалар мазкур счётда ижара шартномасида кўрсатилган баҳода ҳисобга олинади.

Таҳлилий ҳисоб ижарага берувчилар бўйича ва ҳар бир ижарага олинган асосий воситалар объектлари (ижарага берувчининг инвентарь рақамлари) бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Асосий воситалар объекти оператив ижарага олинган	001		Асосий воситалар объектини қабул қилиш-топшириш далолатномаси
2	Ижара ҳақи ҳисобланган	2010, 2310, 2510, 9400	6910	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
3	Ижарага берувчига ижара тўлови ўтказилган	6910	5110	Банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
4	Ижарага олинган асосий воситалар объекти ижарага берувчига қайтарилганда, у ҳисобдан чиқарилган		001	Асосий воситалар объектини қабул қилиш-топшириш далолатномаси

002 «Масъул сақлашга қабул қилинган товар-моддий қийматликлар» счёти

002 «Масъул сақлашга қабул қилинган товар-моддий қийматликлар» счёти масъул сақлашга қабул қилинган товар-моддий қийматликларнинг мавжудлиги ва ҳарака-

ти тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Ушбу счётда буюртмачининг қайта ишлов бериш учун қабул қилинган материаллари ҳисобга олинмайди.

Харидор ташкилотлар мазкур счётда масъул сақлаш учун қабул қилинган қийматликларни қуйидаги ҳолатларда, агар корхона асосланган сабабларга кўра тўловни рад этганда, буюртма берилмаган товар-моддий қийматликлар олинганда ва ҳоказоларда ҳисобга оладилар. Ҳисоб қабул қилиш-топшириш далолатномаларида ёки ҳисобварақ-фактураларда назарда тутилганидек олиб борилади.

Мол етказиб берувчи ташкилотлар ушбу счётда харидорлар томонидан тўланган ва масъул сақлаш учун қолдирилган, сақлаш тилхатлари билан расмийлаштирилган, бироқ корхонага боғлиқ бўлмаган сабаблар билан олиб кетилмаган товар-моддий қийматликларни ҳисобга олади.

Таҳлилий ҳисоб корхоналар, турлари, нави ва сақлаш жойи бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Масъул сақлашдаги товар-моддий қийматликлар ҳисоб учун қабул қилинган	002		Юкхат
2	Товар-моддий қийматликлар эгасига қайтарилган		002	Юкхат
3	Эгалик ҳуқуқи корхонага ўтказилган	1010-1090	6010	Ҳисобварақ-фактура, юкхат

003 «Қайта ишловга қабул қилинган материаллар» счёти

003 «Қайта ишловга қабул қилинган материаллар» счёти ишлаб чиқарувчи корхоналар томонидан тўланмайдиган ва қайта ишлаш учун олинган (берилган хом ашё) буюртмачининг хом ашё ва материалларининг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Хом ашё ва материалларни қайта ишлаш ёки қўшимча ишлов бериш (буюртмачининг хом ашё ва материалларининг қийматидан ташқари) хара-

жатларининг ҳисоби шу билан боғлиқ харажатларни (буюртмачининг хом ашё ва материалларининг қийматидан ташқари) ишлаб чиқаришга харажатларни ҳисобга олувчи счётларда юритилади. Қайта ишловга қабул қилинган буюртмачининг хом ашё ва материаллари 003 «Қайта ишловга қабул қилинган материаллар» счётида шартномада кўрсатилган баҳоларда ҳисобга олинади.

Қайта ишлов бериш учун материаллар қабул қилинишида мазкур счёт дебетланади, қайта ишлов берилиб ва буюртмачига топширилгандан кейин эса кредитланади.

Таҳлилий ҳисоб буюртмачилар, хом ашё ва материалларнинг турлари, навлари ва уларни сақлаш жойлари бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Қайта ишлов бериш учун қабул қилинган товар-моддий қийматликлар акс эттирилган	003		Юкхат
2	Қайта ишлов бериш бўйича харажатлар акс эттирилган	2010, 2310, 2510, 9400	1010, 6710, 6520	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
3	Маҳсулотнинг буюртмачига берилиши акс эттирилган	9130	2010, 2310	Бажарилган ишлар далолатномаси
4	Қайта ишлов бериш учун қабул қилинган товар-моддий қийматликлар ҳисобдан чиқарилган		003	Юкхат

004 «Комиссияга қабул қилинган товарлар» счёти

004 «Комиссияга қабул қилинган товарлар» счёти шартномага мувофиқ комиссияга ёки консигнацияга қабул қилинган товарларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Ушбу счётдан комиссионер корхоналар, консигнантлар фойдаланади.

Комиссияга ёки консигнацияга қабул қилинган товарлар ушбу счётда қабул қилиш-топшириш далолатномаларида кўрсатилган нархларда ҳисобга олинади.

Таҳлилий ҳисоб товарларнинг турлари ва комитент корхоналар бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Комиссияга ва консигнацияга қабул қилинган товар-моддий қийматликлар акс эттирилган	004		Юкхат
2	Комиссияга қабул қилинган товарларнинг сотилганлари ҳисобдан чиқарилган		004	Билдирги
3	Комиссияга ва консигнацияга олинган товарларнинг сотилиши акс эттирилган:			Комиссия шартномаси, консигнация шартномаси, билдирги, ҳисобварақ-фактура
	— комиссион тақдирлаш суммасига	4010	9030	
	— консигнант ёки комиссионерга ўтказилиши лозим бўлган комиссион ва консигнацион товар қийматига	4010	6990	
	— комиссион тақдирлаш суммасидан аниқланадиган ҚҚС суммасига (ҚҚС тўловчилари учун)	4010	6410	
4	Комиссионер, консигнатор олдидаги қарз қопланган	6990	5110	Банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма

005 «Ўрнатиш учун қабул қилинган ускуналар» счёти

005 «Ўрнатиш учун қабул қилинган ускуналар» счёти пудратчи корхоналар томонидан ўрнатиш учун буюртмачидан олинган барча турдаги ускуналарнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Ушбу счётдан пудратчи корхоналар фойдаланади.

Ускуналар мазкур счётда буюртмачи томонидан тегишли ҳужжатларда кўрсатилган баҳода ҳисобга олинади.

Таҳлилий ҳисоб алоҳида объектлар ёки агрегатлар бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ўрнатиш учун қабул қилинган ускуна акс эттирилган	005		Юкхат
2	Ўрнатиш бўйича харажатлар акс эттирилган	2010, 2310, 2510, 9400	1010, 6710, 6520	Шартнома, ҳисобварақ-фактура, бухгалтериянинг ҳисоб-китоби
3	Ускунанинг буюртмачига берилиши акс эттирилган	9130	2010, 2310	Бажарилган ишлар далолатномаси
4	Ўрнатиш учун олинган ускуна ҳисобдан чиқарилган		005	Юкхат

006 «Қатъий ҳисобот варақлари» счёти

006 «Қатъий ҳисобот варақлари» счёти сақланаётган ва ҳисобдорлик асосида бериладиган қатъий ҳисобот варақлари — патта дафтарчалари, гувоҳнома бланкалари, дипломлар, турли абонементлар, талонлар, билетлар, товарларга илова ҳужжатларининг варақлари ва ҳоказоларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Қатъий ҳисобот варақларига киритиладиган ҳужжатлар рўйхати, уларни сақлаш ва фойдаланиш тартиби корхона томонидан ўрнатилади.

Қатъий ҳисобот варақлари мазкур счётда шартли баҳоларда ҳисобга олинади.

Таҳлилий ҳисоб қатъий ҳисобот варақларининг ҳар бир тури ва уларни сақлаш жойлари бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Қатъий ҳисобот варақлари ҳисобга олинган	006		Юкхат
2	Ишлатилган қатъий ҳисобот варақлари ҳисобдан чиқарилган		006	Юкхат

007 «Тўлашга қобилиятсиз дебиторларнинг зарарга ўтказилиб ҳисобдан чиқарилган қарзи» счёти

007 «Тўлашга қобилиятсиз дебиторларнинг зарарга ўтказилиб ҳисобдан чиқарилган қарзи» счёти қарздорларнинг тўлашга қобилиятсизлиги туфайли зарарга ҳисобдан чиқарилган дебиторлик қарзларининг ҳолати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган. Бундай қарз ҳисобдан чиқарилган пайтидан бошлаб беш йил давомида қарздорларнинг мулкий ҳолати ўзгарган вақтда қарзни ундириб олиш имкониятини кузатиб бориш учун балансдан ташқари счётда ҳисобга олиниши лозим.

Илгари зарарга ҳисобдан чиқарилган қарзни ундириб олиш натижасида келиб тушган суммага пул маблағларини ҳисобга олувчи счётлар 9390 «Бошқа операцион даромадлар» счёти билан богланган ҳолда дебетланади. Бир вақтнинг ўзида кўрсатилган суммага 007 «Тўлашга қобилиятсиз дебиторларнинг зарарга ўтказилиб ҳисобдан чиқарилган қарзи» балансдан ташқари счёти кредитланади. Тўлашга қобилиятсиз кредиторларнинг зарарга ўтказилган қарзи балансдан ташқари счётда беш йил давомида ҳисобга олиниши лозим.

Таҳлилий ҳисоб ҳар бир қарздор бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Тўлашга қобилиятсиз дебиторларнинг қарзи тўғри олиб бориш усули билан зарарга ҳисобдан чиқарилган	9430	4010-4890	Даъво ҳужжатлари, Хўжалик судининг ҳужжатлары, раҳбар буйруғи

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
2	Тўлашга қобилиятсиз дебиторларнинг қарзи даргумон қарзлар бўйича резерв ҳисобидан зарарга ҳисобдан чиқарилган	4910	4010-4890	Даъво ҳужжатлари, Хўжалик судининг ҳужжатлари, раҳбар буйруғи
3	Тўлашга қобилиятсиз дебиторларнинг қарзи ҳисобга қабул қилинган	007		Юкхат
4	Зарарга ҳисобдан чиқарилган қарз суммаларини қоплаш ҳисобига келиб тушган суммалар акс эттирилган	5010, 5110, 5210	9390	Кирим касса ордери, банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
5	Тўлов келиб тушиши муносабати билан қарз ҳисобдан чиқарилган		007	Юкхат
6	Беш йил ўтиши муносабати билан қарз ҳисобдан чиқарилган		007	Юкхат

008 «Мажбуриятлар ва тўловларни таъминлаш — олинган» счёти

008 «Мажбуриятлар ва тўловларни таъминлаш — олинган» счёти мажбурият ва тўловларнинг бажарилишини таъминлаш учун олинган кафолатларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Агар кафолатда сумма кўрсатилмаган бўлса, у ҳолда бухгалтерия ҳисобида ушбу сумма шартнома шартидан келиб чиқиб аниқланади. Мазкур счётда ҳисобга олинган таъминот суммаси қарзларнинг қопланишига қараб ҳисобдан чиқарилади.

Таҳлилий ҳисоб ҳар бир олинган таъминот бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Олинган таъминот ҳисобга олинган	008		Кафолат шартномаси

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
2	Олинган мажбуриятнинг амал қилиши бекор қилинган		008	Кафолат шартномаси
3	Кафолат, кафиллик билан таъминланган мажбуриятнинг тўлови бўйича суммалар келиб тушган	5010, 5110, 5210	9390	Кирим касса ордери, банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
4	Кафолат, кафиллик билан таъминланган мажбурият ҳисобдан чиқарилган		008	Юкхат
5	Тақдим этилган кафолат бўйича тўловлар акс эттирилган	9430	5110	Банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма

009 «Мажбуриятлар ва тўловларни таъминлаш — берилган» счёти

009 «Мажбуриятлар ва тўловларни таъминлаш — берилган» счёти мажбурият ва тўловларнинг бажарилишини таъминлаш бўйича берилган кафолатларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Агар кафолатда сумма кўрсатилмаган бўлса, у ҳолда бухгалтерия ҳисобида ушбу сумма шартнома шартидан келиб чиқиб аниқланади. Мазкур счётда ҳисобга олинган таъминот суммаси қарзларнинг қопланишига қараб ҳисобдан чиқарилади.

009 «Мажбуриятлар ва тўловларни таъминлаш — берилган» счётида ташкилот томонидан берилган кафолатлар, кафиллик (жумладан, вексель бўйича аваль орқали), ўзга таъминлашлар, шунингдек векселлар бўйича фойдаланиш ҳуқуқини бериш (индоссамент) ҳисобга олинади. Мажбуриятларни таъминлаш корхона ҳисобида мажбуриятлар бўйича даъволар тақдим этиш муддати тугагунга қадар ҳисобда бўлади.

Таҳлилий ҳисоб ҳар бир берилган таъминот бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Берилган таъминлаш ҳисоб учун қабул қилинган	009		Таъминлаш шартномаси
2	Берилган таъминлаш ҳисобдан чиқарилган		009	Таъминлаш шартномаси
3	Берилган таъминлашлар бўйича тўловлар акс эттирилган	6960	5010, 5110	Кирим касса ордери, банк ҳисоб-китоб счётидан кўчирма
4	Берилган таъминлаш-лар бўйича мажбурият-ларнинг қопланган қиймати ҳисобдан чиқарилган		009	Шартнома, билдирги

010 «Молиявий ижара шартномаси бўйича берилган асосий воситалар» счёти

010 «Молиявий ижара шартномаси бўйича берилган асосий воситалар» счёти, ижара шартномаси шартлари бўйича мол-мулк ижарачининг балансида ҳисобга олиниши лозим бўлган тақдирда, молиявий ижара шартномаси бўйича ижарага берилган асосий воситаларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Мазкур счётдан молиявий ижара шартномаси бўйича берилган асосий воситалар ижара муддатининг тугашида эгасига қайтарилганда ёки шартноманинг бошқа шартларига кўра қайтариб олинган, шунингдек шартнома муддати тугагандан кейин ижарачи сотиб олган вақтдан бошлаб ҳисобдан чиқарилади.

Таҳлилий ҳисоб молиявий ижара шартномаси бўйича ижарага берилган ҳар бир асосий воситалар бўйича алоҳида, асосий воситаларнинг ҳисоб инвентарь карточкалари бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Молиявий ижарага берилган асосий воситаларнинг қиймати ҳисоб учун қабул қилинган	010		Молиявий ижара шартномаси
2	Молиявий ижарага берилган мол-мулкнинг қопланган қиймати ҳисобдан чиқарилган		010	Молиявий ижара шартномаси

011 «Ссуда шартномаси бўйича олинган мулк» счёти

011 «Ссуда шартномаси бўйича олинган мулк» счёти ссуда шартномаси бўйича олинган мулкларнинг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Мазкур счётдан ссуда шартномаси бўйича олинган мулклар шартнома муддати тугаши билан эгасига қайтарилганда ҳисобдан чиқарилади.

Таҳлилий ҳисоб ссуда шартномаси бўйича олинган мулкнинг ҳар бир объекти бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Ссуда шартномаси бўйича олинган мулк ҳисобга олинган	011		Ссуда шартномаси
2	Ссуда шартномаси бўйича олинган мулкнинг қопланган қиймати ҳисобдан чиқарилган		011	Ссуда шартномаси

012 «Келгуси даврларда солиқ солинадиган базадан чиқариладиган харажатлар» счёти

012 «Келгуси даврларда солиқ солинадиган базадан чиқариладиган харажатлар» счёти бўйича ушбу ҳисобот даврининг солиқ солинадиган базасига қўшиладиган,

бироқ кейинги ҳисобот даврларининг солиқ солинадиган фойдаси (даромади)дан чиқариладиган харажатлар акс эттирилади. Ушбу харажатлар Солиқ кодексининг 146-моддасида келтирилган.

012 «Келгуси даврларда солиқ солинадиган базадан чиқариладиган харажатлар» счёти бўйича таҳлилий ҳисоб, Солиқ кодексининг 146-моддасига мувофиқ, солиқ солинадиган базадан чиқариладиган харажатлар миқдори ва уларни чиқариш муддатлари тўғрисидаги ахборотни олиш имкониятини таъминлаши лозим.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Келгуси даврларда солиқ солинадиган базадан чиқариладиган харажатлар ҳисоб учун қабул қилинган	012		Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
2	Вақтнинг тегишли муддати ўтгандан кейин солиқ солинадиган база харажатлар суммасига камайтирилган		012	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

013 «Вақтинчалик солиқ имтиёзлари (турлари бўйича)» счёти

013 «Вақтинчалик солиқ имтиёзлари (турлари бўйича)» счёти вақтинчалик солиққа тортишдан озод этилган, мақсадли ишлатилиши кўзда тутилмаган бўшаган маблағлар тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Бюджетга тўловнинг ҳар бир тури бўйича ҳисобланган бўшаган маблағлар суммаси 013 «Вақтинчалик солиқ имтиёзлари (турлари бўйича)» счётининг дебетида акс эттирилади.

Мазкур счётда ҳисобга олинган бюджетга мажбурий тўловлар ва солиқлар бўйича ҳисобланган сумма «Молиявий натижалар тўғрисида ҳисобот» (2-сон шакл)да акс эттирилмайди ва мос равишда молиявий натижаларнинг шаклланишига таъсир этмайди.

Ушбу счётдан солиққа тортишдан озод этилиши натижасида бўшаган маблағлар суммаси имтиёз берилган даврнинг тугаши билан ҳисобдан чиқарилади. Бунда бўшаган маблағлар тўғрисидаги маълумот имтиёз муддатининг тугаши билан ҳисобдан чиқарилгандан кейин корхонада 5 йил давомида сақланиши лозим.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Бюджетга тўловнинг ҳар бир тури бўйича ҳисобланган бўшаган маблағлар суммаси акс эттирилган	013		Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси
2	Имтиёзли давр тугагандан кейин солиққа тортишдан озод этилган бўшаган маблағлар суммаси ҳисобдан чиқарилган		013	Бухгалтериянинг ҳисоб-китоб маълумотномаси

014 «Фойдаланишдаги инвентарь ва хўжалик жиҳозлари» счёти

014 «Фойдаланишдаги инвентарь ва хўжалик жиҳозлари» счёти фойдаланишдаги инвентарь ва хўжалик жиҳозларининг мавжудлиги ва ҳаракати тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш учун мўлжалланган.

Инвентарь ва хўжалик жиҳозларини фойдаланишга бериш вақтида уларнинг қиймати тўлиқ ишлаб чиқариш харажатлари ёки давр харажатларига олиб борилади ва бир вақтнинг ўзида 014 «Фойдаланишдаги инвентарь ва хўжалик жиҳозлари» счётида акс эттирилади.

Инвентарь ва хўжалик жиҳозлари кейинчалик фойдаланиш (ишлатиш)га яроқсиз бўлган ҳолда уларнинг ушбу счётдан ҳисобдан чиқарилиши тегишли тартибда расмийлаштирилган ҳисобдан чиқариш далолатномаси асосида амалга оширилади.

Фойдаланишдаги инвентарь ва хўжалик жиҳозларининг сақланишини таъминлаш мақсадида 014 «Фойдаланишдаги инвентарь ва хўжалик жиҳозлари» счёти бўйича тах-

лилий ҳисоб якка тартибда·фойдаланувчилар ва цехлар омборлари бўйича юритилади.

Т/р	Хўжалик операциясининг мазмуни	Боғланувчи счётлар		Ёзувларни тасдиқловчи ҳужжатлар
		дебет	кредит	
1	Инвентарь ва хўжалик жиҳозлари фойдаланиш учун берилган	014		Юкхат
2	Яроқсиз ҳолатга келганлиги муносабати билан инвентарь ва хўжалик жиҳозлари келгуси фойдаланишдан (ишлатишдан) ҳисобдан чиқарилган		014	Ҳисобдан чиқариш далолатномаси

МУНДАРИЖА

III қисм. Мажбуриятлар 3

VI бўлим. Жорий мажбуриятлар 5

Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётларни ҳисобга олувчи счётларнинг (6000) богланиши 5

Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига тўланадиган счётларнинг (6100) боғланиши 17

Кечиктирилган мажбуриятларни ҳисобга олувчи счётларнинг (6200) боғланиши 24

Олинган бўнакларни ҳисобга олувчи счётларнинг (6300) богланиши 30

Бюджетга тўловлар бўйича қарзни ҳисобга олувчи счётларнинг (6400) богланиши (турлари бўйича) 36

Суғурта ва мақсадли давлат жамғармаларига тўловлар бўйича қарзни ҳисобга олувчи счётларнинг (6500) боғланиши 40

Таъсисчиларга бўлган қарзни ҳисобга олувчи счётларнинг (6600) боғланиши 48

Меҳнат ҳақи бўйича ходимлар билан ҳисоблашишларни ҳисобга олувчи счётларнинг (6700) боғланиши 51

Қисқа муддатли кредитлар ва қарзларни ҳисобга олувчи счётларнинг (6800) боғланиши 59

Турли кредиторларга бўлган қарзларни ҳисобга олувчи счётларнинг (6900) боғланиши 65

VII бўлим. Узоқ муддатли мажбуриятлар 79

Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган узоқ муддатли счётларнинг (7000) боғланиши 79

Ажратилган бўлинмалар, шуъба ва қарам хўжалик жамиятларига бўлган узоқ муддатли қарзни ҳисобга олувчи счётларнинг (7100) боғланиши 88

Кечиктирилган узоқ муддатли мажбуриятларни ҳисобга олувчи счётларнинг (7200) боғланиши 95

Харидорлар ва буюртмачилардан олинган бўнакларни ҳисобга олувчи счётларнинг (7300) боғланиши 100

Узоқ муддатли кредитлар ва қарзларни ҳисобга олувчи счётларнинг (7800) богланиши 105

Турли кредиторларга бўлган узоқ муддатли қарзларни ҳисобга олувчи счётларнинг (7900) боғланиши 111

IV қисм. Хусусий капитал 117

VIII бўлим. Капитал, тақсимланмаган фойда ва резервлар 117

Устав капитали (жамғармаси)ни ҳисобга олувчи счётларнинг (8300) богланиши 118

Қўшилган капитални ҳисобга олувчи счётларнинг (8400) богланиши 124

Резерв капиталини ҳисобга олувчи счётларнинг (8500) боғланиши 127

Сотиб олинган хусусий акцияларни ҳисобга олувчи счётларнинг (8600) боғланиши 133

Тақсимланмаган фойда (қопланмаган зарар)ни ҳисобга олувчи счётларнинг (8700) богланиши 135

Мақсадли тушумларни ҳисобга олувчи счётларнинг (8800) боғланиши 140

Келгуси харажатлар ва тўловлар резервларини ҳисобга олувчи счётларнинг (8910) боғланиши 150

V қисм. Молиявий натижаларнинг шаклланиши ва фойдаланилиши 154

IX бўлим. Даромадлар ва харажатлар 154

Асосий (операцион) фаолиятнинг даромадларини ҳисобга олувчи счётларнинг (9000) боғланиши 155

Сотилган маҳсулот (товар, иш, хизмат)ларнинг таннархини ҳисобга олувчи счётларнинг (9100) боғланиши 160

Асосий воситалар ва бошқа активларнинг чиқиб кетишини ҳисобга олувчи счётларнинг (9200) боғланиши 165

Асосий фаолиятнинг бошқа даромадларини ҳисобга олувчи счётларнинг (9300) боғланиши 173

Давр харажатларини ҳисобга олувчи счётларнинг (9400) богланиши 177

Молиявий фаолият даромадларини ҳисобга олувчи счётларнинг (9500) богланиши 184

Молиявий фаолият бўйича харажатларни ҳисобга олувчи счётларнинг (9600) боғланиши 187

Фавқулоддаги фойда (зарар)ларни ҳисобга олувчи счётларнинг (9700) богланиши 190

Солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни тўлаш учун фойданинг ишлатилишини ҳисобга олувчи счётларнинг (9800) богланиши 192

Якуний молиявий натижани ҳисобга олувчи счётлар (9910) бўйича боғланиш 194

VI қисм. Балансдан ташқари счётлар 197

001 «Оператив ижарага олинган асосий воситалар» счёти 198

002 «Масъул сақлашга қабул қилинган товар-моддий қийматликлар» счёти 198

003 «Қайта ишловга қабул қилинган материаллар» счёти 199

004 «Комиссияга қабул қилинган товарлар» счёти 200

005 «Ўрнатиш учун қабул қилинган ускуналар» счёти 201

006 «Қатъий ҳисобот варақлари» счёти 202

007 «Тўлашга қобилиятсиз дебиторларнинг зарарга ўтказилиб ҳисобдан чиқарилган қарзи» счёти 203

008 «Мажбуриятлар ва тўловларни таъминлаш — олинган» счёти 204

009 «Мажбуриятлар ва тўловларни таъминлаш — берилган» счёти 205

010 «Молиявий ижара шартномаси бўйича берилган асосий воситалар» счёти 206

011 «Ссуда шартномаси бўйича олинган мулк» счёти 207

012 «Келгуси даврларда солиқ солинадиган базадан чиқариладиган харажатлар» счёти 207

013 «Вақтинчалик солиқ имтиёзлари (турлари бўйича)» счёти 208

014 «Фойдаланишдаги инвентарь ва хўжалик жиҳозлари» счёти 209

ҚЎШИМЧА ЁЗУВЛАР УЧУН

«НОРМА МАСЛАҲАТЧИ»
ГАЗЕТАСИ КУТУБХОНАСИ

ФЕРУЗА ГАНИЕВНА ГУЛЯМОВА,
УМИДА ТАИРЖАНОВНА ФАЙЗИЕВА

3000 та БУХГАЛТЕРИЯ ЎТКАЗМАСИ

ҲИСОБВАРАҚЛАР РЕЖАСИ БЎЙИЧА БОҒЛАНИШЛАР

2-жилд

Тошкент — «NORMA» — 2011

Чиқариш учун масъул *М. Мелибоев*
Таржимон *Ш. Икромов*
Адабий муҳаррир *З. Раҳимбекова*
Бадиий муҳаррир *А. Мирзамуҳамедов*
Компьютерда саҳифаловчи *Н. Киселёва*

10.05.2011 йилдаги AI № 188 лицензия. 2011 й. 18 июлда теришга берилди. Оригинал-макетдан 2011 йил 2 ноябрда босишга рухсат этилди. Бичими 84×108 $^{1}/_{32}$.
Гарнитура «TimesUZ». Офсет босма. LWS Base қоғози.
Шартли 13,5 б. т. Нашр. ҳисоб. т. 22,68. Адади 3000 нусха.
Буюртма № 1302.

«NORMA» МЧЖ, Тошкент ш., Таллимаржон кўч., 1/1.

«TOPRINT» МЧЖ босмахонасида босилди.
Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1.